

Parfum de femeie

Arpino Giovanni

(IL BUIO EIL MIELE)

1993

Lui Raffaele Mattioli,

datoria față de dumneavoastră mi-o pot plăti doar parțial în cuvinte...

... sarcina noastră e aceea de-a ne contopi atât de profund, de dureros și de pătimaș cu acest Pământ provizoriu și precar, încât esența lui să renască invizibil în noi. Noi sîntem albinele invizibilului. Noi culegem neîncetat mierea vizibilului ca s-o acumulăm în marele stup de aur al Invizibilului.

RILKE, dintr-o scrisoare din 1925

Poate că orice altă salvare care nu vine de acolo, de acolo unde există pericol, se află încă în nemîntuire.

HEIDEGGER, *La ce bun poezi?*

(Trad. de Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu)

I

Un muscoi auriu biziia de-a lungul ferestrei de pe palier, pereții miroseau a vopsea proaspătă, cu un viraj neașteptat muscoiul dibui din fericire aerul și identifică spațiul dintre geamurile întredeschise, dispăru. M-am dus și eu la geam ca să arunc mucul de țigară. Curtea de jos era goală, două palme sterpe de ciment în soarele de sfîrșit de august. În depărtare, verdele uzat al colinelor de peste rîu fumea sub un cer opac. Mi-am controlat cu mîinile boneta bine pusă pe frunte, nodul și linia corectă a cravatei, înainte de-a suna.

Ușa s-a deschis brusc de parcă femeia ar fi stat permanent la pîndă în spatele ei.

Era o bătrînică incredibil de trandafirie, micuță, îmbrăcată în alb și gri, surizînd vibrînd din toate zbîrciturile ei pline de grație îmi făcu semn să intru. În spatele ei, întunericul unui coridor lung. Imediat am dat colțul în bucătărie, două scaune gata trase lîngă masă.

"Ei, bravo bravo, ce punctual, e o plăcere, zău" suspină ea fără să-și stingă surîsul, dînd aprobator din cap, cu mîinile împreunate.

Mi-am spus numele și, cu precauție, mi-am așezat capela în echilibru instabil pe un genunchi.

"Dar ești încă aproape un copil, sfinte Dumnezeule", se întristă ea închizînd pe jumătate pleoapele și-am simțit că mă roșesc. "Cine știe dacă un băiat ca dumneata o să aibă răbdare ca în situația asta... Dar să lăsăm: răbdare."

Rămase în așteptare ținîndu-și răsufierea, cu buzele ușor întredeschise peste dinții artificiali.

Atunci i-am spus că ofițerul îmi explicase la cazarmă toate amănunțele.

Cu zîmbetul stins, dădu iarăși aprobator din cap, mîngîindu-și dosul mîinii drepte cu degetele slabe de la stînga. Avea mîini extrem de frumoase, străvezii ca foița de hirtie, în armonie cu ea, cu ambianța aceea imaculată, cu cele două flori din gîlăstra de pe masă.

"Student, mi se pare. Sîngur la părinți?"

I-am spus cîte ceva despre tatăl meu funcționar, despre mama și sora mea mai mică. Pe cînd îmi căutam cuvintele potrivite, cele trei chipuri familiare ieșiră o clipă din ceața lor obișnuită în care imediat după aceea s-au scufundat din nou cu blîndețe. Mi-am precizat apoi vîrsta, douăzeci de ani, și facultatea la care eram înscris, economie și comerț.

Mi se părea ciudată vocea care-mi ieșea din gură.

În replică, suspinul nu i-a fost de ușurare.

"Nu știu nimic despre tinerii de azi", zise ea în fine eschivîndu-se. "Și nici pe el, pe el de dincolo, cu toată marea lui nenorocire, nu reușesc deloc să-l înțeleg. De vină o fi bătrînețea mea. Și pe urmă: are vreun rost să înțelegi? Să compătimizești, asta da."

Dar apucată parcă de o frenezie, se ridică iar în picioare și, surizînd, cu fața brăzdată de mișcări scurte și iuți: "Am cafea rece, vrei? Bună. Sau mai bine-o oranjadă? Să nu-mi spui că nu-ți place."

Se învîrtea în jurul ei. M-am gîndit: o veveriță. M-am pomenit deodată cu ceașca de cafea în mîini.

"Pot să fumez?"

Rise liniștit: "Te rog. Și el tot așa, o țigară după alta. Voi, bărbații."

Pe-acel "el" l-a acompaniat cu un scurt semn din degete la înălțimea umerilor ca pentru a semnala ființa ascunsă dincolo de întunericul coridorului.

Se liniști, împreunându-și mîinile ca să comenteze apoi: "Dar în definitiv pari băiat de treabă, da, da."

Am continuat să ne privim, eu absolut decis să nu pun eu primul nici cea mai mică întrebare.

Pînă cînd: "Eu sînt mătușa" se hotărî ea, coborînd glasul. "El zice că sînt doar o verișoară, dar la drept vorbind sînt ca o mătușă, ba chiar mai mult, fiindcă cine a îngrijit-o pe biata maică-sa pînă a închis ochii, dacă nu eu? Spre norocul ei a răposat înainte de-a fi fost lovită de răul cel mai mare. Apoi totul a fost atît de greu, nimeni nu și-ar putea închipui. Pînă-n ziua nenorocirii îl cunoșteam puțin, pe el. Mereu pe drum, colegii academie cazărmi. Pe urmă a trebuit să-i port eu de grijă, se vede că așa hotărîse soarta în Cer. Și s-au împlinit acum nouă ani, știi?"

Mi-am terminat cafeaua, am rămas cu paharul în mînă. Sticla era încă rece.

"Nouă ani" reluă ea într-un refren monoton, cu vocea ei tot mai subțire, "azi e nimica toată, dar la început: oh, nu vreau nici să-mi mai amintesc de început. Un tînăr ca el, să-și piardă ochii și o mînă. Asta e: doar pentru că Dumnezeu nu vrea să fie nimeni mulțumit pe lumea asta. La manevre, jucîndu-se cu o bombă. Zic jucîndu-se pentru că ce sînt la urma urmei manevrele în ziua de azi? Dă-mi mie paharul."

"Mi-a explicat comandantul" am zis eu.

Ca să mă adun fixam cu privirea dalele pardoselei. Luete cîte patru ele alcătuiau un desen albastru, un soi de floare complicată pe fond alb. Prin perdelele transparente de la fereastră lumina se așternea pe florile acelea sub forma unei aureole, punîndu-le în relief gracilitatea.

"Un bărbat ca el" urma vocea lent pe măsură ce încrețea și destindea zbîrciturile de pe față. "Și destul de bogat, da. El bogat, eu deloc. Eu, rămășițele unei pensii de văduvă. Dar el: bogat. Nici patruzeci de ani. Sănătos ca un leu. Și singur pe lume."

Am strivit cu atenție mucul în farfurioara pe care mi-o oferise în loc de scrumieră.

"Să vă meargă bine zilele astea, te rog" mai zise ea. "Nu trebuie să-l lași niciodată singur. Știi asta, da? Și să ai răbdare, tinere dragă, răbdare, sfînta răbdare. Nu-l confratize, nu discută în contradictoriu, pentru Dumnezeu, dă-i totdeauna dreptate, indiferent că vorbește cu cap sau o ia razna. Singura salvare e să-i răspunzi mereu da. Da și da, domnule. Ai înțeles?"

"Sigur, doamnă."

"Ciccio, soldatul care acum e la spital, însoțitorul lui pînă mai ieri, era un calabrez, un căpăținos, dar bun, ba chiar uneori cu un fel de viclenie. Dar și Ciccio ăsta: să se îmbolnăvească de tifos tocmai în zilele astea, în ajunul călătoriei. Ce zici, e-o întimplare?"

"Și în cazarma noastră au fost trei cazuri de tifos" am zis eu, observîndu-i brusc lipsa de interes.

Ochii apoși mă priveau, dar căutînd parcă o imagine dincolo de mine.

Regăsindu-și abia un firicel de voce, se hazardă: "Rău e un cuvînt tare și n-aș vrea la drept vorbind să zic că este rău, dar e făcut dintr-o plămădă doar a lui, n-are nimic de împărțit cu oamenii ca noi. Chinul teribil ce i-a fost dat să pătîmască, pesemne. Cam așa era și înainte de nenorocire, Doamne, de-ai ști cit a tras mama lui ca să-l crească. Și-apoi: durerea. Dar rămîne între noi, nu-i așa, tinere?"

"Mulțumesc, doamnă."

Continua să mă privească cu sclipiri de duioșie și apoi de neîncredere bruscă, puse jos paharul, își netezi o dată și încă o dată manșetele rochiei, cu degetele ușoare întinzînd cute invizibile.

Îi era teamă poate că vorbise prea mult.

Într-adevăr: "Pentru dumneata la urma urmei e și o vacanță frumoasă" vru să adauge privind în altă parte "cinci plus două cum ziceți, în definitiv e ca o săptămină de călătorie. Pînă la Neapole și fără cazarmă."

Avea dreptate, așa că m-am străduit să pronunț încă o frază de încurajare.

"Bine, bine" mă întrerupse ea cu o melancolie neașteptată "acum du-te, e mai bine. Imediat afară sînt bucățile de postav. Pentru ceară. Pentru încălțămîntea voastră militară. Și ușa din fundul coridorului. Dar ciocănește înainte. Întotdeauna să ciocăni înainte, cu el. Eu mai bine rămîn aici. Doamne, iartă-mă, mă ia mereu gura pe dinainte."

Mă și eliminase de pe orbita ei. Cu un cot proptit pe masă privea iarăși cele două flori din glastră, întinsese virfurile degetelor de la mîna dreaptă ca să mîngîie ușor și să controleze petală cu petală.

"Și să nu-i spui niciodată domnule căpitan, ci numai și numai domnule" mi-a atras ea atenția tot în gol, fără să mă privească.

"O să-ți zic Ciccio. Îți place? La toți v-am zis mereu așa. Sau nu-ți convine? Ți se pare un

nume de ciine? Spune-mi dacă nu-ți convine. Să-mi spui."

Mă poftise să șed și fața lui ciuruită era la mai puțin de un metru de mine. Ochelarii negri care-i ajungeau pînă pe temple și mîna stîngă vîrită în mînușă aruncau reflexe slabe în penumbră. Zîmbetul se declanșa prompt, anulînd instantaneu expresia acelei fețe care doar între linia părului și marginea ochelarilor apărea netedă, extrem de palidă.

Dinspre fereastră, dincolo de perdea, se simțea presiunea zgomotelor slabe ale străzii.

"Ți-e cald? Ai băut ceva dincolo? Vorbește. Ești student sau nu? Hai, dă odată din gură." Sfirși rîzînd.

"Da, domnule" am zis eu.

Mîna dreaptă se întinse pînă la masa care ne despărțea, luă o țigară din toc. Înainte de a fi izbutit să-mi aprind chibritul, degetele i se mișcară cu rapiditate atîta cît să aprecieze distanța dintre buze și capătul țigării, acționară o brichetă, o stinseră și recăzură ca niște elitre extrem de elegante sfîrșind prin a se închide pe mîna înmănușată din poale.

"Umbli pe jos? Îți place să umbli pe jos? Anul trecut am avut un Ciccio căruia nu-i plăcea absolut deloc. Incapabil. După o oră gîfîia rău. Pe cînd eu am mare nevoie să umblu pe jos. Aș istovi și-un cal. Voi credeți că știți să vă mișcați, dar puși la încercare: un chin" rîse el din nou expirînd fum.

"Merg pe jos, da. La cazarmă..."

"Gata cu tîmpeniile de cazarmă" m-a întrerupt el ridicînd mîna. "Sau nu? Zi, zi."

"Era ceva fără nici o importanță" am replicat eu.

Se răsturnă dînd f rîu liber rîsului pînă ce tușea îl obligă să-și reia poziția dreaptă pe divan. Cu o batistă își tamponă colțurile gurii.

"Minunat" zise apoi dezvelindu-și dinții "avem un Ciccio care gîndește. Un Ciccio deștept. Ce mai, un student. De mult n-am mai avut altul la fel. Filosofia: o adevărată calamitate. Tu nu pari o calamitate. Pariez că știi să fii șmecher."

"Nu totdeauna, domnule" mi s-a părut că trebuia să răspund.

"Capricorn?"

"Nu. Vărsător" am zis.

Fața i se strînsese într-o grimasă.

"Vărsător și tu. Asta nu-i bine. Doi vărsători împreună scot scînteii urîte. Nu vreau să știu decada. Pentru nimic în lume. Astupă-ți gura și nu lăsa să-ți scape decada."

"Bine" am răspuns.

Tuși slab: "Vărsător. Piemontez. Economie și comerț totuși. Și dat fiind că ești aici: umanitar. Nu te-nțeleg, Ciccio. Dar de ce-ar trebui să te mai și-nțeleg? Nu-i așa că n-avem nici o obligație reciprocă de a ne înțelege unul pe altul? Pentru o săptămînă, cinci plus două: e de ajuns să știm să ne tolerăm. Și să umblăm pe jos repede. Corect?"

"Corect."

"Ba nu" reacționă el triumfător. "Și-ai se vezi ce fel de nu cu totul special. Și totuși mîine: la șapte. Aici. Apoi la gară, pe urmă Genova Roma Neapole. Cunoști?"

"Neapole nu."

"Na-ți-o. Pîn' la urmă tot o să-l conducem pe vărsătorul ăsta de la economie și comerț într-un loc nou. Gata, gata să-mi pierd speranța" surise el dîndărătul țigării prinse între dinți.

Din cînd în cînd vocea i se fisura în segmente mai ascuțite de silabe și accente.

"Nu știam că ne vom opri la Genova și la Roma, dacă am înțeles bine" am îndrăznit eu.

"Ne vom opri? Cine-a zis că ne vom opri? Dacă o să am chef. Dacă o să mă-mpingă vreo toană. Ca să ne plimbăm, ca să ne distrăm altfel. Cinci zile plus două: ce, îți pasă cum ți le petreci? Ai fi vrut să chiulești un pic? Ne-așteaptă ceva curvulițe? Spune spune."

"Nu. N-așteaptă nimeni. Ziceam așa."

"Ciccio zicea așa" începu să se ridice în picioare cu un căscat amplu.

Era foarte slab, o sîrmă răsucită în sacoul și pantalonii care-i accentuau și mai mult subțirimea. Din gulerul cămășii tendoanele i se arcuiau ca niște cîrlige ca să-i susțină capul.

Cu mișcări calme traversă camera, deschise dulapul și sticla, își umplu un pahar mare cu whisky golindu-l instantaneu pe jumătate. Scoase un suspin lung înainte de a-l da gata. Din întunericul înconjurător își făcu apariția o enormă pisică cenușie care se apropie de el fără zgomot. Se opri în fața lui, cu undulații lente de coadă pe pardosea.

"Ăsta e Baronu" explică el punînd jos paharul. "Monumental, nu? Șase ani. Un colos. Castrat. Mă urăște de moarte, dar e nenorocire dacă nu-s acasă, dacă nu-mi aude glasul. Și cînd sînt, caută mereu să mă scoată din sărite. N-a reușit niciodată, bietul Baronu."

Jivina îl examina, cu botul ridicat, cu coada străbătută de un frison electric.

"Furios ca totdeauna, ei?" făcu el aplecîndu-se cu o mișcare țeapănă. Mîngîie pisica scărpinînd-o pe ceafă între urechi. "Scîrbă scopită. Delincventule asasinule. Mîine plec. Să vezi la ce regim o să te pună cucoana. S-a zis cu carnea tocată. Grăsanule."

Pisica tremura pufăind, i se smulse chinuit din mîna și dispăru într-un ungher.

"Înțelege tot. Eu îl insult și el mă urăște. Sau invers" ridea el.

De nu știu unde îi și apăruse în mîna un baston de bambus scurt și flexibil.

Surise dintr-o dată melancolic, izbindu-și gamba cu vârful bastonului: "Nu-ți ascund că aș fi preferat un țăran, un muntean cu capul pătrat. Poate că tu o să fii însă o variantă. Vom vedea. Ridică-te."

Înainte să mă-ndrept spre ieșire, întinse bambusul, oprindu-mă. Mă atinse ușor pe umăr cu vârful.

"Dar ești scund. Nenorocire. Mai scund ca un pitic. Ce soi de vărsător corcit. Cum naiba o să mergem cu două compasuri diferite" și injură.

Mă parcurse iar cu bastonul de bambus de la umăr pînă la genunchi, strîmbînd din gură. Mîna vîrită în mînușă își găsisse un sprijin între primii doi nasturi de la haină.

"La naiba. Să încercăm."

Deschise larg ușa dinspre coridor, dînd brusc din picioare și injurînd îndepărtă cu un șut bucățile de postav din spatele ei. M-am apropiat și cu o mișcare rapidă și sigură mîna lui cu mînușă mi se strecură pe sub brațul drept. Am simțit duritatea oaselor, încordarea nervilor, relieful pregnant de fier și piele care-i fixa proteza puțin mai sus de încheietura mîinii. N-a lipsit mult ca zdruncinătura neprevăzută să mă dezechilibreze.

"Idiotule. Din ce naiba ești făcut? Din rumeguș?" făcu el oprindu-se. "Unde-ți închipui că mergem? În procesiune? Trebuie să umblăm, să umblăm. Trezește-te."

Ne-am avîntat pe coridor, cu pasul sincronizat și tot mai degajat. Cu umărul meu drept lipit de brațul lui, cu bastonul întins transversal ca să-mi măsoare genunchiul. La fiecare metru simteam cum vârful de bambus îmi supraveghează și-mi controlează piciorul în mișcare. După trei ture dus-întors se opri deodată.

"Nu merge. Dar deloc" decretă el fără să-și retragă brațul de sub al meu. Tu nu umbli. Doar îți tirăști cele șazeci de kilograme. Dacă nu-ți lași libere picioarele, aproape înțepenite pricepi?, îți pierzi fundul, ți-l lași la juma' de metru în urmă și te deșelezi după nici o jumătate de ceas. Nu ești la o înmormîntare. Curaj. Împinge cu fesierul, ce Dumnezeu. Știi ce e fesierul? Ți-e frică să ți-l folosești?"

Am reînceput, și acum bastonul, la intervale regulate, i se învîrtea de la genunchiul la spatele meu, controlîndu-mi-le în semicercuri rapide ritmate. La al cincilea parcurs am văzut o fișie de lumină apărînd de-a lungul ușii de la bucătărie și am înțeles că bătrîna încearcă să ne spioneze.

"Încă o dată. Și bate călcîiele de pămînt. De ce ți-e frică? De parchetul dat cu ceară? Apasă pe călcîie, lasă urmă în ceară."

Se opri pe neașteptate obligîndu-mă să mă aplec.

"Altceva" zise el nemișcat, cu bastonul în sus. "Să nu miști aiurea capul. Mergi. Nu e nevoie să gîndești. Gîndim cînd stăm jos. Trebuie să pornești și să te oprești exact în ritm cu mine. Ai înțeles? Ceasornic. Și nici un balans de cucoană la plimbare."

"Da, domnule" am zis și nu știu cum am reușit să înghit un comentariu despre coridorul prea întunecos.

Eram din nou în camera sau poate biroul său, în ale cărui colțuri se vedeau diverse componente masive ale unei instalații stereo. Pisica pufăia profund de sub divan. La dulap, el umplu două pahare de whisky, pînă la gură, prezentîndu-mi brusc unul din ele cu dreapta întinsă în gol.

"Curaj."

"Adevărul e că eu nu prea beau. Aproape niciodată" am răspuns, luînd paharul.

"Da? Puțin îmi pasă. Cinci zile plus două: cu mine o să bei. Cît nu, deșartă-l undeva. Chiar și-n buzunar. Numai să nu observ eu" rîse el fără nici un sunet.

Am sorbit un pic, apoi cu toate precauțiile, întorcînd brațul, am încercat să pun paharul pe masă.

"Stop, Ciccio. Faci pe șmecherul?" surise el liniștit în mijlocul camerei. "Nu cu mine, băiete. Niciodată cu mine. Isprăvește-l, acum. Și dă-mi-l înapoi gol. Un whisky de doisprezece ani, nu-i de glumă."

Am mai băut, stînd și eu în picioare la cîțiva pași de el. Încercam să nu-l privesc, profitînd de penumbra care-l făcea parcă transparent. Figura i se estompase în sus, o peliculă gri fără nici o geometrie.

"Arde?"

"Nu, domnule" am răspuns.

"Ești slab. Scîndură. Oase prea ascuțite. O să mă umplu de vînatăi plimbîndu-mă cu tine. Am să te-ngraș cu whisky. Dar trebuie să recunosc că nu puți. Celălalt Ciccio, predecesorul tău bolnav de tifos: îngrozitor. Zilnic, înainte de-a ieși trebuia să vărs pe el jumătate de litru de colonie. În așa hal mirosea a grajd, a ciorbă încălzită din nou."

Zece minute mai tîrziu eram pe stradă, cu ochii grei și fără capacitate de orientare. Aveam timp destul ca să mă-ntorc la cazarmă. Am injurat nimicul din afară și dinăuntru meu. Oprindu-mă pe trotuar, am căutat o firmă cunoscută, pentru o cafea.

II

"De-ar ploua. O nenorocire. Un milion pentru un potop" continua el să bombăne.

Ședeam față-n față în latura ferită de soare a compartimentului, vântul aducea rafale fierbinți prin geamurile lăsate în jos. Încă o oră de călătorie, apoi Genova. Cîmpia pleoștită, umflată pe alocuri de neașteptate coline hirsute, se rotea în lumina matinală ca sub o umbrelă cenușie.

Începuse să se plîngă și să arunce acuzații pline de dispreț încă din primul moment: de vara odioasă și insuportabilă, de catifeaua iritantă a băncilor, de trenul pustiu. Marea viteză a rapidului, zguduind vagoanele, ne zădărnicișe orice încercare de a ne plimba pe culoar.

Stătea nemișcat, țigară de la țigară, mîna cu mînușă imobilă pe rezemătoarea banchetei, o peliculă fină de sudoare pe frunte. În focarul luminii semnele de pe față nu mai păreau cicatrice reale, ci parcă pete și umbre de la o variolă veche. Și totuși, pe parcursul unora dintre mișcărilor lui imperceptibile, capul acela mi-a apărut mai mult decît frumos: o prismă care primea și modela nu atît luminozitatea exterioară, cît agitațiile, capriciile, perspectivele bizare ale gîndurilor.

Întinse dreapta.

"Ai un portofel? Să simt."

L-am scos mirat și i l-am pus în contact cu degetele. I l-am strecurat în palmă.

"Cîți bani?"

Am spus cifra.

Dintr-un gest îl deschise, extrase cele cîteva bancnote înminîndu-mi-le.

"Ia-le. Actele și foaia de învoire sînt înăuntru?" mai întrebă, brusc.

"Da, domnule."

"Îl țin eu" zîmbi el satisfăcut și viri portofelul în buzunar. "Poți avea încredere în mine. Așa-i? O să-ți dăruiesc unul nou, la sfîrșit. Să nu-ți fie teamă. Acum, dacă te simți jignit, spune-mi."

"Nu, domnule" am răspuns.

"Fără note false" rîse el cu icnete lente din gît. "Știu foarte bine că te simți jignit. E la mîntea cocoșului. N-ai încotro, recunoaște și tu."

"Foarte bine. Dacă țineți. Sînt."

Rîse cu și mai mare poftă.

"În sfîrșit" tuși el "dar admite și tu că trebuie să-mi iau măsuri de protecție. S-ar putea să ți se facă lehamite, să mă părăsești în plină stradă, într-o cafenea, ba chiar aici în tren. Cine te cunoaște, la urma urmei."

"Nu-mi e felul" am obiectat eu.

"Poate. Cine știe. Și pe urmă vei fi pedepsit. Un piculeț de carceră, știi asta" își legănă țigara între buze. "Acum însă lasă-mi măcar iluzia că știu să mă apăr. Punînd altfel întrebarea: îți convine?"

"Cum vreți dumneavoastră, domnule."

"Nu-ți convine deloc, dar da-domnule asta al tău curge prea ușor. Ești de gumilastic, Ciccio. O încasezi și hopa ești la fel ca-nainte. Pariez că taică-tău era țaran. Da?"

"E funcționar" am spus.

"Atunci bunicul tău."

"Avea o prăvălie, bunicu-meu."

"Bine, atunci străbunicul tău. Să n-o mai lungim" se enervă el. Ești prea prudent. Prea mulți da-domnule ca țărani, știu eu. Care țaran zice mereu da și-n timp ce-și dezgroapă cartofii îți sapă și ție groapa. Smiorcîindu-se întruna, firește."

Am tăcut mîlc, străduindu-mă un lung răstimp să-mi aleg, să-mi înmoi să-mi aprind o țigară.

"Nu mai vorbești? Bravo nouă" reluă el. "Spune adevărat: dacă ar mai fi fost cineva în compartimentul ăsta idiot, ai mai fi zis da-domnule și nu-domnule ca mai înainte, în legătură cu portofelul? Sau nu?"

"De ce nu? Ceilalți pentru mine sînt zero" am răspuns.

Se lăsă în voia unui ris înțelegător, încuviințînd plin de vioiciune.

"Îți dai drumul. Bravissimo" tuși el iarăși. Și-atunci spune-mi, spune-mi: te-ai decis că e mai bine să-ți fie milă de bietul creștin aici de față și-ășa mai departe. Corect?"

"Nu, domnule."

"Ia te uită: nu-ți fac milă?" zîmbi el țuguindu-și ironic buzele.

"Nu știu, domnule. Nu cred."

"Vezi că ești de gumilastic?" reluă el mulțumit. "Prin urmare: nu-ți fac milă, milă, milă creștinească vreau să zic, în plus te supui, îți faci datoria, da-domnule ți-e la-ndemînă etc. etc, deci te simți în post. Așa-i?"

"Voiam să zic: dumneavoastră nu-mi faceți milă într-un mod stupid și oarecare" am încercat să explic.

"Sigur. Sigur că da. Atunci, să vedem. Mai întâi am zis: de-ar veni ditamai potopul. Tu ce-ai înțeles?" se aplecă el nițel mai în față, cu un zîmbet curios.

"Am înțeles așa cum ați spus dumneavoastră. Ceva împotriva zădufului ăstuia" am răspuns.

"Nici vorbă, deșteptule. Lasă că un potop, potopul ar prinde bine oricînd. Lasă că era vorba de altceva: lumina, gîndeam eu, lumina, nu căldura. Căldura e doar un rezultat. Lumina, ziceam eu" preciză el stîlcind silabele "lumina e tăcută, scîrbos de tăcută. Pe cînd ploaia creează zgomote. Cu ploaia știi unde te afli. Închis în casă sau sub un portal, undeva. Pricepi oare? Acum nu-ți fac milă?"

"Da, domnule. Așa da" m-am silit să răspund.

Mi se învîrtea capul din pricina vorbelor lui improșcate ca niște mitralii, încă mi-l simțeam vîjiînd.

Se relaxase rezemîndu-se de spătar, copleșit dintr-o dată de plictiseală.

"Da. La naiba" făcu el apoi încet. "Ziceam de mine, nu de tine. Ce tot pălăvrăgesc. Ar trebui să-mi tai limba."

Se înveseli iarăși în felul lui răutăcios, își scoase puțin limba și cu dreapta ca forfecînd, continuînd să ridă, făcu semn că și-o retează.

Se întrerupse cu o strimbătură.

Apoi: "Ai părul negru, ia zi?"

"Chiar negru nu. Șaten."

"Ai văzut ce negru sînt eu? Corb" intonă el orgolios. "Și femeilor le place părul negru. Te face bărbat, așa zic."

Își plecă deodată fruntea.

"Ei, nici un fir alb, așa, din întîmplare?"

"Nici unul, domnule."

Mi-era greață de la țigările fumate și mă înțepa și foamea. M-am gîndit la sandvișul din valiză, dar n-aș fi îndrăznit sub nici un motiv să mă ridic în picioare, să-l scot și să-l mănînc acolo, în fața lui. El în schimb își extrase din buzunarul interior al hainei un flaconaș subțire de piele și metal, deșurubă dopul, bău.

"Oribil la ora asta" se înfioră el. "Dacă vezi că trece vreun mitocan de feroviar, cheamă-l."

Își rezemă tîmpla ca să se odihnească și cînd colo diferite expresii îi schimbă cu rapiditate expresia.

Afară se succedau tunele, compartimentul fu invadat de vîrtejuri de aer umed. O mare picătură uleioasă mi se întipări pe pantaloni, alta îi atinse lui în treacăt fruntea.

"La Genova ne oprim. Înnebunești aici" bodogănea tot el rezemat pieziș. "Și-o să-mi faci sfînta favoare să-ți scoți uniforma. Cred că ai un costum civil."

"Nu, domnule."

"Am să-ți cumpăr eu unul." Răbufni: "Nu vreau să par încredințat mîinilor caritabile ale patriei."

Își scoase, își deschise, își pipăi ceasul.

La dreapta se ivi din nou marea, un vâl subțire de un cenușiu metalic dincolo de case cu o geometrie dezordonată.

"Un controlor" l-am avertizat. Ridică brațul ca să-l blocheze.

Omul se aplecă înainte întinzînd un chip lung și melancolic. O bandă aurie îi înconjura chipiul.

"Domnule cum te cheamă" îl acostă el cu un glas șoptit tăios "e obligatoriu să ascultăm porcăriile astea? Ați dat o lege în sensul ăsta?"

"Mă rog, domnule?" omul clipi din pleoape.

"Repet: porcăriile astea. Pisălogeala asta publică" și lovi sec cu mîna înmănușată în spătarul de lîngă tîmplă.

"Difuzorul, domnule?" se concentră omul.

"O mizerie. Stingeți-l imediat" primi el în loc de răsuns.

"Desigur. Vedeți însă, trebuie stinse toate. Comenzile sînt în vagonul restaurant și acum..." bilbii celălalt.

"Vrei să trag un foc de pistol în el?" Alungî gîtul, sugrumîndu-și vocea într-un șuierat: "Ce-nseamnă să-l stingi? Înseamnă stins. Deci: rezolvați rapid."

"Desigur, domnule, dar acum..." se rătăcise omul. Zadarnic încercă să-mi prindă o privire de consens.

Am simțit că roșesc. M-am lipit iar țeapăn de spătar.

"Mi-am pierdut ochii și o mină pentru onoarea țării ăsteia blestemată. Da sau nu? Acum vrei să-mi pierd și urechile?" urlă el pe neașteptate.

Se făcuse livid, cu două bule de salivă în colțurile gurii.

"Imediat, domnule, imediat" fugi controlorul, schițînd un salut stîngaci cu degetele la

vizieră.

Atunci se lăsă cu voluptate în voia momentului, mîna dreaptă ajută meticolos la aranjarea precisă a celei stîngi, de-a lungul rezemătorii. Și rîdea, cu mici sughițuri slabe de satisfacție, care se pierdură în cele din urmă în scurte sacade de tuse.

"Ce mai pramatie sînt. O pramatie fără pereche" zise el într-o criză de ilaritate. "Bietul de el cine știe ce-o să povestească diseară acasă."

M-am rezemat și eu ca să captez din catifea sunete pe care nu le auzisem pînă-n clipa aceea. Abia-abia ieșea un firicel de muzică, pe care-l puteai urmări doar lipindu-ți puternic urechea. Pînă cînd n-am mai auzit nimic.

Aproape fără să-mi dau seama, am deschis gura cît am putut, savurînd mutește silabele injuriilor pe care i le azvirleam.

"Cine știe ce nervi își face Baronu" se mai bucura el. "Dacă nu sînt eu acolo acasă: toți își pierd numaidecît mințile."

Într-o curbă lungă, trenul își reducea viteza intrînd în Genova. Soarele expedia fulgere din încrucișările de linii, de pe peroanele gării. Ghivece cu mușcate prăfuite defilau în ciorchini de-a lungul unui zid.

Pe cînd dădeam jos valizele, l-am văzut revenindu-și, mîna care pipăia nodul de la cravată, apoi batista care ștergea fruntea.

Mi-a scandat ultimele ordine.

"Nu ești cu mine ca să faci pe hamalul. Ia unul de jos: de-asta sînt lăsați pe lume. Și noi: imediat la hotelul din fața gării. Acela cu ramura de palmier. Unul din puținele care mai au camere comunicante. Va trebui să-ți astupi urechile ca să dormi. Auzi trecînd două mii de trenuri."

III

Puțin după-amiază s-a stîrnit vîntul. Rafale neașteptate și toride care se răsuciră stîrnind vîrtejuri foarte subțiri de praf hîrtie frunze uscate, zbîrlind frunzișul copacilor din mijlocul pieței.

"O minune" făcu el trăgînd în piept cu delicii prima gură de aer. Imediat însă ne-am repliat în cafenea.

Prin vitrine, sub un cer care-și redobîndea vigoarea, am văzut un fragment din port, o macara, pupa unei nave ruginite. Steaguri minuscule în șir filfiau încordate sub pale de vînt intense necontenite.

Trecuserăm mai înainte printr-un magazin, unde el, cheltuind o sumă importantă, cumpărase un costum albastru-deschis și o cămașă pentru mine, unul de in alb pentru el. Urmau să-i fie livrate pe seară la hotel, după cîteva retușuri și cusătura la manșetele pantalonilor. Ne plimbam apoi în pas rapid pe o stradă în pantă coborîtoare, el fluturîndu-și în față vesel și tăcut bastonul, presîndu-mă cu brațul petrecut pe sub al meu ca să însuflețească tot mai mult umbletul.

"Și după-amiază, un bărbier bun" zise el pe un ton satisfăcut.

Pe masă, bonurile de la diversele cumpărături alcătuiau acum un soi de evantai intermitent în jurul scrumierei. Ospătarul sosi cu un al cincilea whisky.

"Mîncăm la unu?" am întreat eu.

Mi se învîrtea capul din pricina celor două vermuturi băute puțin mai înainte.

"Na-ți-o. Să mîncăm. Ți-o fi foame" răspunse el scuturînd gheața din pahar. "Poate că eram și eu la fel de înfometat la vîrsta ta. Nu-mi amintesc nimic. Nici o amintire. Am să-ți dau o oră liberă. Deocamdată nu mîncînc. Du-te la bar și vezi dacă au sandvișuri acceptabile. Dar nu le spune să-mi aducă. Uită-te doar."

M-am ridicat. Erau sandvișuri de diverse forme sub folii mari de plastic. Pe la margini ieșeau la vedere frunze de salată. Băiatul cu șorț din spatele tejghelei era plin de pete scîrboase, își contempla părul foarte îngrijit multiplicat în reflexele sticlelor. M-a privit o clipă cu indiferența pe care i-o arată toți unui soldat, ființă străvezie care nici măcar nu stînjenește vederea.

"E ceva. Nu prea curat" am zis eu revenind.

"Nițică murdărie nu se poate să lipsească pe-aici. Atunci du-te." M-a concediat întinzîndu-mi o bancnotă: "Ia. Mîncîncă. Du-te spre port: așa poți să te mai uiți și după fete."

"Care fete?" am zis eu uimit.

"Cele obișnuite. N-ai mai auzit niciodată de-așa ceva?" mă luă el în derîdere, dar pașnic. "Sînt cu cîrdul în orice port mare. Și negrese dacă vrei. Pe scurt, alea."

"Prefer să mîncînc" am ris eu.

Ridică din umeri contrariat.

"Ziceam: pe drum. Sau întorci capul cînd le vezi? Prunc nou-născut."

"Bine, domnule."

"Studiază vreuna dintre ele. Nu se știe niciodată" sfinși el sec. Își luă în mîini ceasul:
"Întoarce-te la două. Nu mai tîrziu."

Afară m-am încovoaiat ca să țin piept vîntului, încîntat că sînt singur și la gîndul hainelor. Cînd am apucat-o însă către port, libertatea asta mi s-a și părut insipidă. Mi-am dat seama cu stupefacție că aș fi preferat să-l văd mîncînd în fața mea, mi-am imaginat gesturile lui la masă, obrăznicia inevitabilă la adresa ospătarului.

Aveam marea în dreapta, o mulțime de echipamente portuare, și un zid ponosit în stînga. Mergînd chiar pe lingă zid, am văzut cîteva birturi care se precipitau în jos, pe scări înguste. M-am oprit în fața unor coșuri pline de crustacee aspectuoase, apoi un pește cenușiu evoluînd lent în două degete de apă, se arătă imediat un ospătar măsurîndu-mă cu privirea și atunci mi-am reluat drumul.

Întorcînd capul ca să arunc ochii în lungul portului, culorile provele coșurile aliniat și macaraua și vîntul mi s-au părut aranjate ca pentru o secvență de film. Îmi simțeam ochii rîniți și chiar cercul de vuiete surde și voci, venind pesemne dinspre o piață de dincolo de zid, îmi apăsa și el capul deja îngreuiat de vermut. La următoarea firmă am hotărît să mă opresc. Restaurantul era pustiu și patronul m-a măsurat din ușa bucătăriei cu ochi lipsiți de bunăvoință.

Mi s-a părut că am plecat de foarte multă vreme, răpit într-un gol de aer care nu alina, ci oprima, și m-a încercat vag dorul de orașul, de casa ori de cazarma mea, indiferent care.

O ilustrată pentru mama, mi-a trecut prin gînd.

Am ales repede de pe listă, ca să scap de grijă, și-am rămas în așteptare, cu privirea ațintită la căruciorul cu dulciuri.

"Vă asigur, domnule. Nici un fir de păr alb. Permiteți-mi să vă servesc" repetă bărbierul cu voce scăzută, înclinîndu-se. "Și chiar aici, în creștet, punctul critic, totul în ordine."

"Bine, bine" răspunse el sec. Manichiurista se și instalase ghemuită la dreapta lui fără o vorbă, atentă la unghii, la pilă, iar el, învelit în prosopul dublu, se lăsă ras.

Îi vedeam fața în oglindă, retezată la jumătate de ochelari. Treptat săpunul ascunse cicatricile și ciupiturile acelea întunecate, minuscule, făcute cu un sfredel parcă. Bărbierul le ocolea cu deosebită grijă, fata lucra și ea concentrată.

Pină cînd, alarmată, ridică pila: "Oh, scuzați-mă domnule" zise ea întreprindîndu-se.

"Nu-i nimic, dragă. Nu-i nimic" răspunse el cu multă blîndețe.

"S-a întîmplat ceva? se informă bărbierul făcînd gesturi minioase în direcția fetei.

"Te rog. Curaj, dragă. Continuă. E foarte bine" mai zise el.

Fata se înclină cu un tampon de vată, și mai atentă.

Bărbierul nu știa cum să înceapă un discurs, de două, trei ori îmi aruncă o otheadă pe care m-am ferit cit am putut să o recepționez. Era bătrîn, palid, în prăvălia lui ca un intestin, un ucenic pomădat citea un jurnal sportiv în colțul cel mai îndepărtat.

"Cum era?" întrebă după ce ieșirăm.

Lăsase un bacșiș bun, se repeziseră tustrei să ne deschidă ușa.

"Manichiurista? O scîndură. Deloc urîtă, dar micuță, nici măcar patruzeci de chile" am explicat eu.

"Ar fi trebuit să știu. I-aș fi tras un șut. Jigodie scirboasă" scriși el. "Destul că nu pot suferi zgomotul pilei. Dă-ți seama cînd mai și împunge."

Mergeam vioi cu toate că strada urca, vîntul se potolise, lămpile de la nivelul primelor etaje nu se mai legănau. Mă simțeam transpirat și cam obosit, cu o mare dorință de a ne întoarce la hotel, de a-mi pune hainele noi.

El însă: "Uite ce aer bun. Așa trebuie să fie. Vînt sau și mai bine ploaie. Și imediat după aceea un aer ca ăsta. Îți pune genunchii în mișcare. Ura!"

Dar mă puteam bizui pe setea lui, flaconașul de buzunar se vede că nu mai era plin, într-adevăr, puțin mai tîrziu ne așezarăm într-o cafenea. Un dreptunghi de cer de o mare luminozitate acoperea cea nouă piață necunoscută, apusul era încă departe. În fund, alături de un chioșc de ziare, se strânsese un grup de lucrători de la transportul urban făcînd haz pe multe cadențe de gîsluri. Petele troleibuzelor staționate la cap de linie primeau în plin soarele dispersîndu-l pe geamuri și suprafețe de tablă. Mi-a dat prin gînd: un ziar, să nu uit un ziar pentru diseară la culcare. Și nu știu cum se face, gîndul acela m-a umilit cu mizeria lui.

"Aș minca ceva. Ba nu. Mai bine nu. Altmînteri diseară n-o să-mi mai fie foame" zise el, amplificîndu-și respirația după whisky-ul său. "Apropo: fetele. Zi-i."

"Cele din port? N-am văzut mare lucru" am răspuns.

Am gustat din înghețată, peste care mă silise să torn un deget bun de lichior.

"Deșteptarea, Ciccio" glasul îi era calm, dar cu o fierbere stăpînită în el deloc liniștitoare. "Predecesorul tău, analfabet cît incape, le scotea și din piatră seacă. N-avea altă preocupare. Dar cum să ai încredere? Îi plăceau toate. Hai, dezleagă-ți limba."

Am început să vorbesc, căutînd să-mi aduc aminte și inventînd pe ici, pe colo. Am înțeles că ar fi fost bine să insist asupra unei femei, îmbrăcate în portocaliu aprins, din ușa unui

bar.

"Dar era înaltă? Foarte înaltă?" mă interogă el.

"Da, înaltă. Ca dumneavoastră. Foarte înaltă."

"Ei, zi-i mai departe, pentru Dumnezeu. Ce facem? Scoatem vorbele cu cleștele?" își pierdu el răbdarea, cu două degete făcuse să răsune paharul de pe tăvița cu a doua comandă. Un ospătar venea în fugă.

"V-am spus tot, scuzați-mă. N-am vorbit deloc cu ea" am spus eu. "Era în ușa unui bar. Singură. Înaltă. Cu părul negru. O bogăție de păr negru de tot."

"Cu părul negru. Dar nu și pielea. Nu-i așa că nu avea pielea prea neagră? Pielea albă: cea mai bună" surise el în gol.

"Neagră? Nu cred. Albă. Da, sigur. Dar nu slabă. La drept vorbind, o grăsană" am făcut eu obosit.

"Exact ce voiam să aflu" rîse el excitat și dînd din picior. "O femeie de mari dimensiuni. Dar tînără. Așa-mi place, Ciccio. Miine."

"Ce miine?" am făcut eu.

"Miine o căutăm. Mi-o cauți. Să-ți amintești barul acela, pentru Dumnezeu" continuă el să zîmbească bătînd toba sub masă. "Grozav."

"Dar eu..."

"Tu, ce?"

"Nu prea știu."

"Ei, nu prea știi. Ce naiba vrei să zici? Să vorbești cu ea? Cu tipa aia?" Rîse satisfăcut. "Nu-ți fie teamă. Îi spui adevărul: nici mai mult, nici mai puțin. Ea răspunde ceva. Tu supralicitezi. De ce ți-e teamă? Că ai putea trece drept proxenet?"

"Exact, proxenet, în definitiv. Nu voiam să spun asta. Nu știu, asta e" am replicat cu stîngăcie.

"Nu-mi face pe idiotul dintr-o dată" își schimbă el glasul, un fir abia perceptibil de neliniște în siguranța obișnuită. Mîna i se mișcă de parcă ar fi vrut să-mi atingă brațul, rămase suspendată: "Ce e rău? Nu vreau să te oblig. Dar ce rău este? Să mergem acolo: tu îți ții discursul: apoi mă însoțești: mă aștepti și incidentul e-nchis. Nici măcar o oră, o să vezi. E-adevărat?"

"Da, domnule."

Vru să cinez înainte de a ne întoarce la hotel. La masă, într-un restaurant melancolic de pustiu. După nițel jambon și o supă de carne bătută cu un ou se sătură dintr-odată. Atinse strugurii fără să mănînce nici o boabă. Aproape nu mai vorbi, distras, țigara se fuma singură în scrumieră. Nu manifestă nici cel mai mic interes pentru opțiunile mele, indiferent de cerere.

Își recapătă buna dispoziție în drum spre hotel, îl auzeam fredonînd o veche canționă, bastonul de bambus despica vesel aerul din fața noastră.

Cerul se cocea într-un verde închis, ziduri trandafirii și cenușii se reliefa departe, în trepte pe colină. Dar tot ceea ce priveam îmi pătrundea în ochi ca un ce străin, imagini ale unei lumi care nu era a mea, ba chiar adversă, și dispărea brusc fără a lăsa nici o urmă.

A mai băut ceva înainte de plecare și a trebuit să aștept la bar lîngă el. Barmanul din spatele tejghelei abia catadicsi să ne arunce o privire, adîncit în ziarul lui.

Pînă cînd: "De ce abia miine cu aia și nu imediat?" am încercat să spun. "N-ar fi mai bine acum? De vreme ce sintem aici. Miine trebuie să plecăm mai departe."

Mi se opuse cu o voce care devenise îndepărtată și subțiată.

"Nu, astă-seară nu. Nu seara. Și pe urmă: nu sint gata încă. Trebuie să ne gîndim. Vom călători miine noapte. După-amiază, cu hainele noastre noi: o experiență de viață frumoasă. Crede-mă, Ciccio: o să fie bine."

"Da, domnule."

Ajunși sus, l-am însoțit de jur-împrejurul camerei, în cîteva minute o ascultă, controlînd-o prin lovituri de probă rapide cu bastonul. Pachetul voluminos cu hainele noi zăcea pe un scaun, voluminos într-o hîrtie impecabilă.

"Despachetăm măsurăm miine. Nici o grabă" zise el obosit. "Valiza e pe masă? Destul. Du-te. Te chem peste

O jumătate de oră."

Stînd pe pat, neîndrăznind să mă dezbrac, am așteptat. Cînd mă chemă, se și culcase, în pijama, cu mîna stîngă înmănușată peste partea răsfrîntă a cearșafului, cu scrumiera și ceasornicul și țigările la îndemînă.

"Ai cumpărat un ziar. Din Torino? Foarte bine. Are uneori cele mai frumoase anunțuri matrimoniale din lume. Șezi. Fă-te comod" zise el. "Citește rapid."

Am început: "Înaltă funcționară bancară din Nord treizeci și nouă sportivă bune relații dorește cunoștință înalt..."

Am citit mai departe pînă la sfîrșitul celor două jumătăți de coloane, fără să mă opresc deși gura mi se uscasc.

El fuma, atent, lăsînd uneori să-i scape un scurt acces de rîs, un mormăit indescifrabil. Și dădea afirmativ din cap, își strîmbea gura, dirija cu mîna prin aer, în chip de aprobare ironică, de milă simulată. Pe albeața pernei fața i se detașa învinețită de lumina prea crudă care cădea în cameră.

"Decupează-l pe cel cu drăguța distinsă 1,50 temperament artistic" zise el în sfîrșit. E dintre cele bune. În valiza mea, în burduf, este o mapă mare. Pune-l acolo. Am sute ca ăsta. Le colecționez pe cele mai hazlii. Cînd ești la pămînt: nimic mai grozav decît să ți le citească cineva pe toate."

Am ascultat și m-am oprit o clipă la picioarele patului. De după zid pătrunse bîzîitul liftului, apoi ieșiră voci, înăbușite.

"Du-te atunci, Ciccio. Noapte bună" zise el pocăit. "Ah, nu. Uitam să fac un bine."

Îmi ceru să-i aduc o mapă ce conținea plicuri și file cu antetul hotelului.

"Ai un stilou?"

Își sprijini mapa pe genunchi, o fixă cu mîna înmănușată, despături fila și după ce-i parcurse meticolos cu arătătorul contururile, începu să scrie. Încet, o literă foarte mare după alta, detașate, un c mare, apoi un *ă*, un c, un *a*..

Bastonașul oblic al ultimei litere puțin lipsi să nu iasă din spațiul filei.

"E pentru mătușă-mea. Ți-o amintești pe verișoara mea mătușă" făcu el întinzîndu-mi mapa. "Nu te scandaliza. E foarte obișnuită cu așa ceva. Se amuză. Se prefacă că e mînioasă, apoi se lamentează împreună cu Baronu. Care turbează. Să nu uităm s-o punem la cutie, mîine. Îți dictez adresa."

În timp ce scriam, mai avu putere să rîdă încă o dată, dar foarte rece.

"Acum du-te. Dormi. Dacă poți." Adăugă el, ridicînd lenevos mîna înmănușată: "Eu trebuie să mă demontez. Aș putea să-mi demontez și capul."

"Dacă aveți nevoie de ajutor" am zis.

"Nu fi caraghios." Se dezlănțui dintr-o dată într-o rafală cu dinții strînși: "Mai ales nu fi ipocrit. Căci asta ești: ipocrit. N-ai viață-n tine. N-ai sînge. Un sac de cenușă. Asta sînt cei douăzeci de ani ai tăi. Dar mie puțin îmi pasă. De tine și de toți cei care-ți seamănă. Sînteți niște cîrpe, nu alta. Cu omenia voastră timpă de duminică. Du-te, du-te și trage la aghioase. Știu că tu crezi că te poți salva astupîndu-ți gura. Lipsește de-aici. Și să nu crezi că poți scăpa, acum. Dacă vîd cumva că-ți iei tîlpășița, te aranjez pentru tot restul serviciului militar. Cară-te. Deșteptarea la opt."

Am îndurat toată avalanșa aceea mai mult speriat decît jignit. Mi-am dezlipit unul după altul picioarele de pe pardoseală și m-am refugiat în camera mea.

Era cald, miros de aer acid stătut, am deschis fereastra. Jos, o străduță înecată în întuneric. Zgomotele orașului se auzeau ca un zumzet puternic, mai seci și mai stridente cele de la gara din vecinătate. Îmi simțeam picioarele amorțite, dar capul lipsit de un adevărat somn. Rezemat de pervaz am vrut să fumez o ultimă țigară încercînd să nu mă gîndesc la nimicnicia mea.

M-am trezit în toiul nopții, victimă deodată a nu știu cărei spaime.

Lumina din cealaltă cameră, încă aprinsă, mă ajută să restabilesc proporțiile unei uși, ale unui dulap. În virful picioarelor m-am aplecat ca să trag cu ochiul.

Dormea, dezarticulat în coate și genunchi. Un soi de înveliș alb îi încapsula extremitatea brațului stîng retezat. Fără protecția ochelarilor, fața îi apărea ca o mască a masacrului.

Sticluța de whisky era pe noptieră, lîngă un flacon. Somnifer, cu siguranță. Am tușit, am trîntit un scaun. Nu se mișcă.

Încercînd să nu-i mai am în fața ochilor chipul, am pășit în cameră. Am văzut numeroase cravate aliniat pe foiță de hîrtie într-o cutie din valiză. La fund, sub cămăși, un triunghi dur. Revolverul în toc. Apoi două sticle.

În spate îi simțeam, descărnată, respirația.

În baie, obiectele erau toate aliniat meticolos pe marginea chiuvetei, periuța și pasta de dinți, un burete, apă de colonie, un săpun încă ambalat, două perii.

Am mirosit apa de colonie, am luat o țigară din pachetul abandonat pe masă.

Mă simțeam meschin și stupid, dar și cuprins de bucuria irațională dementă a disprețului și răzbunării. N-am avut curaj totuși să desfăc pachetul cu hainele noi. Lîngă valiză i-am văzut actele, am citit datele: treizeci și nouă de ani. Și numele: Fausto G.

Am rămas o clipă nemișcat, ezitînd între ideea de a-mi impune să-i contemplan încă o dată bărbătește chipul și iluzia de a-i șterge instantaneu și pentru totdeauna orice amintire.

Am renunțat. În mod laș.

Întors în camera mea m-am așezat pe marginea patului, cu țigara insipidă și dulce în podul palmei.

O lumină metalică prindea să deseneze slab contururile jaluzelelor. Dublul fluierat al unui tren s-a mistuit fără ecou în tăcere.

N-am să rezist pînă la sfîrșit, m-am gîndit, dar dintr-un colț foarte îndepărtat al conștiinței mele rămase în stare de veghe.

M-am întins din nou cu ochii închiși pe perna caldă încă.

IV

Cu vârful bastonului atinse manșetele pantalonilor, întâi pe una, apoi pe cealaltă, parcurgînd lent totul de jur împrejur pînă la bombeul pantofului.

"Cad bine? Nu sînt scurți?"

"Perfecti" am răspuns.

Se roti în juru-i, în valul de soare dinspre fereastră inul era de un alb excesiv.

Cu cravata închisă la culoare, cu ochelarii, cu mina rigidă pe stomac, mi s-a părut ireal, o imagine fotografică în negativ schițată în afara lucrurilor lumii acesteia ca să le ironizeze, să le facă banale îndepărtate.

Își mai scutură umerii, pipăi tivurile mânecilor de sub care ieșeau manșetele cămășii albastre.

"Sigur nu par un vînzător de înghețată? Un infirmier?" înțepeni el în poziția de drepti, mulțumit.

"Vă stă foarte bine. Absolut."

Se strîmbă.

"Da. Dar un costum de in trebuie să fie puțin șifonat. Asta-i regula."

Se duse la pat, se așeză cu grijă pe el, agitîndu-și energic șoldurile, destinîndu-și și retrăgîndu-și genunchii într-o pedalare rapidă.

"Și acum?" făcu ridicîndu-se în picioare.

"Foarte bine."

"Alteceva nu știi să spui" protestă el neîncrezător.

"Dar vă stă bine. Cum ar trebui să mă exprim?"

"Hai să mergem" se hotări el. "O să fii și tu mulțumit: fără uniforma aia anostă de toate zilele. Hai, hai. Să fugim de-aici."

"Da, domnule."

Era doar aparent calm și vesel, contracțiunile neașteptate ale buzelor, amabilitatea voită a glasului trădau neliniștea.

"Un pahar. O cafea. Și sintem gata de orice" rise el în timp ce așteptam liftul.

Un sfert de ceas mai tîrziu urcam pe o stradă îngustă paralelă cu portul, printre baruri mici cu aspect igrasios și întunecos, spelunci și bodegi, mici restaurante ce răspindeau izuri de ulei ars. Pe caldarîm, resturi de frunze îngălbenite și hîrtii rămase de la piața de dimineață, iar sus o fișie de cer ce se întindea oblic printre profilurile acoperișurilor. Cîte un aparat de radio expedia voci și muzici prin golurile înnegrite ale ferestrelor. O bătrînă cu un ciorchine de aparate fotografice dădu să se desprindă de sub un portal, ne examina cu prudență și în cele din urmă preferă să rămînă la adăpost, ghemuită și răsucită ca o rădăcină.

"Nimic?"

"Încă nu. Doar două. Oribile" am răspuns.

"E poate o oră proastă. Lumea mănîncă. N-om fi venit prea devreme?" se îndoi el.

Nu mi s-a părut o adevărată întrebare, am rămas tăcut.

Se opri brusc.

"Ascultă. Nu-mi place-așa. Ce rost are" articula el. Găsește-mi o cafea. Te aștept. Dai tu o raită. Apoi te-ntorci să mă iei. Corect?"

"Poate e cel mai bine."

L-am lăsat la tehgheaua unui bar. Era transpirat, parcă stors de putere în spatele țigării.

"Nici o discuție despre bani. Și spune adevărul" mă îndemnă el cu glasul stins.

Am parcurs toată strada, din ce în ce mai repede din pricina iritării pe care-o simțeam în corp. Dinspre ulicioarele abrupte care se precipitau posomorite în dreapta mea către port se iveau dungile unei mări decolorate și aflate la mare depărtare.

Dintre atîtea altele, am ales o cafea care improșca valuri puternice de muzică, trei, patru fete mă cîntăriră din ochi de îndată ce-am pășit înăuntru. Nici una nu mi s-a părut potrivită. Am așteptat să ia una din ele inițiativa.

Pe neașteptate iritarea mi-a dispărut, m-am simțit concentrat și decis. Era limpede voința de a nu da greș.

"Repet: a coborît anume. O cheamă Mirka. Nume obișnuite. S-a dus s-o caute o prietenă de-a ei și ea a venit jos ca să o văd. Acum așteaptă. O ușă pe strada asta, nu știu dacă sînt douăzeci de metri."

"Cea de ieri? Sigur?"

"Da, vă spun că da" am mințit eu.

"Bine, bine. Să mergem" suspină el foarte obosit.

Nu mai scoase nici o vorbă pînă cînd am început să urcăm cele două etaje ale unei scări prea înguste. Voci înăbușite se rostogoleau dincolo de ziduri.

"A trebuit să-i promit atîta" și-am pronunțat cifra.

M-a oprit cu un gest iritat.

"Aici. E singura ușă" m-am oprit eu.

"Un moment" se agită el cuprins de neliniște și scoase la iveală din buzunar o mînușă tricotată albă pe care și-o puse repede în mîna stîngă, netezind cu nervozitate fiecare deget.

"Sînt în ordine? Zi."

"Sigur. Sigur că da."

"Nu-i adevărat. Prea cald" se împotrivi el epuizat. "Blestemată batistă: de ce nu vrea să iasă? Sună. Ce-aștepti? Sună."

Își dădea osteneală să-și șteargă sudoarea.

Femeia deschise, privindu-ne cu ochi critici. Mirosul ei ne-a inundat apăsător.

"Tu rămii aici!" zise ea indicîndu-mi bucătăria. Apoi, ridicînd glasul: "Barbara, unde ești, Barbara?, vino să-i ții de urît domnului ăstaia frumușel." Ne-am așezat la o masă, în fața aragazului bine lustruit. Raze de soare cădeau pe obiectele de metal din bucătărie. Am auzit un zgomot surd de dincolo: cu siguranță el, se lovise de vreo mobilă.

Din balcon spiona un ochi, apoi botișorul unei fete cu torsul gol.

Veni în față, bănuitoare, cu mînuțele grijuliu strînse la spate.

"Nu mi-ai adus înghețata" zise ea.

"Nu știam că te gălesc aici" am rîs. "Ți-o aduc altă dată. Miine."

"Toți zic așa, da' dacă nu-mi cumpără mama înghețata, nu mai mănînc niciodată" protestă ea îmbufnată.

Își legănă cu gravitate picioarele, apoi se hotărî să treacă la confidențe și veni pînă la masă, sprijinindu-și de ea doar bărbia și vîrfurile degetelor. Mirosea a talc borat.

"În septembrie o să văd șopîrlele. Știi?"

"Zău?"

"Zău. Nu spun minciuni." Continuă: "În septembrie plecăm, la mare, dar o mare departe nu asta de-aici, care e murdară. Mergem într-un loc cu zidurile pline de șopîrle."

"Bravo. Și ce faci cu șopîrlele?"

"Nimic" rîse ea: "Nu se lasă prinse."

"Uneori da. Prinzi una, o legi cu o sfornică și-o duci la plimbare."

"Ești un prost" se înfurie ea. "Șopîrlele nu se lasă legate. Nu sînt ciini."

"Da. Adevărat."

"Să nu-i spui lu' mama că te-am făcut prost. Sigur nu-i spui?"

"Nu."

"Juri pe inimă?"

"Jur."

Ca semn de prietenie spontană și recompensă, începu să-și rotească ochii și să-și legene capul.

"Dacă-mi dai cincizeci de lire te las să-mi vezi coaja" reîncepu ea ridicînd un genunchi pansat cu leucoplast.

"Nu trebuie să-l scoți pînă nu se vindecă" am decretat eu.

"Azi în curte l-am scos de două ori. Pe zece lire. Dar a doua oară un copil s-a uitat și a fugit fără să-mi dea banii. Nu mă mai joc cu el."

Am aprins o țigară și numaidecît, agitîndu-se, alergă prin bucătărie pînă cînd găsi o scrumieră minusculă.

"Mama mă ceartă rău dacă vede dezordine" explică ea rezemîndu-se iar cu bărbia de masă "Și știi ce zice? Că toți bărbații sînt niște ticăloși."

"Ah. Înțeleg."

"Mereu zice așa. Toți niște ticăloși. Și mai zice: tu ești Barbara, dar cînd ai să fii mare n-o să ai barbă. Ce mai rîdem."

"Barbara e un nume frumos."

"Mie-mi place mai mult Maria. Știi? După ce-o să mor o să mă fac Maica Domnului. Dar Maica Domnului adevărată, nu o statuie."

Începu să se scarpine delicat pe burtă cu vîrfurile unui deget.

"M-a înțepat un țîntar astă-noapte. Aici. Vezi?" făcu ea aplecîndu-se.

"Nu."

"Dar m-a-nțepat. Cînd mă-nțepă țîntarii, mama îmi dă cu cremă. E rece, îți dă fiori."

"Să nu te scarpini."

"Ba mă scarpin" îmi scoase ea limba.

"Dacă faci așa nu mai ajungi Maica Domnului" am spus.

"Ba da, o s-ajung" se împotrivi ea izbînd dintr-un picior "după ce o să mor. Tu cînd mori?"

"Nu știu" am rîs eu.

"Nu ai barbă. Nu ești destul de bătrîn ca să mori" cugetă ea.
Am întins mina ca să o mîngîi, dar ea sări iute în dreapta.
"O să fac multe minuni" strigă. "Stai s-ajung eu Maica Domnului, să vezi ce minuni o să fac."

"Bravo."

"O sută de milioane de minuni. O să fiu acoperită cu aur și-o să am o sută de sfinți în jurul meu" continua ea reîncepînd să-și dea ochii peste cap și să și-i rotească.

"Sigur" am zis.

"Pe toți bărbații ticăloși o să-i trimit în iad" conchise ea mulțumită.

"Și pe mine?"

"Nu știu" răspunse ea încrețindu-și nasul. "Deocamdată nu mi-ai adus înghețata."

M-am ridicat în picioare și numaidecît ea se retrase pînă la ușa balconului.

"Pleci?"

"Nu încă."

Făcu doi pași ca să prindă vreun zgomot de dincolo.

"Ușa e-nchisă cu cheia ușa e-nchisă cu cheia" lălai fetița rîzînd.

"Da."

"Mama închide totdeauna cu cheia dacă e un domn. Tu ai venit cu un domn?"

"Da."

"Atunci trebuie să aștepti să iasă mama. Dacă vrei, strig. Vine imediat dacă strig."

"Nu", m-am așezat eu la loc "să stăm aici cumînți."

Reveni lingă masă, într-o diră de soare care-i lumină tăieturile codițelor aproape blonde.

"La grădiniță te duci? mi-a trecut prin minte.

"Mă duc, dar mă îmbolnăvesc. De fiecare dată mă-mbolnăvesc cu febră" răspunse ea contrariată. Mama nu vrea să mă mai trimită. Zice că anul ăsta o să stau cu bunica. Și mie bunica aia nu-mi place. Știi?"

"Vai de mine" am zis eu.

"Da. Chiar așa. E bătrînă, se roagă se roagă și nu înțelege. Nu mi-a făcut niciodată nici un cadou. Și plînge mereu. Mama în schimb îmi cumpără multe păpuși. Știi cîte? Ghici."

"Nu știu. Să zicem: zece" am încercat eu.

"Cincisprezece" țipă ea rîzînd. "Nimeni nu ghicește niciodată, nimeni. Cincisprezece. Chiar una foarte mare, mai mare decît mine. E o brunetă, neagră toată, dar asta nu-mi place și h-o număr. Cu aia neagră nu dorm niciodată."

Am auzit zgomote de apă, ecoul cîtorva cuvinte, femeia apăru suspinînd.

"Du-te pe balcon, Barbara" zise ea.

"Ba nu, ba nu" se opuse fetița.

"Vrei și tu o cafea?" propuse femeia fără să mă privească și se și apucă să umble la aragaz. "Ce zici, e un pic cam prea nervos prietenul ăla al tău. Cu tine stă de vorbă?"

"E doar ciudat" am răspuns eu.

"Ciudat, evident, un biet suflet și el" făcu ea închizînd cafetiera. Avea mîini mari și unghii palide nedate cu o_jă: "Dar un domn. Cum necum, dar domn. Și foarte avut: adică bogat. Barbara, du-te pe balcon."

"Nu", răspunse fetița cu un aer ursuz "stau aici, stau aici. Da, da."

"Du-te sau îl chem pe bau-bau" bombăni femeia.

Avea spatele puternic, brațele îi ieșeau rumene și pline din capot. Fetița se retrăsese încet, încet pînă la pragul balconului.

"Nu mai cred în bau-bau. Și nici în Vrăjitoare. Nu mai cred, nu și nu" țipă ea și rămase apoi cu gura căscată.

"Și tu nu stai un pic cu mine, domnișorul?" zîmbi femeia întorcîndu-se? cu privirea ei neagră mereu scormonitoare. "Zece minute, ce zici? Sau ți-e rușine de prietenul tău."

"Azi nu" m-am fisticit eu.

"Cum vrei. Dar greșești, ești cam meschin. Dar nu-i felul meu să insist" rîse ea ca într-o doară. "Poftim cafeaua. Cu scula asta iese doar o ceșcuță și jumătate. Ți-ajunge jumătate?"

"Mi-ajunge, mulțumesc."

"Lui i-o duc dincolo. Bine, dacă nu stai, atunci plecați repede. Și tu, Barbara, vai și-amar dacă te miști și strigi ca-nainte, astă-seară gata cu televizorul."

Se întoarce din ușă coborînd glasul: "Da' nu e invalid de război, nu? Prea tînăr. Ce-i atunci? Ei, ce să-i faci, lumea asta nenorocită. De ce nu se-nsoară? îmi închipui că are o pensie frumoasă."

Înainte de a mă ridica, am schițat un salut cu mina, dar fetița trînti geamul și din balcon mă privi fără să răspundă, bosumflată.

Am umblat mult timp, el fără să-i pese de căldură, cu fruntea sus, cu bastonul de bambus nu întins în față, ci la subsuoară.

Nu-mi venea să vorbesc, din cînd în cînd mă amuzau reacțiile oamenilor dispuși să ne facă loc pe trotuar, să se lipească de ziduri. Am dat ocol unei piețe dreptunghiulare foarte

întinse, cu mici spații verzi în mijloc, mă simțeam transportat, pînă și zgomotele traficului își luau zborul fără să mă apese.

Mi-am adus aminte ca prin ceață de revolverul din valizii: numai să nu se împuște tocmai într-una din zilele astea, dracu știe ce-i umblă prin cap.

"De ce nu vă căsătoriți?" l-am întrebat după ce ne-am așezat cu două înghețate în față.

"Ce?" se supără el rece, dar imediat calm și vigilent, "Ce te-a apucat? Ai căzut în cap?"

"Ziceam și eu așa: ar fi logic."

"Logic" zîmbi el disprețuitor și arătîndu-și dinții "tîmpenii. Să mă căsătoresc. Parcă ești verișoara mea."

"Nu-nțeleg de ce."

"Dragostea nu-i un terci. Însoară-te și-o să-ți fie bine. Mai bine să te însori decît să te omori" continua el în deridere. "Ești leit vară-mea: se hrănește cu proverbe. Dar ea are șaptezeci de ani. Ție nu ți-e rușine?"

Își introdusese cupa cu înghețată între degetele abia curbate ale mîinii stingi, acum fără mînușă albă croșetată. Sfirși de amestecat cu lingurița.

"Tocmai mie trebuia să-mi pice pe cap un băiat conformist și răsufat ca tine."

"Nu sînt răsufat. Gîndesc. Sau cel puțin asta cred. Tot ce..." am vrut să-i răspund.

"Gîndești ergo îmi faci greață. Ar fi mai bine dacă ți-ar lipsi o doagă" rîse el sec. "Aș fi preferat un analfabet de rînd sau măcar un tip extravagant. Da' nu: m-am potcovit cu un deștept care nici n-apucă să deschidă gura și dă drumul la o sută de gugumanii."

Am preferat să tac și să-nghit. La o masă nu prea depărtată doi băieți își ridicară capetele peste patele din sucurile lor și deveniră atenți.

"Și totuși lumea e plină de fete cumsecade" am reluat eu.

"Da? Ia-ți-le tu și spală-te pe cap cu ele" mi-o reteză el fără să scadă glasul.

"Nu e nevoie să dați anunțuri prin ziare ca s-o găsiți pe cea potrivită" n-am vrut eu să mă las.

Țigara i se rotea nervoasă și stinsă între arătător și policar.

"Vorbești așa pentru că m-ai văzut îndobitocit" zise el apoi căutîndu-și cuvintele.

"Gîndește cum vrei. Ești perfect liber. Dacă ții, am să-ți spun că tipele alea mi-au făcut mereu impresia asta. Era mai bine la bordeluri. Dar tu habar nu ai. Ce mai țară, și asta a noastră. E de tot risul. Și cînd nimic nu funcționează, ce le dă prin cap? Să închidă stabilimentele. Singura instituție rentabilă."

Cei doi băieți de la masa cealaltă se sprijiniseră pieziș ca să ne privească. Riseră.

"Știi oare de ce încă nu m-am omorît?" întrebă el.

"Nu, domaule."

"Fiîndcă dac-aș crăpa n-aș mai supăra pe nimeni" țipă el în acut. Dar imediat: "A fost o porcărie înghețata asta. Cînd pleci din Torino, s-a zis cu dulciurile. Nici măcar un choux a la creme ca lumea. Scrie asta în jurnalul tău."

"Dumneavoastră n-o să muriți niciodată, domnule" am spus eu.

"Cum?"

"Știu că pare stupid. Dar așa gîndesc eu. Nu știu să mă exprim mai clar. Mi se pare că dumneavoastră n-aveți să muriți niciodată" m-am fîstîcit.

"Strașnic compliment. Frumoasă urare" rîse el deconcertat. "Nu cumva porți ghinion, Ciccio?"

"Am văzut revolverul" am zis eu în șoaptă.

Tresări.

"Da, domnule. Astă-noapte. Dumneavoastră dormeați. M-am uitat prin valiza dumneavoastră și am văzut revolverul."

Dădu din cap, întinzîndu-și fața.

"Laș nenorocit" murmură el.

"Regret că mi-am băgat nasul, dar am făcut bine" nu m-am resemnat eu.

"Porc trădător. Canalie" continuă el stăpinindu-și anxietatea. Mina dreaptă apucase tivul de la fața de masă și-l frămînta ghemotocindu-l.

"Puteți să-mi spuneți tot ce vreți" m-am apărat eu căutînd să-mi înving tremurul din glas. "Dar nu regret că am făcut-o. Totuși oarecum sînt și eu responsabil."

"Tu nu ai nici o răspundere. Nici un drept. Nimic" zbiră el glacial. Las' că mi te aranjez eu. Îți frec eu ridichea."

"Veți face cum veți socoti mai bine" am mai făcut un efort. "Nu sînt însă ordonanța dumneavoastră. Și nici paratrăsnetul dumneavoastră. Nu pot să rabd chiar orice."

Se destinse într-un zîmbet subțire.

"Ba o să rabzi" zise el scandînd silabele "să vezi tu cum o să mai rabzi. Am să mă gîndesc eu cum să te ard. Poți să scapi într-un singur fel. Știi cum? S-o ștergi. Să pedalezi."

"Nu-mi stă în fire."

"Ba-ți stă. Idiotule. Hai: cară-te. Șterge-o. Pedalează. Dovedește că ai curaj. Jur că n-o să-ncep să urlu. N-o s-alerg după tine. Domnișoară."

Agită bastonul, cei doi băieți ne fixau acum cu atenție, ezitând între un zîmbet amuzat și o mină compătimitoare. Bastonul căzu pe masă.

"Valea. Ce mai aștepți. Mișcă-te. Te crezi indispensabil? Ești mai inutil ca o buturugă. Du-te."

"N-o să fac o asemenea porcărie."

"Nu e porcărie. Ar fi o dovadă de curaj. Ceva de care n-ai auzit niciodată. Doar da-domnule e de tine. Și să scoțoțești pe ascuns, ca servitoarele hoațe. Ei: te cari sau nu?"

"Nu."

"Știi ce gîndești: că o să te cari atunci cînd o să-ți vină ție bine. Asta gîndești tu."

"Cum doriți, domnule."

"Vai de tine de imbecil amărit. Îmi dai de gîndit cînd mă uit la tine. Fii atent atunci. S-ar putea întîmpla s-o șterg eu primul. Ca să te oblig să alergi după mine cu limba scoasă."

N-am mai zis nimic, sfîșiat între teama de a fi împins lucrurile prea departe și satisfacția incomodă că reușisem în cele din urmă să nu tac. El continua să-și agite bastonul, cu respirația obosită.

Cei doi băieți se ridicaseră. Înainte de-a se îndepărta, mai zăboviră atîta cît să arunce o privire lungă. Am răspuns cu un gest insolent din mîină, spre a-i convinge să-și vadă de drum. I-am auzit rîzînd, departe.

"Va trebui să ne întoarcem la hotel. Pentru valize" m-am hotărît eu puțin după aceea.

Se ridică pe loc, am reparcurs strada cu pași iuți, incapabili să mai scoatem vreo vorbă.

Eram foarte obosit, cu capul încins și greu, dar am izbutit să nu încetinesc ritmul.

Brațul lui vîrit sub al meu se străduia să mă tîrască iarăși în starea normală deznădăjduită de milă, dar am reușit să-mi abat gîndurile, să rezist, rușinîndu-mă totuși de motivele confuze ale unei rezistențe atît de absurde.

La o intersecție foarte aglomerată ne-am împiedicat unul de altul, dar nu mi-a aruncat nici o sudalmă și nici o dojana. N-am îndrăznit să-mi cer scuze.

Orașul era plin de zgomote, care se amplificau într-un tunet lung obositor, aerul de după-amiază tîrzie se scurgea tot mai dens mai fierbinte în ciuda accelerării electrice a serii iminente care vibra în pașii, în gesturile fiecăruia, într-o zonă cu arcade m-am pomenit că privesc cu aviditate cîteva mari afișe colorate ale unui film, o formă cețoasă de femeie cu ochii măriți și cu diademă pe fundalul de lumină gălbuie unduitoare al unei pagode.

El fluiera, cu buzele strînse, cu bărbia proiectată înainte, apoi încetă și fu scuturat de un rîs tăcut, pe care și-l înăbuși.

Peste zidurile și densitatea surdă ale orașului își făcu loc șuierul unei sirene în port.

La barul hotelului se cațără pe un taburet înalt și începu să bată furios cu stînga în tețghea, mut de indignare cînd constată absența barmanilor. Printr-un geam îndepărtat cădea ultimul soare, i se reflectă scăpărînd în ochelari pînă la frunte, pînă la păr.

"Evacuarea" îmi zise de îndată ce reuși să se aplece asupra paharului de whisky. "Eu rămîn aici. Pînă la ora trenului. Tu du-te unde vrei."

Îmi tremura mîna. Bău prima sorbitură cu o lăcomie prost mascată. Cutele costumului de in se înșirau de-a lungul spinării.

M-am afundat într-un fotoliu din sala de alături, străin acum de orice imagine.

V

... poate numai modestia mea a fost de vină. Stupidă și inutilă încercare de a ne amăgi singuri: trebuie deci să dau neapărat vina pe modestia, adică pe mediocritatea mea... Altminteri l-aș fi înțeles, pînă și cuvintele lui cele mai absurde ostile crude ar fi reușit să zdruncine ceva în mine, adevărata înțelegere sau adevărata revoltă. Nu mila, fiindcă mila singură vine și se duce și nu e de folos, ci un mod diferit de a concepe lumea, viața, de a vedea și a percepe viața în sensurile ei cele mai tainice, și de a rîde de viața asta, de a rîde în ea cu ea de binele și de răul ei, așa cum știe el să facă fie și cu atîta cruzime... Poate sînt doar un biet ins mizerabil care-i dă înainte cu micul capital prezumțios al rațiunii sale și nu se bucură nici măcar de elanurile, frumoase ori perfide, ale tinereții...

Așa gîndeam, trenul se năpustea în noapte, el ațipit în colțul său, cu capul înclinat și vibrînd de scuturăturile banchetei, cu mîna dreaptă în poală. Băuse prea mult, pînă la ora plecării, și luase niște pastile de îndată ce se urcase în tren.

Fluierături violente în partea din față a garniturii sfi-șiau liniștea neagră a nopții.

L-am privit cu nesfîrșită îndoială, admirîndu-l din cap pînă-n picioare pentru cicatricele și ciupiturile de pe față, nodul impecabil de la cravată, încheietura fină a mîinii drepte, robustetea agilă a genunchilor picior peste picior. Pînă și mișcarea trenului îi sporea intensitatea grației le-gănîndu-i-o cu o lincezeală austeră și am descoperit cum anume această grație îi alcătua un acoperămint perfect pentru furia deznădăjduită care zăcea în el.

L-am invidiat, confuz, pentru ceea ce izbutise să facă din el însuși.

Apoi, unele vorbe răutăcioase, unele atitudini ale lui disprețuitoare mi-au revenit dintr-o dată în memorie și le-am înțeles în cele din urmă așa cum erau, poveri atât de comice, atât de tainic pline de rezonanțe diverse, de tot hazul, cu buzele strînse, doar pentru a-i stăvili tresărarea risetului presant din piept.

Cine știe cum îi e viața de toate zilele, în casa aceea, cu verișoara motanul coridorul whisky-ului din dulap, m-am mai gândit eu. Dar nici o supoziție nu mi s-a părut cu adevărat posibilă. N-am izbutit să mi-l imaginez, să-l văd, pe vreuna din străzile sau piețele sau galeriile torineze. Poate și pentru el călătoria aceea însemna evadarea momentană dintr-un limb infernal de obișnuințe blocate una într-alta.

Mi s-a părut minunat de frumos să nu știu.

Am ieșit pe culoar, geamul întunecos m-a răsfrînt sub forma unei siluete cu contururi incerte. Rezemîndu-mă de geam m-am străduit să străpung noaptea cu privirea, un gol negru care dintr-o dată s-a despicat pentru cîte-va fracțiuni de secundă în ziduri întunecate stîlpi tăblițe solitare secționare de lumini vii, pentru ca imediat apoi să închidă la loc.

În reflexul geamului, cu fruntea lipită de el, mi-am văzut pleoapa, strălucitor întunecoasă, granulația pielii dilatate, umiditatea ochiului reapărînd prompt după fiecare clipit de gene.

Și mi l-am rememorat în patul de la hotel, fără ochelari, cu pata violacee uscată haotică a feței pe pernă.

Mincasem, mă lăsasem convins să nu mă îmbrac iar în uniformă, costumul nou continua să mă consoleze, și acum surpriza risetului tainic dinainte mă făcea să mă simt bine.

M-am gândit să-i spun ceva plăcut, mai tîrziu sau a doua zi la Roma. Poate că o amabilitate deosebită ne-ar fi fost de ajutor fie lui, fie mie însumi. Nu mi-au venit în minte nici un gest sau frază anume, dar acea hotărîre neprecizată a fost de ajuns ca să mă bucure.

Amabilitatea, da, sau și ceva spiritual, iată ce trebuia să am în vedere în beneficiul călătoriei noastre.

În tren erau puțini călători, cel mult doi, trei în fiecare compartiment, și aproape toți ațipiți. O singură femeie, în fund, bătrînă și cu o carte deschisă. Mirosul de praf învechit, minere și alte obiecte metalice recent lustruite nu era neplăcut. Mai aveam încă două opriri pînă la Roma, urma să coborîm din tren dis-de-diminează.

Am evitat să mă uit la ceas, mulțumit că mă simțeam suspendat și ocrotit în cochilia acelei călătorii, în ideea orașului la care urma să ajungem, în acea tăcere care te elibera de orice obligație. Mi-am făgăduit din nou să scriu cel puțin două ilustrate acasă, de la Roma.

Revenind, l-am privit iar, nemișcat în colțul lui, cu mîna dreaptă strînsă peste mînușa stîngă, cu bărbia ce răspundea cu obediență legănării trenului. Totul mi s-a părut la locul potrivit, expresie a unei ordini superioare.

Se trezi la o hurducătură mai bruscă, mîna pornind imediat în căutarea țigărilor.

"Ehei, Ciccio. Mai trăiești?" căscă el.

"N-ați dormit mult."

"M-am înșelat: vitamine, nu somnifer, accidente. Se vede că am băut prea mult."

"Și încă cum" am rîs.

Rise și el, înghițind în sec ca să-și elimine din gură amărăciunea somnului.

"Și tu... Ai dormit?"

"Nu. Dar mă simt bine. Am și mincat. E lume puțină, sintem liniștiți."

"Ba chiar prea liniștiți" consimți el.

"Ne oprim mult la Roma? S-au și dus aproape două zile" am întrebat.

Suspînă: "Hm. Am un văr preot. Îmi scrie mereu. Ar trebui să-i dau vești despre mine.

Am trecut de Pisa?"

"Încă nu."

Se mai strîmbă o dată ca să-și curețe limba și cerul gurii.

"O caramă. Asta mi-aș dori. În lipsa ei" făcu el extrăgînd sticluța din buzunar. Apoi, dar amabil: "Ia întii tu o-nghițitură."

"Mulțumesc."

Linii drepte de lumină intersectîndu-se întrerupeau densitatea întunericului, pesemne se apropia Pisa, un tren se încrucișa cu al nostru proiectîndu-mi din sens opus vîrtejuri aprinse de culori.

"Aveam cîndva o față cu sinii enormi. Adevărați dovleci." Bombăni supărat parcă: "Cînd dormea, se întorcea în somn și-mi aplica regulat cîte o scatoalcă de mă făcea knock-out cu un marafet de-al ei. Îți dai seama ce viață?"

Am început să ridem. Mai bău nițel, îmi întinse sticluța, cînd i-am înapoiat-o n-a mai virit-o în buzunar.

"Dar un colonel al meu? Sînt vorbele lui, jur: în război, Africa sau Rusia nu-mi amintesc, tînr locotenent plin de datorii la poker, se oferea întotdeauna voluntar pentru misiunile cele mai nebunești. La orice misiune se dădea cîte un premiu. Bani: bani peșin, în mînă, dacă se

întorcea viu. Murea de frică, dar și mai greu i-ar fi fost fără poker. Și uite-așa a mai ciugulit încă două medalii de argint și o înaintare în grad."

Trenul își reducea viteza apropiindu-se de Pisa. Noaptea se sparse în solzi de lumină care în cele din urmă prinseră să alerge de-o parte și de alta din ce în ce mai compacți și mai ordonați. În negura unei văi o masă amplă de fum roșcat de la o topitorie sau o fabrică de ciment dădea la iveală coaste severe de dealuri.

"Da. Viața, așa ar trebui să ne fie" ofta el lăsându-se pe spate fără nici o tragere de inimă, cu buzele tremurând.

Domnul care se urcă de la Pisa avea o valiză nouă. Era înalt și bătrîn, cu părul alb. Șezu și afișă un suris bine educat înainte de a începe să răsfoiască ziarul.

"Avem musafiri, Ciccio" zise el.

Domnul ridică ochii, schiță un zîmbet și mai accentuat peste ziar.

"Am văzut compartimentul aproape gol" făcu el cu blîndețe. Dar dacă deranjez cumva..."

"Doamne ferește" rîse el "simțiți-vă cît mai bine. Beți un pãhãruș cu noi?"

"Poftim?" șopti celãlalt.

El îi întinse sticluța.

"Repet: dacă beți un pãhãruș cu noi. Sintem au ba în Toscana" îi mai oferi el o dată pe același ton.

"Ah, da..." făcu bărbatul studiindu-ne rapid. "Ia te uită, sticluța dumneavoastră mi se pare cam golită. Mulțumesc. N-aș vrea..."

"Profitați, vă rog" zise el fără a-i lăsa nici o speranță. "Rezerva e în valiză. Muniții de supt. Doar mărci de doisprezece ani."

Bărbatul mulțumi încă o dată, luă sticluța, o ținu o clipă în mină, îmi făcu prudent cu ochiul în semn de complicitate, o restitui cu mulțumiri.

"Într-adevăr excelent" adăugă.

El bău o dușcă.

"Bun. Un trișor" judecă apoi.

"Cum, domnule?" am zis eu.

"Ne-am pricopsit cu un trișor. Da, da. Poate credeți că vă puteți bate joc de noi. Atenție, Ciccio" rîse el trist.

Bărbatul avu o minimă tresărire, dar nu răspunse. Își agită din nou ziarul.

"Nu-l lăsa să-ți scape, Ciccio. Dacă nu, sub pretext că sintem beți, domnul trișor își ia tãlpășita."

"Bine, domnule."

Bărbatul își îndoi la loc ziarul, nehotărît, cu o mină mîhnită, apoi încercă să-și atingă tîmpla cu un deget, căutîndu-mi interogativ privirea.

Am negat din cap.

A trebuit să accept din nou sticluța și dau de dușcă ultimele picături.

Domnul nici nu apucase să se ridice, că dreapta lui îl reținu cu putere și-l obligă să stea locului.

"Dar vă rog. Stimate domn" rîse el "doar nu-i refuzați un pic de conversație căzăturii aici de față. Tu, Ciccio, stai la ușă. Curaj."

Am tras ușa de sticlă a compartimentului și m-am rezemat de ea. Eram doar pușin amețit, dar cu nu știu ce mîncărime în tot corpul, de rîset vorbe gesticulații.

Omul de pe banchetă era gata să se resemneze. Fața lui de unt topit se concentra.

"Ați fost pe front?" fu întrebarea.

"Sigur. Etiopia și apoi..."

"Eu nu. Eu, doar pacea" rîse el ridicîndu-și sec stînga înmãnușată la înãlțimea chipului. Un pîriiaș de sudoare îi imbrobona buza.

"Scuzați-mă" începu bărbatul "am cel mai mare respect pentru condiția dumneavoastră. N-aș vrea cumva..."

"Condiția mea? Care condiție? Am eu vreo condiție, Ciccio?" fu el întrerupt.

"Vreau să zic: înțeleg. Credeți-mă. Sint destul de bătrîn ca să fi văzut lumea și să înțeleg că..."

"Un italian destul de bătrîn cine știe ce porc a fost pe sub mină. Corect. Așa, dintr-un jet. Hopa" rîse el.

Și brusc rîsul îi îngheță pe buze, crispîndu-i-le într-o grimasă jalnică.

Bărbatul încercă iar să găsească un ajutor privindu-mă, am ridicat din umeri, am avut un rictus răutăcios. Fiecare gest îmi scăpa spontan, rămînînd eu însumi uluit de atîta promptitudine și aroganță. Mirosul de whisky îmi pișcă nările.

"Auziți, domnule" reluă celãlalt "nu vă cunosc și regret. Dacă-mi dați voie..."

"Nici o voie."

"Voiam doar să mă prezint" reacționa cu blîndețe bărbatul.

"Ei bine, n-am chef să vă aflu numele inutil. Nu cumva să-l pronunțați. Fiți anonim. E mai bine pentru dumneavoastră" strigă el.

Bărbatul își recupera cu greu o nălucă de zîmbet, încercînd să schimbe vorba: "Foarte bine. În definitiv, să zicem așa: mă aflu într-o veritabilă aventură nocturnă. Un pic de neprevăzut nu strică."

"Ciccio, domnul pretinde neprevăzutul" făcu el. Și brusc: "Dumneavoastră, domnule anonim, îl cunoașteți pe Ciccio? Cunoscute ca spaimă a celor două mări."

Se apropiase de el pînă-i ajunsese la cîțiva centimetri de fața palidă. Celălalt își îndreptă spinarea ca să se îndepărteze cît de cît.

"Sînt beat, excelență."

"Păi e bine. Foarte bine" își luă domnul inima în dinți. "Cînd și cînd prinde bine. Descarcă. Zic mereu..."

"Dumneavoastră nimic. Nu ziceți. Nu puteți zice."

Bărbatul se lăsă pe spătar, încercînd trudnic să-și recupereze un minim spațiu de libertate. Era transpirat, pleoapele ridate îi tremurau în lipsa controlului normal.

"Zic eu ceva. Știți ce?" amenință el. "Că trăim într-o scîrnăvie de țară."

"Dacă-i așa, într-o scîrnăvie de lume" rise strident bărbatul într-un acces de ușurare.

"De acord. Dar în primul rînd scîrnăvie de țară. Unde scîrnăvia noastră de rasă e mai tolmacă decît în alte părți" izbucni el.

"Acum înțeleg" incuviință domnul. "Dumneavoastră nu sînteți italian și atunci..."

"Eu nu. Exact. Sînt doar torinez" conchise el, obosit.

Bărbia îi sălta haotic. Își agită lent dreapta înainte de-a izbuti să scoată alte cuvinte. Se chirci în colțul său.

"Ridicați cît mai sus mîndrele drapele, ca să nu se îngăleze de putoarea mîinilor voastre" exală el anevoie.

Păru total anihilat.

Bărbatul începu să se ridice precaut, își luă tăcut valiza și jurnalul ieșind apoi pe culoar, cu mersul dintr-o dată îngreuiat.

Îmi întinse sticla goală, făcu semn spre valiză. M-am urcat pe banchetă, scotocind la întimplare pînă cînd am scos alt whisky.

"Du-te, Ciccio" tuși el, cu degetele nesigure încleștate pe dopul metalic. "Du-te să mai schimbi o vorbă ca lumea în altă parte. Nu mai există fete în trenurile astea blestamate? Pentru tine, vreau să zic. Cît despre mine, trebuie acum să dorm."

"Ne-am distrat bine" am zis.

"Eh?" își ridică el fața o clipă, cu zîmbetul lui dezorientat. "Da."

"S-a cărat a șters-o ca un iepure." Am mai făcut o încercare: "Ca și controlorul de ieri. Și asta: cine știe ce-o să născocască despre călătorie."

Făcu un gest vag, măturînd aerul.

"Desfă-o tu" înminîndu-mi sticluța.

"N-ar fi mai bine să..."

"Te rog" izbucni el brusc într-o lamentație "desfă-o. Și gata. Fără predici."

Am deșurubat, i-am înapoiat sticla, o ținu cu mîna pe piept.

"Mai ești aici? Du-te. Du-te. Trebuie să-ncerc să dorm. Atît. Tu: șterge-o. Te rog."

M-am întors pe culoar, în bezna dimprejur se deschideau fisuri și pete ale unei prime lumini firave.

Orice forță malignă îmi părăsise corpul, dispărînd, o pace insipidă îmi înmuia mușchii și gîndurile. În scurt timp cîmpia avea să se lărgească în unduiri feminine. Poate aveam să văd cai și boi cu coarne lungi slobozi pe întinsul cîmpiilor. Și căpițe de paie pe înălțimi cu povîrnișurile blînde.

Cele două silabe ale cuvîntului Roma mi se rostogoliră pe cerul gurii ca o îmbucătură prețioasă, de o mare bogăție.

N-am mai avut curaj să mă întorc, să-l spionez acolo, înăuntru.

VI

Furtuna încă mai prăvălea scurte revărsări de apă, dar fulgerele și tunetele se tot îndepărtau. De la fereastra hotelului am văzut un gardian dintr-o parcare traversînd în fugă, încovoiat în mantaua lui improvizată de celofan. Se viri sub un portal, de unde se iveau și alte picioare și încălțări ale celor înghesuiți la adăpost. Din cînd în cînd se apleca în afară, iscodind și rîzînd, cite un cap de fată. Zidurile galbene lăsau la vedere pete întinse de ploaie, caldarîmul și un șir asimetric de acoperișuri erau străbătute ici, colo de frisoane de argint șerpuitor, băltoace vii de violet.

O umbrelă de mari dimensiuni se legănă încet pe o terasă, o ultimă învîrtejire de vînt o dădu peste cap.

"Încă nu mi-ai citit horoscopul, maestre" se plînsese el din pat.

În lumina cenușie, camera denunța toată decrepitudinea perdelelor uzate, a decorațiilor

de deasupra uşilor, acum spălăcite. Paturile erau de fier, inegale. Direcţiunea, după nu puţine telefoane de protest, admisesese un jalnic paravan, plasat între cele două paturi reducând şi mai mult spaţiul şi lumina.

"Oscilaţii în domeniul comercial, prudenţă în achiziţii şi vânzări: oferiţi celălalt obraz cuiva care vă insultă. Sănătate: echilibru psihofizic" am citit.

"Dracu' să-i ia" mormăi el. "Mai departe: Capricornul."

"Marile ambiţii nu vi se potrivesc: cîntăriţi atent toate ideile care vă vin în minte. Sentimente: fiţi calmi. Sănătate: nu vă obosiţi muncind. De ce Capricornul, domnule?"

"Pentru vărul meu preotul" îşi bătu el joc. "Mai plouă?"

"Aproape deloc."

"Păcat. Furtunile romane: nu durează. Aşteaptă-mă jos. Comandă un taxi. Să scap de grija asta cu vărul-meu" începu să se ridice din pat.

"N-ar fi mai bine dac-aş aştepta aici?"

"Nu nu. Cunosc păduchernaşa asta de-o veşnicie. Nu schimbă nimic niciodată. Nici măcar găurile din tapete. Du-te jos."

Farfuria lui cu sandvişuri era încă aproape neatinsă, sticla de Saint-Emilion fusese în schimb golită.

Un grup de americance bătrîne se angaja pe palierul de la etajul al doilea. Aveau glugi de plastic şi picioarele virite în alţi săculeţi transparenţi. Rideau despărţindu-se şi readunîndu-se tot examinînd nişte flacoane mici, un şal colorat, două scoici pictate. Şi portarul era bătrîn. Foarte înalt, părea că se ţine în nişte cîrje invizibile, cu degetul îl dăscălea pe ajutorul lui, un tinerel mustăcios şi solid cu uniformă nouă.

Taxiul se lăsă aşteptat.

Cînd coborî el, bătrînul portar îi ieşi imediat în întîmpinare, cu braţele înfoiate ca nişte aripi. Îşi strînseră mîinile pălăvrăgînd cu zîmbete iuţi ce le fluturau pe buze.

Apoi ieşi ca să aspire aerul proaspăt spălat.

"Moşul ăsta spurcat" făcu el mulţumit. "Cred că are pe puţin o sută de ani. Dacă-i cîntî în strună poţi să-i ceri şi luna de pe cer. Altfel nu-i ajunge nici un bacşiş."

Alergau nori înalţi şi dezveleau fişii de cer, din caldarîm ieşea miros de apă, de cauciucuri de maşini ude.

Taximetristul se angaja pe o stradă îngustă, apoi pe alta în mare viteză. Bastonul de bambus îi coborî pe umăr.

"Dacă n-ai piper în fund, mergi mai încet" îi fu avertismentul.

"Sigur, domnule. Cum doriţi, mereu la dispoziţia dumneavoastră" rîse bărbatul.

Avea o gură mare ştirbă şi ceafa i se revărsa masivă peste guler.

Am rulat de-a lungul fluviului, apele tulburi cu franjuri de spumă vlăguite. Coroanele copacilor păreau încă împovărate de ploaie. După un pod, taxiul traversă o piaţă, urcă pe-o stradă în pantă.

"Aş fi făcut mai bine să te las la hotel. Sau liber. Ce-ai tu cu vărul preot" zise.

"Merg bucuros."

"Bah. De gustibus" făcu el în silă. "Nu că ar fi antipatic. Dimpotrivă. Tînăr. Tobă de carte. Dar preot din cap pînă-n picioare."

"Un pic de sfinţenie prinde bine oricînd" încercă şoferul.

"Bravo ţie" se aplecă el numaidecît înainte "şi ştii ceva? Că orice italian, ca să se sfinţească, ar trebui să vină la Roma cu voie să-i sucească gîtul unui roman. Corect?"

"Eh" rîse celălalt descumpănit. "Adică slujitorii ai Bisericii sau romani romani?"

"La alegere. Cum cade."

"Roma e mare" se împotrivi omul cu un oftat posomorît.

"Mare şi mincinoasă" făcu el.

"Eu sînt ignorant şi-o recunosc. Nu vă pot ţine piept" răspunse taximetristul cihtărîndu-ne în oglinda retrovizoare. Maxilarul îi clefăia îndărătul vorbelor. "Îmi am însă ideile mele. Şi curate."

"I-auzi i-auzi."

"Chiar așa. M-am învăţat să-mi cos gura. Din cuviinţă. Şi nici nu mi-o mai descos."

"Mai bine gura decît ochii, şefule" îl îngheţă el.

Ieşeam dintr-o aglomeraţie de case aşezate pieziş, violent colorate, separate de fişii de grădini, cite un copac, grilaje pretenţioase vopsite. Biserica din fund era scundă şi nouă, din piatră luminoasă, cu o campanilă minusculă. Esplanada uscată, de parcă aici n-ar fi plouat.

"Chiar vreţi să vin? Aş putea aştepta aici. E şi un bar" am zis.

"Un bar. Minune. Repede o cafea: să ne clătim gîtlejul înainte de agheasmă." Se însufleţi: "De ce să mă aştepti? Mai bine dacă vii. Țla ar putea să-şi piardă minţile şi să mă bage la confesional. Şi-atunci cum s-o mai şterg?"

Peticul de grădină din spatele bisericii era absurd, cu alei de pietriş pe unde ar fi putut creşte roşii, şi ghivece cu plante grase îngropate fără noimă. Lîngă zid era o bancă vopsită, o masă de fier, o muşcată mare se revărsa din lada ei.

"Să ședem aici" ne îndemna preotul cu gesturi sfioase "e mai răcoare. Ați văzut ce furtună. La noi însă doar cițiva stropi. Așa e mereu."

Era înalt și slab, semănau între ei.

Primele întrebări, salutarile își luaseră zborul însoțite de risete fără vigoare, îmbujorări neașteptate în obraji preotului. El își mișcă bastonul pînă ce-i atinse ușor genunchii.

"Ei" zise. "Dar mai porți încă reverenda."

"Nu nu" se grăbi celălalt "am și costumul. Dar îl îmbrac numai cînd călătoresc. Știi cum e."

"Nu știu nimic" reacționa el. "De ce? Ți-e rușine?"

Preotul roși iarăși.

"Nu. Dar e pentru lume. Par tînăr și atunci m-ar judeca greșit. Mai bine să evit."

Se întoarse către mine, mijind ochii: "Și tu să nu mi te adresezi cu don sau părinte sau cuivoase. Zi-mi pur și simplu Fausto. Da, ca el. Sîntem aproape gemeni, știi? Și tutuieștemă."

"Mai încet cu gemenii" preciza el. "Eu sînt Vărsător, tu Capricorn."

"Dar nu-s decît douăzeci de zile diferență între noi" zîmbi preotul.

"În calendarul vostru. Nu între constelații."

Preotul tot mai ridea, mai încet, cu mîinile stîngace permanent împreunate.

"Drace. Dar unde te regăsesc? îmi scriai dintr-un colegiu, acum cîteva luni. Te-ai întors paroh sau mă-nșel. Nu erai pus pe studii? Ce s-a întîmplat?"

O femeie bătrînă cu o bonetă înflorată veni spre noi făcînd să trosnească pietrișul și puse tava pe masă. O sticlă de apă, trei pahare cu cite un deget de mentă.

"Mulțumesc, doamnă. Pe mîine. Mulțumesc pentru tot."

"Vedeți, am făcut cum mi-ați dat dispoziție dumneavoastră, părinte. O nimica toată. Vreți să arunc o vorbă la lăptărie? Aș fi gata într-o clipă" zise femeia.

"Mulțumesc, doamnă, văd eu. Nu contează. E bine așa. Bună seara. Pe mîine" se fistici preotul.

"Cine e? Bona? Și-i zici doamnă?" îl iscodi el imediat.

"Sst. Bine" murmură preotul agîtîndu-se. "E o femeie cumsecade care-mi dă o mîină de ajutor. Locuiește în vecinătate. Bonă nu am. Trebuie să mă descurc singur."

"Un hotel de prim rang. Felicitări."

"Ei, lasă. E bine. Eu am cerut să vin la parohie. Azi, mai mult decît să gîndești, e nevoie să muncești."

Avea o voce scăzută și umilă, cu salturi și note acute neașteptate.

Am băut cu toții, gustul de mentă era prea dulce și apa călduță.

"Nu aud găinile."

"Dar Fausto, ce-ți veni" rîse preotul. "Care găini?"

"Parohia vrea să zică și găini. Cel puțin bonă și găini, nu?" insistă el. Și aici nu le-aud. Dar unde te-au alungat? Eși pedepsit?"

"Dar abia ți-am spus că... răspunse preotul, renunțînd brusc la suspin.

"E frumos aici" am încercat.

"Oh, da" se agita deodată celălalt. "Și seara am toată Roma la picioare. Un spectacol care nu-ncetează să mă încînte. Ah, scuză-mă, Fausto."

"De ce să te scuz" sună placid răspunsul. "Mă doare-n cot de Roma. Pentru mine e capitala Turciei."

"Ești mereu la fel" rîse preotul cu o mîină la gură. "Ce fericit sînt că te am aici. Să te binecuvînteze Domnul, ai rămas același."

"Tu însă nu. Ai pățit ceva. Pun pariu. Mie ai putea să-mi spui. Altfel nu te-ar fi îngropat nu te-ar fi dat așa pe ușă afară."

"Îngropat? Dat afară? De ce?" se întrista sărmanul cu voce stînsă. "Mă simt bine aici. Ce mai, mă simt bine. Sînt util. Tot studiezi și studiezi, dar e numai ambiție. Problemele rămîn, omenirea este tot aici în așteptare. Atunci e mai bine să ne facem utili aproapelui. Scuză-mă: nu știu să mă explic."

"Te explici destul. Dar spui adevărate tîmpenii. Să fii util. Omenirea, Aproapele. Aspirații vagi de femeie nemăritată. Dacă o ții tot așa o să sfîrșești la țară făcînd pe parohul. Dar un paroh ca la carte, cu burtă, cu fermă, cu podul plin de salamuri și așa mai departe."

Preotul își ascunse fața în mîini ca pentru a-și alunga oboseala.

"Vrei să știi ceva, Fausto?" Spuse apoi încet: "Te îndiezi. Mereu te-am învidiat. Ai să zici că vorbesc anapoda, dar asta cred: tu ești norocos, pentru că suferința ta e cu tine, în fiecare clipă. Te stimulează. Te eliberează. Zi-mi să-ncetez, nu mă lăsa să vorbesc."

"Ba continuă" respiră el adînc "zi, zi."

"Chiar nu-ți fac rău? N-aș vrea... Dac-ai ști, m-am gîndit atîta în ultimii ani."

Tremura ușor sub mîinile înălțate ca să-i frămînte obraji, tîmplele.

M-am gîndit să mă ridic în picioare, pietrișul însă nu mi-ar fi îngăduit să mă depărtez în liniște cum doream.

"Dă-i drumul. Vorbește" rîse el liniștit "nimic nu mă mai poate impresiona. Deci vorbește."

"Să nu zici așa" se mîhnea preotul. "Te cunosc. Încerci să te aperi cu trufia asta și cînd colo..."

"Cînd colo? Curaj."

"Nu știi. Nu mai știu nimic" păru a ceda celălalt.

Era foarte palid, îi vedeam umbra orbitelor vibrînd în urzeala unor vine minuscule.

Vocea i se declanșa ca și cînd ar fi căutat să se convingă singură.

"Mi se pare că te luminează crucea ta. Că ea este, s-ar putea să fie rațiunea ta de a trăi. Adică de salvare. Tu ești mîntuit, da. De-asta te invidiez. Pentru că ești deja iertat, îi invidiez pe nebuni, pe neajutorăți, pe bolnavi, pe pruncii nevinovați. Doar ei știu să înțeleagă și să vadă. Mai mult decît mine."

El își aprinsese o țigară și fuma, lăsînd-o să i se legene atîrnată de buză.

"Crezi în diavol, vere?" zise apoi cu blîndețe.

Preotul făcu o mișcare slabă din umeri. Miinile îi părăsiră tîmplele și începură să-i frece ochii.

"Nu știi. Da." urmă el fără a-și desprinde țigara, cu profilul împietrit. "Ar trebui să crezi însă. Atîta timp cît lumii i-a fost frică de diavol totul a fost altfel. Erau demonii buni și demonii răi. Tîlhari și jandarmi, pe scurt, vechea poveste. Spun prostii? O dată ce s-a zis cu cei răi, chiar și cei buni se fac de ris. Dispare diavolul, dispar dintr-o dată și minunile. Sau greșesc?"

"Bine, Fausto, bine" murmură preotul.

"Ai să zici că gîndesc ca un țăran, dar..."

"Tocmai modul ăsta de a gîndi e cel mai dificil. Te face să te simți prost" se eschivă celălalt.

"Dacă tot mă invidiezi atîta, pot să te ajut: am un pistol la hotel" rîse el suav.

"Te rog."

"Sigur că faptul de a fi orbi e un noroc" admise el apăsînd cu îndărătnicie pe fiecare cuvînt. "Știi de ce? Pentru că nu-ți mai imaginezi nimic. Cel puțin mie mi s-a întîmplat așa. Nu-mi imaginez și nici nu-mi amintesc. Mare avantaj. Avantaj diabolic, așa zice. Dacă aş putea vedea lumea, acum brusc, aş privi doar printre pustiuri. Nici măcar copaci sau animale. Și eu însumi sînt o piatră. Și de-asta aş fi mîntuit și iertat, după tine? Ascultă: poate că bezna mea e fericită. Jur. Mă simt bine în ea. Rar, dar mi se-ntîmplă. E greu de explicat. Oh, ajunge acum. Vezi că și eu am gîndit? Era nevoie de o bombă în plină față ca să-l facă pe un căpitan să gîndească. Vorbesc prea mult? Dar tu: dacă ai atîta pornire de martiraj, gata, du-te în Africa. Lumea e plină de Africi și de Cottolengi (*Giuseppe Cottolengo (1786-1842), preot, fondator al unor așezămînte de binefacere (Casa Mică a Divinei Providențe, la Torino), canonizat în 1934. (N. t.)*). Iviți anume ca să vă salveze, ca să vă mîngîie sufletele chinuite."

Cu o mișcare a buzei, își expedie în zbor mucul de țigară.

"Aici e Africa mea. Aici e Cottolengo al meu. E destul să-nțelegi lucrurile. Să privești în jur. Dacă ai ști... Să nu mai tot vorbesc. Nu trebuie să mă mai fac așa de vulnerabil" oftă preotul.

Am încercat cu grijă să mă rotesc pe banchetă ca să nu-l mai am sub ochi măcar o clipă. Sus, cerul absolut pur, bătînd într-un albastru aproape fosforescent. Rumoarea orașului indepărtat, abia perceptibilă.

"De ce nu vii la Neapole cu noi? Răsucești cheile și dispari două, trei zile" făcu el.

"Nu pot."

"Ba da." O să petrecem. Și uite: îți furnizez și alibiul moral. La Neapole mă așteaptă un prieten. Știi, cel care s-a accidentat o dată cu mine. Și el redus la starea de cirtîță bătrînă. Vino. Ne mîngîi. Ne ții o predică. Te ocupi de păcatele noastre. Iar noi o să ne preschimbăm în viermișori și moluște. Nu-i o idee bună? Hotărăște-te."

"Nu se poate. Nu pot să plec de-aici."

"Liturgia și spovedaniile?"

"Taci, te rog. Să nu vorbim de lucrurile astea. Spovedaniile: mă omoară cu zile" se feri preotul.

"Ia te uită. Și eu care le credeam amuzante."

"Gata, Fausto, te rog."

El fredona printre dinți un refren, aprinse altă țigară.

"Bun, bun, am înțeles." Zise apoi: "Vă credeam acum moderni, toți, treziți. Ia te uită ce probleme în schimb. Tu: suferi, ai sufletul mistic, ca în vechime. Încearcă cel puțin să nu gîndești prea mult. Aici nu e un oratoriu? Copii care vin pentru catehism, pentru joacă? În sfîrșit, treburi de-ale voastre, preoțești."

"Încă nu. E un cartier nou" se redresa un pic celălalt.

"Ai putea face o școală."

"Am încercat. Poate se va redeschide în octombrie" răspunse preotul sec și opintit. "Și

tu? Ce-o să faci după militărie? Te însori?"

Mă privea, regretînd poate confidențele dinainte. Privirea limpede i se dilată ca să-i învingă timiditatea.

N-am avut timp să răspund.

"Ciccio e celibatar. Sigur. Nici nu visezi altceva în ziua de azi. Atîta libertate. Dar apoi ce să creadă că este, o libertate fără bani" făcu el într-un nor de fum.

"Dacă vei fi liber vei fi singur" cadență preotul fără să mă mai privească. "Căsătorește-te, băiatule. Cît mai curînd. Este încă lucrul cel mai sfînt. Viața: ea este într-adevăr divină."

"Și cine învață prea mult înnebunește. Așa ziceau strămoșii noștri" își bătu el joc.

"Tatăl tău. Ce om de treabă. Atît de drept" se ilumina preotul cu duioșie.

"Drept cît încap, dar cu cîte hopuri. Te rog" se văzu el contracarat. "Îmi amintesc că într-o zi, să fi avut eu vreo zece ani, a venit la farmacie o femeie. Opărită, pisăloagă, bănuitoare cum sînt doar unele țărănci. I-a spus lui taică-meu: domnule doctor, copilul nu mai mîncă, nu se joacă, nu rîde, nu cere nimic, ce trebuie să fac: n-are febră, da' nu aveți totuși vreo doctorie? Și taică-meu, colo, aspru, cu degetele mari în jiletcă: nu rîde nu mîncă nu cere nu se joacă? O, ce fenomen, aruncă-l repede sub tren."

"Fausto" icnea compătimitor preotul încercînd să nu rîdă.

"Așa e. Povești. Și-acum gata. Nu ai vreo tărie? De orice fel. Menta aia: zău că te face depresiv."

Se ridică, i-am stat de-o parte și de alta, eu ca totdeauna uluit de capacitatea lui de a se orienta într-o clipă, amintindu-și de pietriș, cu bastonul gata să pipăie unghiul unde era ghiveciul cu mușcata.

Preotul ținu să ne însoțească pînă la esplanadă.

Acoperișurile și pietrele caselor începură să se confunde într-o primă și gingașă umbră violetă.

"Chiar acolo în spate, o stație de taxi" ne sfătua vocea aceea slabă.

"Nu-ți mai scrii articolașele?" îl înfruntă el încă o dată, cu bastonul prinzînd să se învrtească în aer. "N-am putut să le citesc niciodată, evident. Dar știu că țineai la ele. Nici revista nu-mi mai vine de la o vreme. Verișoara bigotă nu înțelege de ce. Pentru ea ești un adevărat geniu."

"Nu. Ajunge, gata" răspunse celălalt cu dificultate. "Nu erau decît vanitate, mizerii."

"Sau te-au cenzurat."

"Dar ce-ți închipui" implora preotul într-o șoaptă cu privirea rătăcind peste esplanada pustie. Era ambiție. Infatuare, îmi închipuiam că știu ceva. Apoi am înțeles."

"Adică: vreun episcop de-al tău te-a luminat cu gentilețe. Cu anasina."

"Pentru Dumnezeu. Nu fi rău."

"De ce nu. Îmi reușește așa de bine. Oh, la dracu'" se ambala "te vîr în ereditatea mea. Dacă n-o jumulesc mai întîi eu, matematic, îți rămîne și ție vreo fărîmă. Așa ai putea să te răspopești."

"Fausto, fie-ți milă..."

"O dată răsopit, ce descoperim?" urma el implacabil. "Că ești doar al miliardulea caz de isterie din epuizare. Corect?"

Mă uitam la preot, simțindu-mă oarecum rușinat. Fruntea aceea contractată în riduri de nerăbdare dureroasă. Nu ne mai fixa, cu ochii pierduți în depărtare.

Am înțeles că, din toate puterile care-i rămăseseră, nu dorea decît să ne vadă dispărînd.

Mi-a întins trei degete flasce și umede fără să răspundă strîngerii mele de mînă.

Lîncedă și tăcută îmbrățișarea lor.

"A dispărut?" rinji el de îndată după ce despică aerul cu bastonul. Urgent whisky. Doze șoc. Ce-i cu tine, Ciccio? Nici n-ai deschis gura. Frumos ajutor."

"A fost o tristețe."

"Tristețe? Este. Dar ce mitocan."

Am traversat esplanada direct către bar.

"Trebuie să mîncăm bine astă-seară" hotărîse el după plimbarea prin centru, prin piețe și grădini.

Ne opriserăm printre copaci ca să ascultăm trepidația moale a cailor în galop pe o pistă. O tînără blondă în șa trecuse la cîțiva centimetri de mine cravașindu-și fericită animalul acoperit de spumă.

Intram acum pe o arteră cu cafenele și restaurante. I le descriam cu minuțiozitate unul după altul, fără să dau uitării luminile, vestoanele și ocheadele chelnerilor, chipurile și busturile gata instalate la mese.

"În fund, la un colț, ar trebui să fie un bar anume. Cu fotolii largi și comode. O sută treizeci de mărci de whisky. O adevărată patrie" surîdea el împăcat.

Ne pierdusem în perindarea mulțimii de-a lungul trotuarului, în apele unei dulci trîndăvii. Îmbelșugarea cerului, a culorilor, masivitatea întunecoasă și luxuriantă a unei grădini depărtate mă pătrundeau pe de-a-ntregul, înviorîndu-mă și binedispunîndu-mă.

Am găsit barul, era liniștit și sever, exact cu fotoliile acelea, dar el vru să stea afară, amuzându-se să discute cu un chelner bătrîn despre anumite combinații sofisticate. Vorbe indulgente și ironii fluturată în salturi sprintare.

"Pe urmă: plecarea de-aici. Gata cu restaurantele idioate astă-seară. Un birtuleț. Cu chitare. Așa" îl savura el cîntărindu-și paharul.

O umbră de zîmbet pe buze îi dădea aerul unei imagini din alte vremuri.

"Chiar credeți că sînteți o piatră? Așa ziceați, mai 'nainte" am ispitit confidența.

"Ei, na. Eu nu gîndesc niciodată. Aici e tot secretul: să nu te gîndești la nimic și să rîzi. Totdeauna un riset cît de mare. Să nu fii plicticos cu mine, Ciccio."

Scutură scrumul țigării cu un gest amplu și măreț.

"Dar doreați să vină cu dumneavoastră la Neapole vărul preot?" am mai întrebat eu.

"Doamne ferește, am spus-o bătînd în lemn. Ce-oi fi eu? Instituție caritabilă?" Scurse lacom paharul: "Ca să fac însă cu adevărat o faptă bună ar trebui să-i trag un foc în dovleac. Absolut sigur. Așa cum e acum, nenorocitul, ar fi o eliberare. Nu mă crezi?"

"Nu, domnule."

Mă pregăteam să-i suport risetul sau poate bătaia de joc, mi-a răspuns însă cu un timbru neobișnuit de studiat și de prudent în glas.

"Ai dreptate. Și pe urmă poate că e doar o simulare. Nu că ar juca, bietul preot. Nu știe el să simuleze. Dar durerile lui sînt inventate. Tu nu crezi poate în suflet. O fi, n-o fi: sigur e că nu sufletul provoacă durerea."

VII

Era duminică. Nu m-a surprins hotărîrea lui de-a amîna plecarea pentru a doua zi. În timp ce tușea aplecat peste chiuveță, i-am citit cu glas tare ziarul. Mai întii titlurile mari, la urmă anunțurile de mică publicitate de la rubrica de frumusețe și igienă unde se înșirau adrese și numere de telefon ale prostituatelor. La anumite adjective greșit folosite, aluzii la lux și liniște, chemați interfon orele zece douăzeci și trei, din chiuveță se înălța un riset horcăit, potolit numaidecît de o nouă tuse.

Reapăru o clipă, ascuns pe jumătate într-un prosop mare ca să-mi spună: "Nici o teamă. Azi nu mă simt în dispoziție venerică. Nu vei fi obligat la tovărășii dubioase."

Era extraordinar de pudic, se refugia în baie chiar ca să-și pună sau să-și scoată cămașa. Cu abilitate izbutea totdeauna să-și ascundă brațul stîng acoperit. Și cravata: nodul făcut în trei mișcări.

"Nu vreți să citesc altceva? Politică?"

"Ce-am eu cu politica. Îmi garantează oare sfîrșitul lumii? Nu. Atunci stop."

Din baie dictă programul dimineții: în primul rînd bărbierul, apoi pe jos pînă la grădina zoologică, în fine căutarea unui restaurant în aer liber.

"Admițînd că nu preferi o liturghie cîntată. Nu-ți place? Mie mi se pare ceva perfect. Chiar fără să-nțelegi nimic."

Dormisem prea mult, aerul cald și incremenit mă împiedica să mă eliberez de greutate. Acidul vinului băut la birt pînă noaptea tîrziu îmi oxidase stomacul.

Afară, tăișul soarelui m-a lovit cu duritate. Pietrele reverberau prea multă lumină. Nervurile unei case mi-au vibrat dureros în ochi. Dorul de Roma, acea plinătate abundentă savurată cu o seară înainte mi se înveninaseră în trup ca niște toxine de oboseală.

"La drum. Ce Dumnezeu. Înainte. Stai drept. Parcă ești o cîrpă" mă îmboldi el.

Bulevardul se întindea drept în fața noastră, calcinat de soare, cu copaci filiformi de-a lungul trotuarelor. Era gol, cîteva grupuri de tineri tolăniți în fața unei cafenele, cu glasuri răgușite ironice. Casele se succedau aidoma, cu ferestre zăbrelete. Bastonul de bambus răsună de mai multe ori vesel lovindu-se de obloane.

"Și mă plîng de Roma. Nenorocit ce sînt. Doar invidia. Roma e la dispoziția noastră. Auzi. Indiferent că-i turcită sau nu. Ce zi. Curaj, zise el luat de un avînt.

Voise să se planteze în fața cuștii leului. Adieri slabe de vînt stîrneau praf pe alei. Dincolo de gardul viu apăreau profiluri de cuști mai înalte, un pin, țipete stridente de păsări. Mușină energetic.

"Ce face? Doarme?"

"Cînd și cînd deschide un ochi" răspunsei eu.

"Nu pute" se supără el "și la animale îmi place tocmai mirosul de sălbăticiune."

Îmi dădu un cot, întinse bastonul.

"Să se înfurie. Cristoase, vreau să-l aud" comandă el iritat.

Am împins bastonul cît mai departe, l-am agitat la cîțiva centimetri de gratii. Leul își căscă leneș gura fără să emită însă nici un sunet. Buza superioară îi recăzu lentă moale peste canini. Aplecă botul, clipind din ochi.

"Nu-i pasă de noi" am zis.

"Lume ticăloșită. Pun pariu că în cușca asta e îndopat cu pastile. O să-i omoare și puricii cu prafurile" își pierdu el sârta, bătu dintr-un picior "de-asta stă acolo ca un tolmac."

Nu era nimeni în lungul aleii, strigăte de copii ajungeau din depărtare amestecate cu lătratul focilor. Un balonaș galben se desprinsese dincolo de linia copacilor, plutind în soare. Mi-am înălțat, mi-am alungit brațele, am schițat un gest. Leul, plictisit, își întoarse lent de tot privirea.

"La ce oră mănîncă."

"Scrie că la unsprezece jumătate."

"Tîrziu. Vreau să-l aud acum. Imediat" protestă el.

Am dat cu piciorul în parapetul de lemn care ne despărțea de gratii, am încercat și să mă aplec. Leul își potrivi labele din spate cu voluptate calculată, capul nemișcat, privirea în infinit.

"Mare?"

"Mare, da. Mascul. Cu coama neagră. Din Kenia. Îl cheamă Sam."

"Mama lui" murmură.

La un colț al parapetului erau două plăcuțe cu descrieri și avertismente.

"Îți trag eu una, Sam" îl amenință printre dinți.

Se înclină puțin în față, cu dreapta prinsă de parapet, arătîndu-i mînușa lemnoasă.

Leul își mută privirea de la ținta aceea îndepărtată, îl fixă cu un prim pufăit scurt.

Din fundul plămmilor el își extrase o răsufare cătrănită care treptat se intensifică tot mai găfîită, ochelarii negri scăpărară un fulger în lumină.

Leul veni dintr-un salt lîngă gratii, cu coama zburlită, scoase un răget, fire de paie îi atîrnau de pîntecele spălăcit, ghearele zgîriară sălbatic aerul și sfîrșiră zgredînd pe fier.

"Un adevărat prieten. Ai văzut?" se liniști imediat, dînd din cap fericit la schelălăiturile care se ridicau acum într-o mormăială surdă din acel du-te - vino neliniștit al fiarei.

"Simți? Acum e și mirosul" adulmecă el.

Leul se învîrți de două, trei ori în juru-i, pufăind înainte de a se ghemui în colțul cel mai îndepărtat al cuștii, cu dinții dezveliți.

"Să mergem" își vîri din nou brațul pe sub al meu. "Precis se înfurie mai ușor gorilele. Nu se compară nici un animal cu gorila."

"Tu spaghetti. Apoi caracatițe umplute. Eu carne. Carnea e ca un burete pentru whisky" hotărî el.

"N-am mîncat niciodată caracatițe" am obiectat.

"Un motiv în plus. Ți-e foame?"

"Da, domnule."

Restaurantul era instalat într-un colț al pieței, într-un mic spațiu verde. Un ospătar foarte gras și asudat se deplasa cu mișcări parcimonioase printre mesele pustii. Căldura stagna în mijlocul pieței, punctulețe roșii îmi zvîcneau în fața ochilor.

"Și pe urmă? Ce-ai vrea să faci?"

"Eu mă simt bine oricum" am răspuns.

"Vrei să dispui tu de timpul tău? Să te duci la un cinema?"

"N-aș putea să vă spun, domnule."

"Bravo, Ciccio. Sîcîitor din născare. Nici o idee. Nu iei nici o hotărîre, eh? Haide. E duminică. Fii sprinten sau de data asta te pedepsesc."

Am tresărit cînd și-a pus paharul pe masă violent, făcînd-o să vibreze.

L-am văzut contractat, în alarmă și rigid de la bărbie la frunte. Arătă cu dreapta, dar numai după un lung minut am izbutit și eu să percep țacănitul depărtat.

De cealaltă parte a pieței goale apăruse un orb bătrîn cu bastonul lui alb, cu bustul drept, dar picioarele nesigure. Avea o pălărie de paie și un șirag de bilete colorate de la gît pînă la talie. Sub braț, un scăunel pliant strihs. În pustiul alb și pietros înainta ca o muscă în interiorul unui pahar răsturnat.

"L-ai văzut?" întrebă el, glacial.

"Da."

"Da, ce. Explică-te. Ce face."

I l-am descris. Între timp bătrînul ajunsese la un colț și pipăia cu prudență de jur împrejur. De două, trei ori lovi cu bastonul în pavajul din fața lui, dar foarte încet, fără zgomot. Rămase nemișcat, pornind apoi să facă o jumătate de rotație în jurul său, cu fața și ochelarii în soare, biata pălărie care nu-i proteja nici măcar fruntea.

"E-mbrăcat decent?"

"Oarecum."

"Și acum ce face? Se mișcă? Pleacă? Vorbește. Drace. Nu te opri."

"Stă locului. Și-a desfăcut scaunul pliant. Acum s-a așezat. Își aprinde o țigară."

"La naiba."

Chelnerul ne observa. Dădu să vină spre noi, ca și cum ar fi vrut să se apropie ca să

spună ceva, renunță.

"Haide" reluă el foarte nervos, continuând să injure scoase câteva bancnote îndoite, cumpără-i biletele alea. Pe toate. Dă-i zor. Fă-l să se care."

"Cum să-i spun?" m-am pierdut eu cu firea.

"Ia și plătește. Clar. Și deschide-ți dracului gura și vorbește. Dormi în picioare?"

M-am ridicat greoi și cu surprindere l-am văzut pe chelner ajungându-mă din urmă la jumătatea pieței. Am traversat deșertul acela cu capul plecat, el mormăind câteva vorbe stupide contra căldurii și ceasului pustiu de duminică.

I-a spus el orbului tot ce era de spus, în vreme ce eu așteptam la doi pași cu banii în mână. Bătrînul avea o față albă de parafină, cu buzele gata să se lătească în zîmbete haotice. Chelnerul îl ajută să-și strîngă scaunul pliant, îl despovăra de șiragul de bilete și, virindu-i banii în buzunar, îl îndrumă de-a lungul zidului, tachinîndu-l binevoitor pentru bafta lui de-a dreptul scandaloasă. Orbul rîdea, buimac. După cîteva metri se opri, cu chipul în soare și către piață, către verdeața micului restaurant de vizavi, ca să-și ridice pălăria într-un salut lent și ceremonios.

Ne-am întors tăcuți la masă.

"Ați făcut bine, domnule. O faptă creștinească" zise chelnerul. "Bietul om e de două ori sărac, dacă-mi îngăduiți. Cînd se întoarce acasă fără bani, nevastă-sa îl ciomăgește, nu glumă."

"Nu mai spune" rîdea el mulțumit.

"O bestie de femeie" adăugă chelnerul ștergîndu-se de sudoare cu șervetul de masă "Îl îngrijește, îl îmbracă, dar dacă el nu aduce cîștigul zilnic, plouă cu lovituri. Locuiesc aici în spate. Îi știm bine."

"Și el. Nu reacționează niciodată? O încasează și zice mersi?"

"Ba da, reacționează. Bietul om. Cu sticla" rîse cu poftă chelnerul. "E-n stare să înghită șapte, opt litri pe zi. Acum nici nu se duce acasă, să știți. Dacă sosește prea devreme, ea-l trimite înapoi cu alte bilete. O roade lăcomia: fiindcă nu trăiesc chiar în mizerie. Așa că el se duce la biserică. Să doarmă într-un loc răcoros. E viclean. Revine aici pe seară."

"Și acolo bea" se amuza el.

"Cînd sosește e gata plin. Nevastă-sa nu-i refuză vinul" urma celălalt. "Cu vinul îl ține în lanț. Prin urmare: ați făcut o faptă sfîntă. Pentru cel ce azi ne dă ca hrană lumea."

Ne cîntări cu o privire lungă, dornic evident să ghicească gradul posibil de rudenie dintre noi.

"Pun pariu. Mai devreme sau mai tîrziu o să fie găsită sugrumată" făcu el.

"Femeia? Credeți?" se concentra chelnerul.

"Sîntem răi. Noi, orbii."

Celălalt afișă un zîmbet liniștit.

"Nu vorbiți așa, domnule. E destul să știm că-i mîna lui Dumnezeu. Răi, și de ce? Răi sînt ignoranții. Vreți o cafea bună la urmă? Specială, așa cum se cade? Vă servesc eu."

"Bagă undeva biletele alea. Sub șervet măcar" mă bodogăni el apoi fără nici un chef, cu interesul stins acum. "Ce plictiseală! E grețoasă bunătatea asta. Să-ți vie rău, nu alta."

După-amiaza a fost nesfirșit de lungă.

Nu voise să ne întoarcem la hotel, ne-am plimbat pe străzile dezolate, traversînd ici și colo în căutarea umbrei zgîrcite de pe lingă ziduri. Cînd și cînd perspectiva neașteptată a unei Rome cunoscute îmi readucea în memorie un șir de trepte apoi o străduță răcoroasă din intersecțiile fugare și verdele atît de înalt aerian al unor terase suspendate pe fundalul cerului, dar numaidecît trebuia să merg mai departe, cu brațul lui dur atîrnat de al meu, duminica încenușată fiind gata să mă înghită cu noi bulevarde, străzi, enorme rîspintii strivite arse de soare.

S-a hotărît apoi să șadă într-o cafenea situată lîngă o fîntînă, ropotul apei violent și monoton. La o masă nu departe de-a noastră niște băieți vociferau cu gesturi mari într-o discuție îndirjită despre fotbal. Nume de jucători și insulte se disputau greoaie în vid, lichifiindu-se în pauzele unei tăceri apăsătoare. Suprafețele motocicletelor parcate de-a lungul trotuarelor scăpărau. Din umbrelele mari se filtrau cercuri precare de umbră. Simțeam suprafața mesei dogorînd sub degete.

Vorbi îndelung despre apă, despre zgomotele apei, dar supunîndu-se parcă unui viciu, fără nici un entuziasm, nu-i așa, cu cite o frază brusc anulată de următoarea. Priveam fîntina, volutele ei masive de ghips, valurile ce recădeau dense ridicînd spume verzui. Nu degaja răcoare, haina și cămașa îmi erau lipite de spinare, pantofii cu un strat de praf, el însă, în mod ciudat, încă nu se plînsese de căldură. De jur împrejur, prăvălii închise, firme spălăcite pe ziduri. Cîte cineva spiona prin crăpătura unei jaluzele. Un bărbat pe bicicletă se apropie extrem de încet, cobori, cu gesturi minime și sleite de puteri legă un lanț de spițele roții înainte de a se face nevăzut într-un portal.

"Deci: ai măcar un prieten? Sau nu. Cel puțin pe cineva. Un subiect. Ai căzut din lună? Nu vorbești niciodată despre tine" protestă el pe neașteptate.

"Dar cum se face de ghiciți totdeauna?" m-am mirat eu. "Chiar în secunda când îmi ziceam: vorbește."

Aprobă din cap, dar fără nici o satisfacție.

"Înzestrările mele" reluă el. "De exemplu, cu mine: îmi ești prieten? Sincer, dacă nu, e inutil."

"Da. Cred că da. De ce?"

"De ce, de ce." Se scutură nervos. "La ce bun toate de ce-urile astea. Apă chioară. Pe scurt: te simți prieten cu mine? Mă simți prieten? Sau ai prefera să stai cu ceilalți. Acolo, în spatele nostru, ca să vorbești despre Boniperti Rivera. Zi, zi: ar fi mai mult decât firesc."

"Ce spuneți" am ris eu intimidat.

"Te simți diferit de cei de-acolo?"

"Oarecum. Nu mai bun. Doar diferit."

"Tocmai. Cu excepția fotbalului, te simți bine cu subsemnatul? da sau nu."

"Da. Pe cuvânt."

"Ei" făcu el cu un rictus "să zicem. Fii atent, prietenia e o treabă serioasă."

Mi-am înghițit obișnuitul de ce. Mi-a ieșit un: "De exemplu?"

"De exemplu că înainte sau după sau poate chiar niciodată se înțelege aș putea să-ți cer o mare favoare. Mare dar posibilă. Nimic imposibil" vocea îi era vag melancolică.

"Foarte bine, domnule."

"Foarte bine, domnule" mă îngină el relaxându-și în cele din urmă tensiunea de pe chip.

"Evident, nu pretind jurăminte. Îmi e de ajuns cuvântul tău. Corect?"

"Corect."

"Trebuie să recunosc că nu ești chiar mut. Îți mai scapă cite o silabă" rise el.

M-am fisticit: "Și totuși am în cap atâtea discursuri. Dar nu-mi ies."

"Biată tinerețe" oftă el, dar cu gândurile duse-n altă parte. Și brusc: "Să mergem acum. Ai observat? Un grăunte de gheață în whisky. Unul singur. Mereu la fel în localurile calice. Să ne întoarcem la barul nostru de aseară."

Se și ridicase în picioare, toată slăbiciunea lui scheletică învăluită de soare proiecta în mijlocul străzii un fir de umbră.

"Îți plăcea și ție barul ăla" porni el înșfăcându-mă de braț. "La urma urmei ești un domnișor. Zău că ești. De ce s-o ascunzi? Taică-tău: leit. Și chiar nu ai nici o prietenă? Povestește."

Segmentele luminoase începură să se stingă unul după altul pînă ce sala foarte îngustă rămase în întuneric. Veni un chelner cu o lanternă electrică, aruncă cercuri albe de explorare în jur apoi se stinse și lanterna.

Era un miros înțepător de dezinfectant în aerul închis, stăteam cu spatele rezemat de un perete rigid de lemn și catifea. I-am simțit cotul împingîndu-mă.

"Și acum?"

"Nu știu. Încă nimic" am răspuns.

"Te amuzi?"

"Zău, nu prea, domnule."

Cele două puncte de jăratice ale țigărilor se ridicară și coborîră.

L-am auzit rîzînd docil lîngă mine, pe el și pe fata cu rochia foșnitoare. Ea se așezase la masa noastră, cu ochii experți, gîtul și umerii și pieptul smîntînoase. Beam șampanie, priviri suspicioase ne supravegheau din colțuri depărtate. Acum, bezna totală din jur acorda un minim răgaz stînjeliei mele. Un zgomot izolat de aplauze biciui tăcerea barului dindărătul nostru. Văzusem două scene de striptease și evoluțiile unui scamator, i le descriesem în șoaptă la ureche. Scamatorul era un bătrîn cu fața ridată, zîmbetul fardat, își terminase numărul ducînd pe mîini umeri pălărie cel puțin doisprezece porumbei care frisonau ușor. Fetele cu striptease-ul isprăviseră cu mișcări iuți și zgîrcite. Abia după aceea, dezlipindu-se de bar și făcînd un larg semicerc pentru a ne studia, făptura smîntînie venise să se așeze la masa noastră, rîzînd intempestiv și făcîndu-ne cu ochiul într-o italiană stricată.

Aplauzele reîncepură, seci, disproporționate. Am surprins în întuneric zurelul moale al cortinei.

Se declanșă rapidă țîșnirea unei muzici la pian și în fundalul acelei pîlnii negre începură să danseze cele trei mici schelete fosforescente. Străluceau luminoase și contururile jobenelor puse pe crani, tibii rotule humeruși dezarticulați dansau sincronizați fericiți în ritmul vechiului fox-trot care se amplifică frenetic, se urmăreau ușor abia atingîndu-se, încrucișîndu-și pașii, țestele rigide pentru a-și găsi echilibrul. Dintr-o dată pianul îi trăda trecînd într-un tango și scheletele se zăpăciră haotic disperat ciocnindu-se unul de altul, strivindu-se vertebre de vertebre, jobenele gata să cadă, o ultimă încăierare furioasă le descîlci în spațiul potrivit, își recăpătară ordinea și noii pași se formară mai tirșiiți, bazinele docile în ondulații lente măsurate, jobenele în cadență. Apoi muzica se întrerupse, scena luminată anulă vraja, un tînăr îmbrăcat tot în negru cu față de indian îndărătul celor trei marionete lăbărțate răspunse cu un suris timid rarelor aplauze, schiță o reverență, fugi.

"Din italiană nu știe decât înjurăturile. Ca de-obicei" râdea el lăsându-se pe spate către perete. "Frumoasă, ei? Vițică din Nord. Vezi aici. Încearcă. Nu mușcă deloc. Curaj. Nu găsești așa ceva la Muntele de Pietate."

Îi cîntărea ușor pieptul, delectîndu-se în suspine simulate, ochii fetei grăbindu-se să mi-i fixeze pe-ai mei înainte de a rîde și a se elibera.

"Și dacă eu mare foame? Mușchi? Da, Mușchi. Please" zise ea scuturîndu-se.

Rîdea fără să-și arate dinții, voce copilăroasă prea studiată.

"L-aș fi demontat pe bandit" continua el să se amuze, cu degetele nervoase pe masă.

Chelnerul sosi cu mușchiul și încă o șampanie, în vreme ce pe scenă o negresă cu trup uleios șerpuia printre torțe aprinse. În vârful fiecărei flăcări se vâlătuca înalt fum negru de petrol.

Predasem deja valizele la biroul de bagaje al gării. Urma să plecăm la Neapole cu noaptea-n cap.

"Asta iese abia după patru" zise el.

"Și ce dacă. Tot plecăm."

"Ne conduce la gară. Oh. Ce mai, ne spune și nouă cineva rămas bun" făcu el prompt.

Nici nu se redusese bine lumina, că fata se lipise de el, șoptindu-i la ureche. Poate însă nici nu erau cuvinte, doar suflări ușoare, și el se tolănea imobil în unda aceea parfumată.

"Aici ne fură banii. Ca la proști" îi spusese eu încă de la început.

"Și ce dacă? E foarte bine așa. Crede-mă. Sau poate ți-e rușine."

"Ce-are a face cu rușinea. Mi se pare că-i o prostie și-atît" îmi pierdusem eu sărita, cu un chelner impasibil la un pas de noi.

"Pe scurt: ce-ar trebui să-mi mai refuz, după tine" replică el blind. "E vorba de bani? Ai dreptate. Încă un minut de viață ca asta și sfîrșesc direct la spitalul de nebuni. Dar să ne mai gîndim. Așa-ți convine?"

Îl luasem de braț evitînd amabilitățile chelnerului, co-borîsem în umbra aceea printre sunetele muzicii revigorate pe neașteptate.

Acum cotul lui mă împungea iar în coaste.

"Ei, Ciccio. Știi ce idee i-a venit ăsteia? O geantă. Zice că costă doar o mie de franci elvețieni. O economie de zile mari. Atenție: banii sînt la tine, așa am avertizat-o. Se pare că geanta se vinde la un magazin chiar de lingă casa ei. Sigur că pierzi trenul. Sau nu? Nu ți-a pus problema?"

Fata mă privea, surîsul era gata să i se deseneze pe chip în sacade succesive, cu frumusețea ei strălucitoare oferită fără rezerve. Chelnerul adusese o farfurioară cu patru jumătăți de caise însirocate, ea își luă una ridicînd-o cu lingura și suav lent o lăsă să-i lungească în jgheabul limbii, cu ochii mai întîi pe jumătate închiși absenți și imediat după aceea atenți la mine, la efortul pe care-l făceam ca să-i înfrunt privirea. Șampania mă zăpăcea supărător între nas și creier, îmi simțeam pleoapele grele, fata se hotărîse acum să înghită caisele cu mutre languroase.

Mai tîrziu se retrase la bar. Spectacolul se terminase, două, trei perechi dansau tîrîndu-se fără chef pe scena transformată în ring. O lumină scăzută se rotea schițînd și ștergînd umbre trandafirii și albastre. Am văzut sosind la masă două cafele. Am băut cu chiu și vai. Aerul devenise toxic. Mi s-a părut că printre contururile șterse ale barului descopăr silueta scamatorului. Mai bătrîn, cu ridurile pudrate, cocoțat pe un scaun, juca zaruri de unul singur, cu un sandviș lung în mina stîngă. Pină și negresa cu torțele se ivi din întuneric ca să bea, privi singuratică în jur, îmi dispăru din vedere.

Ca să rezist m-am agățat din nou de vocea lui, horcăia o poveste. Se descompusese parcă între masă și perete, cu brațul stîng lăsat să atîrne, cu stîngul cramponat de țigară. În acel du-te vino al luminii, chipul lui își pierduse orice relief.

"... În peștera asta, Doamne sfînte. Mereu și mereu tot peșteră. Cine știe cum fac. Tot muncind. Tot trăind. Oarbe, și muncesc, se reproduc. Înțelegi? Insecte, adică. Îți vorbesc de-o oră. Ciccio ce faci dormi, îți vine să vomîți? Insecte. De unde știu. Am telefonat odată la biroul de informații de la STIPEL (Sigla "Societății Telefonice Interregionale din Piemont și Lombardia", cu sediul la Torino. (N.t.)).

Jur. Altfel de unde să inventez eu toate astea? N-am vrut cu nici un chip să-nvăț să citesc cu degetele. Nici o reeducare am zis instantaneu. Nu-i nimic de reeducat, învățat, dragi medici profesori ultrapremiați dați în mă-sa. Deci: vocea amabilă simpatice a fetei la telefon. Ce mai râdea. Părea totdeauna mulțumită. Ce răbdare pe ea. Cu siguranță trebuie să fi fost vai de capu' ei cu atîta răbdare. Îți vine să crezi? Mi-a citit jumătate de enciclopedie la telefon dîndu-mi explicații despre insectele oarbe care muncesc și așa mai departe. În întuneric. Coropișnița de exemplu. Insectă carnivoră, care mănîncă viermi și sapă galerii. Trăiește noaptea. Masculul și femela lui aduc mari pagube culturilor agricole, pricepi? Și pe urmă sînt muncitoarele termitelor. Mai puțin simpatice însă, sînt asexuate. Nu doar oarbe, ci și asexuate, ca dreaptă răsplată a mamei noastre natura. Muncesc, construiesc, curăță, adună hrană. Cultivă pină și ciuperci comestibile, jur că-i așa dacă nu crezi verifică. Pe cînd buna

lor regină vede, se îngrașă, mănincă ciuperci și scoate patruzeci de mii de ouă pe zi. Fata aia nu mai e la STIPEL. De câte ori am telefonat, după. O fi dat vreun cancer și peste hoitul ei plin de bunăvoință. Sau poate s-o fi săturat. Poate a cerut să fie schimbată în altă funcție ca să nu mă mai audă. O-nțeleg prea bine. Tu ce zici de asta?"

Nu știu cum am reușit să mă tirăsc pînă la telefon. Scamatorul ne privea continuînd să-și rostogolească zarurile în sus și în jos pe o tavă de fetru verde. Porumbelii lui, m-am gîndit eu lenevos.

Un barman bosumflat a făcut numărul, a întins indiferent receptorul.

"Cum noapte? Care noapte. E dimineța. Nu crezi că e vremea să te duci la biserică? Să-ți mărturisești păcatele?" striga el răgușit furios fericit la verișoara mătușă. Și-și depărta receptorul de ureche ca să lase spațiu liber oftaturilor, exclamațiilor plîngărețe ale celeilalte voci îngrozite: "Da' pricepe sînt bine. Foarte bine. N-o să vii la înmormîntarea mea. Și nici vărul preot. L-am văzut azi. Mare calamitate și asta. Cheamă-l pe Baronu. Știu că doar-me-n patul meu. Îl vreau pe Baronu. Imediat. Ei, Baroane tu ești? Ce mai faci? Să te-aud. Hai. Un suspin cît de micuț. Hai frumosule. Hai grăsanule. Sigur că mă cunoști, eu sînt, hai dolofanule. Nu-i așa că-mi scoți acum un ditamai oftatul? Dă-i drumul iubitei. Că de nu îți tai mustățile. Ți-e rușine de mătușă? Zi. Să te-aud. Nu? Crăpar-ai și tu."

Puse receptorul în furcă, mîna îi tremura. Barmanul umpluse două păhărele cu un lichior închis la culoare.

"Din partea direcțiunii" zise cu severitate.

Nici n-am încercat să refuz. El bău, imediat apoi găsi cu cale să guste și din paharul meu.

"Ierburi" decretă tușind.

"Un extract. Foarte digestiv și tonic, domnule" nu se lăsă celălalt surprins.

Scamatorul întorsese spatele, îi vedeam spinarea încovoiată, linia decolorată a vestonului.

"Ce-ar fi să-l trezim pe vărul preot? E o idee. Poate că are nevoie de noi. Te pomenești că-l putem duce la Neapole. Un preot în suită poate fi util."

"Pentru numele lui Dumnezeu, domnule" am răspuns eu dîndu-mi seama că nu-i serviseam nici un contraargument.

"E tare preoțelul. Distractiv" se vaită el cu voce falsă. "Pe cînd tu Ciccio ești un nimeni. Nimic. De ce nu ești băiat de societate?"

Mutra de mucava a barmanului se destinse într-un minim surîs participativ.

"Nu ești un prieten adevărat" se și grăbise el să reia "nu vorbești nu cînți nu dai din coadă. De unde-ai răsărit, domnișorico? Că ai cam pus bot de domnișorică. Sau te superi?"

"Nu, domnule" am răbdat eu.

Îmi țineam mîinile pe tejgheaua barului ca să-mi consolidez mai bine echilibrul, simțeam lemnul umezit de palme. Barmanul turnase un al treilea pahar de extract.

Mi-am impus să refuz dînd din cap ca să-mi fac și mai evidentă o minimă autoritate. Celălalt încuviință, luă paharul.

O lumină de un verde insolent triumfa pe deasupra caselor cînd am ieșit. În trei taxiuri doi dormeau prăbușiți între scaun și volan, altul citea ziarul.

"O scirbă. N-ar fi costat-o nimic să ne conducă" îl tot auzeam printre horcăieli. Ce naiba, nu e fată de amiral. Toate nenorocitele astea se cred fete de amirali. N-am aflat niciodată de ce. N-ai zis nici o vorbuliță ca s-o oprești, Ciccio. Ești prea matolit. N-ai mai văzut-o?"

"Nu."

Și cînd colo ea mergea la vreo douăzeci de metri de noi, cu cărnurile fragede dezvelite neumilite de lumina zilei. Se sui într-o mașină, trecu pe lîngă noi, cu brațul ridicat ca să-și ascundă ochii și fruntea.

"Provincial incurabil și țeapăn ce sînt" tușea el. "Dacă o țin tot așa, peste un minut o să vorbesc de unul singur. Ca la nebuni. La ce bun călătoriile. Ar trebui să mă las însoțit doar de animale. Ciccio, de ce nu m-arunci naibii sub un tramvai?"

Se ținea greu pe picioare, cu umărul împins într-al meu, genunchii îi cedau. Din cînd în cînd se încorda ca să-și potolească un fior.

"Neapole și moartea" începu să zică fără a conțeni în taxi și repetă la nesfîrșit silabisind și tușind în timp ce treceam ca fulgerul pe străzi și prin piețe pustii către gară.

Mă aruncasem în nu știu ce scoteală absurdă a zilelor deja scurse, a celor ce urmau. Gazul din șampanie îmi izbucnea din stomac în rigieli supărătoare. Am renunțat la pronosticul încurcat despre timp ca să-mi țin respirația, să-mi opresc sughitul.

O mare fîntînă se desfășură pe lîngă noi, cu apa de culoarea oțelului, el își scoase capul pe geam ca să se scufunde în aerul, în zgomotul acela răcoros.

Apoi: "Pînă și Baronu. Pînă și el mi se opune. Ce-l costa să zică un vai. Mi-o spune mereu la telefon. Se înfurie se supără, dar pe urmă mormăie ceva. Mai al dracului ca de obicei. Zici că sînt eu de vină, Ciccio? Sînt chiar așa de pornit contra viermilor? Și cînd te gîndești că eu unul mă vād mă socot un biet canar cu ochii scoși ca să cînte mai frumos."

Rise ascuțit, sfârșind într-un gîlgîit trudnic.

"Ce era ultimul pahar? Bălegar? Nu-ți simți și tu mațele putrede?"

Ceva îmi întuneca ochii, îmi contracta gîtlejul, încercam să mă scutur ca să nu mă dezarticulez. Mi-am pironit ochii asupra clanței portierei, căutînd să nu mi-i abat, să nu mai mi-i închid.

Taximetristul frînă brusc descarcîndu-ne în fața gării fără nici un salut.

"Păcat că plecăm de-aici. Păcat că nu rămînem. Pe Neron" striga el legîndu-se, cu bastonul ridicat. Numai răbdarea unui hamal ne descurcă prin hol la biroul de bagaje. Cești și farfurioare rostogolindu-se în chiuveta barului, bufniturile răgușite ale vocilor în difuzoare mi-au trepanat craniul.

"La Istanbul. La Calcutta ar trebui să mergem Oriunde nu la Neapole. Doar trei ore de somn. Sînt din ce în ce mai idiot. Trăsni-m-ar Dumnezeu" protesta el în tren, cu buzele livide, după ce înghițise pe nerăsuflăte somniferul.

Prăbușit într-un colț, am încercat să mă ascund cît mai mult cu puțință sub o pulpană a perdelei. Lumina era acum prea puternică, o simțeam apăsîndu-mă și scociorîndu-mi printre pleoape ca o lamă incandescentă. Anunțuri strigăte zgomote sfișiau brutale atmosfera.

"Propriile noastre resturi pămîntești. Asta sîntem. Neapole și moartea" mai emise el, cu o vină umflată și innegrită în mijlocul frunții. "Nu e nimeni în compartiment?"

"Nimeni domnule" am zis.

Trenul începea să se pună în mișcare.

VIII

Îi vedeam în fundul terasei în lumina vîrgată marmoreană a serii. Vorbeau aproape fără să vrea, printre mari intervale de tăcere și fără umbră de surîs, el ca de obicei drept ca lama unui cuțit, celălalt, deși înalt și robust, cu spinarea deja adusă, susținîndu-se anevoie. Și distonau sub aripile viu colorate ale unei umbrele de grădină.

"Te salut. E tîrziu pentru mine. Ai nevoie de ceva? Acum știi tot, ai văzut tot. Vezi tu. Pe mîine" zise soldatul din ușă. Avea o față îngustă de nevăstuică cu imprevizibile fulgerări viclene, mîinile netede. Se declarase mai întîi student și apoi arhivar, dar pe tonul cuiva care se teme să nu greșească.

Am rămas singur în camera aceea prea mare, burdușită cu portrete. Ultima lumină se concentra asupra unui chip de doamnă închis în ovalul unei rame vechi, floarea palidă prinsă între grumaz și umăr se detașa imensă. Grupuri fotografice cu margini argintii zăceau pe masă, măsuțe, etajere, un pian.

În cursul după-amiezii soldatul mă duse să vizitez casa, un labirint de coridoare, odăițe, camere dintr-una în alta. De la aproape fiecare fereastră se puteau vedea porțiuni din oraș în fugă precipitată dezordonată către mare ca într-o iesle confuză.

Dormisem pesemne în odaia unei slujnice, plecate în vacanță chiar în dimineața aceea. Sertarele și dulapul din cameră fuseseră închise cu cheia sau golite, pereții goi cu umbre umede ramificate. De sub cuvertura patului lipseau cearșafurile.

"Bună idee. Patru bărbați în casă sau cel puțin voi trei, dacă eu unul nu contez și nu sînt luat în calcul, și lui ce-i dă prin cap? O trimite în călătorie pe unica persoană utilă, pe singura femeie. Care nici măcar nu-i ceruse așa ceva. E îndreptățit proverbul: cei însemnați de Dumnezeu n-au creierul ca al meu. Vezi și tu. Fii atent. Eu unul m-am și hotărît. Mîنین la cazarmă. Paturile măturile praful n-au decît s-aștepte și pînă la Crăciun. Nu sînt ordonanță. Și nici tu. Cine are chef să-și aprindă paie-n cap n-are decît să-și aprindă" comentase numaidecît soldatul.

"Cum îl cheamă pe-al tău?"

"Vincenzo V. Dar spune-i doar domnule locotenent. Pensia o primește în calitate de căpitan, dar el are scrînteala că vrea să i se spună tot locotenent. Ce mai: creierele de care-ți vorbeam la-nceput. Dar om bun la suflet, vîlcăreț ca bocitoarele, dar bun la suflet. Crede-mă: stau aici de șase luni. Și-i mulțumesc bunului Dumnezeu, cel puțin mîinile le are întregi pe amîndouă. Cum se descurcă al tău cu bărbieritul? Ce zici?"

Îi vedeam pe terasă, tot nemișcați unul lingă altul, cu țigările aprinse. Își pipăiseră ironic unul altuia stomacul și pîntecele, dar cu atingeri scurte și aproape dezgustate, fără un riset. Nu mai vorbeau.

Izbutisem să mă odihnesc cîteva ceasuri, oboseala și toate otrăvurile ei diverse dispăruseră, dar mă simțeam tot prizonier al unei atmosfere indescifrabile ostile, parcă al unui păianjen sau mai bine zis al unui balon de săpun care mi se închisese în jur și plutea, plutea, legîndu-se fără nici o noimă mă ducea cu el, fiecare viziune a lumii tot mai micșorată, mai rece și mai distantă.

Am ieșit și eu pe terasă, avînd grijă să stau în colțul cel mai depărtat de cei doi.

Orașul se și luminase, o junglă deasă ondulată de luminițe lumini pete multicolore care se succedau se confundau sus și jos pînă la linia golfului în cercuri ghirlande vîrtejuri și

noduri sub cerul cu striaiții violete. Acolo unde vioriul se întuneca, un nor zămislea capul apoi spinarea în fine mina prodigioasă a unui uriaș avansînd extrem de lent. Ultimele bucle ale pletelor lui prindeau încă soarele de dincolo de orizont. Și întreaga junglă trimitea către el mugetul compact al unei fiare nesfîrșite tolănite în criză de somn, vibrînd prin milioane de pori orificii solzi riduri anfractuozități ale pielii abandonate în voia aburilor imobili ai verii.

Mi-am simțit mai strîmță și mai opresivă închisoarea și, brusc, dorința de a mă cufunda, nu de a umbla, ci de a mă cufunda de-a dreptul în luminile, în suflarea aceea, și de a dispărea acolo.

Se mișcară, atingîndu-se ușor umăr de umăr, parcurgînd în tăcere terasa, bastonul alb și tubul de bambus în legănare sincronă.

Locotenentul avea o voce năclăită profundă cu neașteptate lincezele dubitative, accentele lui îi retezau sec vorbele.

De trei, patru ori repetară în linie dreaptă cei cîțiva metri, calviția gazdei strălucea ca o carapace. Nu păreau prieteni, nu vădiseră niciodată vreo mișcare sinceră de afecțiune, de acord.

Locotenentului îi ieși din gură cu glas scăzut: "Curaj am. Dar e atît de mare frica."

Îi răspunse un rîset ca o plesnitură de bici.

M-am întors prudent în salon, preferînd să nu le aud convorbirea.

De la geamuri, în întunericul camerei, am văzut iarăși marea, închisă și complet neagră în jurul a două mari nave de copaci luminați ca niște triumphiuri perfecte.

M-am decis în sfîrșit să mă mișc, să caut cel puțin comutatoarele.

După cină sosiră fetele. Două fetele patroanei restaurantului din apropiere, unde mîncasem, și două prietene de-ale lor. Erau foarte tinere, ochelarișta rîdea și se agita mai abitur ca toate. Se învîrtiră numaidecît prin casă ca și cum ar fi cunoscut-o pe dinafară, dibuind pahare, sticle, gheață, niște perne de puf într-un dulap.

Și dădeau fuga între bucătărie și salon cu strigăte ascuțite.

"Ines Candida Michelina Sara. O să mă faceți să-mi pierd mințile" se plîngea locotenentul din fundul fotoliului. "Unde alergați. De ce vă agitați. Veniți aici, repede, toate. Ședeți."

Adăpostit îndărătul whisky-ului său, el tăcea, uitînd parcă de orice.

"Și tu. Zi ceva. Te-au așteptat atîta, sărăcuțele" îi ceru locotenentul.

"Femei. Acuma sînt femei. Nu mai sînt fetițele de-acum patru ani. Aproape nu le suport" bodogăni el.

"Fausto" scoase celălalt un oftat prelung "noi ne putem opri, lumea nu."

Ines ochelarișta apăru manevrînd un ventilator cu tot cu cablul lui lung.

"Nu vreți puțin aer? Ne sufocam. Hai, nu-ncepeți imediat să beți ca niște sugative. Dacă nu, noi plecăm. Mai vreți o cafea? Este prea mult curent?"

Scăzu apoi glasul înaintînd către cele două fotolii ca să zică în grabă printre rîsete: "Ai observat, Fausto? Sara e tot îndrăgostită de tine. Dar de-a dreptul pierdută, biata fată. Ca atunci cînd purta codițe, îți amintești? Azi și-a cumpărat și un parfum nou. Franțuzesc. Spune-i ceva, Fausto, distreaz-o."

"Ines, birfitoare și cîrtitoare ce ești. Strașnică prietenă. Cînd tace milc. Cînd vorbește în gura mare. Ce fac pe-acolo?" se împotrivi lînced locotenentul.

"Se rușinează" rîse iar Ines înainte de a fugi, lăsînd ventilatorul pe jos.

"Eh. Or mai fi încă fete?" scăpă el fără să vrea.

"Căpitane, ce, ai înnebunit?" se scandaliza cu glas scăzut celălalt, alarmat. "Cum vorbești. Patru tinere de toată lauda și foarte respectabile. Candidei îi sînt chiar naș..."

Renunță cu un gest dezolat din mină.

"Curios. Vorbim ca să vorbim" căsca el plictisit. "Ce vrei să cred? Sînt femei, în cazul ăsta e inutil să mai vorbim. Ar trebui atinse."

"Fausto" îl muștră iar prietenul "nu-ți amintești acum patru ani? Cînd ne însoțeau la cafenea, în grădini, și noi le răsplăteam cu cornete de înghețată?"

"Tîmpenii" îl reduse el numaidecît la tăcere.

Reintrau împreună, privindu-mă atent, ca pentru a-mi măsura posibila și încă neconfirmata complicitate. Se așezară pe divanul din fața celor doi, dîndu-și coate, printre grimase și zîmbete, rîsete mărunte brusc înăbușite în mîinile duse la gură.

"Bine acum" avertiza locotenentul.

Nu avea multe cicatrice pe față, doar o tăietură în zigzag în spatele urechii drepte. Ochelarii negri îi făceau și mai greoi capul mare, nasul cărnos. Bărbia îi tremura la cea mai mică vorbă sau îi cădea ca un soi de gușă.

"Aveți vreo idee, fetelor? Să nu întîrziem însă" întreba el împrejur cu blîndețe.

"Un joc. Da, un joc" strigă imediat Ines.

Își scosese ochelarii și părea că nici uneia nu-i pasă de pernele prea moi și călduroase, de zecile de priviri cu care le bombardau bărbații mustăcioși de pe pereți, de femeile și matroanele risipite între rame, piepturile puternice, buzele marcate, buclele bine lipite pe temple.

Am văzut-o pe Sara întinzînd degetele ca să-i atingă lui mina dreaptă strînsă în jurul paharului.

"Te doare capul? Ai nevoie de ceva? Vrei gheață?" întrebă ea, cu ochii mari larg deschiși pe mutrișoara palidă prea rotundă.

Prietenele de pe divan o persiflau mutește maimuțărind-o cu buzele pungite a inimă, cu ochii mijiiți.

"Nici vorbă" răspunse el eschivîndu-se brusc, cu o contracție mecanică de zîmbet plictisit în colțul gurii.

"Un joc un joc" strigau acum celelalte, dar privind-o cu suspiciune avidă pe camarada lor.

"Fără țipete. Sfîntă Fecioară. Vă rog. Capul meu. Un joc, orice joc vreți, dar încet. Dacă nu, noapte bună. Astă-seară e o comedie la radio. Potoliți-vă sau mă duc la mine-n cameră" implora locotenentul, cu mîinile molatice învîrtindu-i-se în gol.

"Ce joc vrei, Fausto? Hotărăște tu" întrebă încet Sara, aplecîndu-se încordată.

El rise, cu spinarea brusc străbătută de un fior: "Dar numai unul. Drace, de-a baba-oarba."

Ne dusesem pe terasă pentru înghețată, în aerul nopții foarte calde și umede.

Fistic, frișca, alune se topiseră în frigider, am băut pasta aceea groasă din pahare după ce am stropit-o cu whisky.

"Mai ții minte cît visai? Mai visezi?" Vocea Sarei era cumpănită, dar decisă. "Odată mi-ai povestit că ai văzut un animal sub pat. În treacăt, mic, de culoare portocalie. Ți se păruse că era un soi de iepure. Sau poate un tatu."

"Tatu. Ce naiba să fi fost" contestă el, plat. "Nu-mi amintesc nimica."

"În schimb Sara da" modulă cu blîndețe ironică Michelina oprindu-se o clipă cu tava plină de pahare goale. Era minusculă, dinții îi erau gata să se arate și genunchii mari. "Sara este asemeni conștiinței rele. Ține minte tot, nu se odihnește niciodată."

"Nu faceți pe cotoroașele" suspină din depărtare locotenentul.

Se tolănise într-un jilț de răchită, abandonînd orice intenție de a organiza seara.

"Ciccio" mîna stîngă înmănușată se ridică.

"Sînt aici."

"Bun, nu pleca" făcu el ostenit.

Sara mă privi ca și cum m-ar fi văzut pentru prima oară, cu zîmbetul incert abia schițat, cu mîinile împreunate sub bărbie. Avea unghiile bine tăiate, dar degete noduroase încercînd permanent să se ascundă.

"De ce nu-ți scoți haina? Pe căldura asta" îi zise ea încet "nu vrei să-ți fie mai comod?"

"Ce comică ești" îi răspunse el.

"La anul voi fi la universitate" încercă ea.

"Și sora ta?"

"O, Candida se simte foarte bine cu mama la casa restaurantului. Ea e pașnică. O fată care o să se mărite curînd. Sărăcuța de ea."

"Sărăcuța de ce" rise el.

"Fiindcă nu-i nimic de capul ei, Dumnezeu s-o ajute" răspunse Sara, dar deja iritată de inconfortul aceluia dialog inutil. "O să se mărite cu un bucătar-șef sau dacă vrei cu un ditamai pașă, e totuna. Așa sîrșește totul."

"Dar tu nu. Așa-i?"

"Eu nu. Sigur nu" se înviorase ea dintr-o dată, cu pumnii strînși. "Fausto, nici măcar nu m-ai întrebat ce-o să fac la universitate."

"Pun pariu că-mi spui tu."

"Mojicule" rise ea, dar neliniștită. În fine: medicina. Ești mulțumit?"

"Trebuie să fiu? Dacă trebuie, sînt."

"Sînt curajoasă, da. Așa zic toți. Nu semăn cu celelalte. Și de ce am ales medicina: ar trebui s-o știi, tu cel mai mult" își frămînta ea degetele, cu ochii ei mari, lucitori, atenți.

Fetele se strînseseră în jurul ventilatorului din salon, își aplecau pe rînd ușor ceafa încredințînd-o adierii răcoroase, șușotind de zor.

"Paharul gol, Sara" o trimise el la plimbare, pocnind apoi pe neașteptate din degete și zicîndu-mi: "Ciccio, zece minute pe ceas. Apoi mă cari la culcare. Chiar dacă e sîrșitul lumii."

"N-aș putea să șed dincolo? Măcar o clipă. Mă-nțelegeți, domnule."

"Vai de tine dacă o iei din loc."

Se întorsese cu trei pahare. Bău și ea, cu prudență, neizbutind apoi să-și oprească o strîmbătură.

"Ești cel mai elegant bărbat din cîți cunosc. Un lord" scapără ea pe neașteptate. "Zău, Fausto, nu există nimeni mai elegant și mai fermecător ca tine."

"La naiba" cedă el cu un zîmbet dezarmat.

Ridică paharul.

"Oh da. Un toast, un toast" se porni Sara.

De lângă ventilator, fetele se aplecau atente spionînd, dar fără a cuteza să facă vreo mișcare.

"Pentru ce toastăm" întreba Sara agitată.

"Alege tu. Crede-mă: e mai bine."

"Pentru neant. Nada. Pentru rien ne va plus. Pentru viața asta, fata mării tîrfe binecunoscute" se pierdu descompus beat glasul locotenentului de dincolo.

"Eu însă toastez pentru tine. Pentru tine și pentru speranțele mele. Vrei?" se aprinse Sara abia atingîndu-i un genunchi cu vârful degetelor.

"Amin" conchise el golind paharul.

"E timpul să plecăm, domnule" am încercat.

"Fausto, acum trebuie să ți-o spun. Ascultă-mă. Acum..." reluă fata tremurînd nițel. Glasul i se sparse brusc în gîtlej.

"Taci mai bine. S-a-nțeles? Taci. Pentru numele Domnului" întoarse el sec capul.

Ochii ei lucitori se închiseră o clipă ca să se arate iarăși apoi mai umili, osteniți.

"Spune-mi măcar de ce-ai venit" încercă ea cu glas scăzut. Nimeni nu mai credea. Nici chiar Vincenzo. Știam că-ți telefona, că vorbeați, dar de aici pînă la venirea ta..."

"Bietul locotenent" zîmbi el. "Cîndva mai rîdea. Acum nu mai știe nici să rîdă. Doar pufăie pe nas."

"De ce ai venit? Doar așa? Degeaba?"

"Bună, Sara. Sora, prietenele tale, o să te foarfece. O să te ia peste picior."

"Ce să foarfece. Cine. Cine să ia peste picior. De-ai ști ce frică le e de mine. Și bine fac" se înfurie ea roșind. "Hai, te rog, măcar atîta: de ce-ai venit."

"Nu degeaba. Văd că ești așa de curioasă. Nu: nu degeaba. Acum însă destul. Gata cu întrebările, domnișoară" puse el punct ridicîndu-se, căutîndu-mi brațul.

La telefon Candida o linișteea cu blîndețe pe mamă. Aveau să coboare numaidecît, nu era încă miezul nopții. O adevărată catastrofă, înghețata aia.

Morișca salutarilor se roti iarăși veselă.

La o oră foarte tîrzie, am auzit din patul meu suspine înăbușite rostogolindu-se într-un plîns ce dură mult înainte de a se stinge, liniștindu-se cu greu. Apoi un pas care se îndepărta din baie în coridor. Fără nici o îndoială, locotenentul.

IX

"Permisia mea stă să expire, domnule. Va trebui să plec miine. Cel tîrziu miine noapte."

"Avem tot timpul" scutură el din mîină plictisit "nu e o problemă. Iar dacă te întorci cu întîrziere, dă vina pe mine. Corect?"

Ne găseam în salonul acum gol al restaurantului, toate celelalte mese debarasate, soarele feroce de după-amiază incendia strada dincolo de vitrine.

Se lăsase antrenat într-o posomoreală iremediabilă, rarele tresăriri de energumen îi erau golite de convingere, veselia răutăcioasă pe care i-o știam îi dispăruse. O umbră de barbă îi întuneca obrajii.

Zadarnic îl înconjuraseră fetele la masă cu atenții, mereu cu paharul pregătit, doar pentru el polonicul cu moluște rămase pe fundul supierei, umbra unui paravan anume orientat. Lui i se adresase mama Sarei și a Căndidei, plecînd de la casă, pentru a-i cere o părere, lepădîndu-și o clipă aerul concentrat de văduvă.

Răbdase totul, mulțumind cu zîmbete căznite. Și alături de el Sara fusese foarte scumpă la vorbă, pradă și ea cine știe căror gînduri.

"Un singur lucru, domnule. Rămîneți la Neapole sau vă-ntoarceți la Torino cu mine?"

"O, Ciccio, cite întrebări. Nu știi să te oprești o dată?" mi se împotrivi cu glas istovit.

Doar ideea petrecerii îi însufleți oarecum.

Ea îi venise locotenentului, și acum se străduiau cu toții să o imagineze să o pună pe picioare perfectă, exact evenimentul dorit, de la șuncă la dulciuri, de la pește în gelatină la fructe de mare și la șampanie.

"Destupată. În carafă. Așa se pune în valoare" preciza locotenentul.

"Vincenzino ești o cizmă ca de obicei" îl judecă el. "Cînd ai mai pomenit șampania în carafă. Ignorantule."

"Păcat fără gravitate. Nu mai vorbesc" încerca celălalt să se apere, incurcat.

Fetele rîdeau.

"Sara: ți-ai înghițit limba?"

"Sara nu vorbește. Nu vedeți că nu vrea să știe de nimic? Ea gîndește, mamă ce mai gîndește."

"Biata Sara, e dusă pe gînduri."

Ea ținea piept rîsului și ironiei prietenelor, cu ochii permanent plecați, cu mîinile ascunse sub fața de masă.

Apoi: "E mai bine acum ca fiecare să-și vadă de ale lui" zise fără urmă de veselie. "S-o lăsăm baltă. Altfel cum să mai dorim să ne revedem la petrecerea de diseară?"

"Nu ți-e bine, păpușo?" întrebă el. Cuvintele căzură într-o tăcere neașteptată.

"Foarte bine. De ce? Nu fi îngrijorat" roși fata luată prin surprindere.

Se ivise un fluture galben care zbura în zigzaguri inegale de-a lungul mesei, bătând frenetic din aripile minuscule, mîinile Inesei Michelinei Candidatei s-au și ridicat și incurcat în încercarea de a-l prinde.

"Proastelor" bodogăni Sara, dar imediat după aceea dînd indiferentă din umeri.

"Un fluture" i-am explicat eu la ureche.

Privirea Sarei mă fulgeră iute o clipă.

Scăpase de degetele Inesei, dar se așeză chiar în fața lui, pe fața de masă cu cele două aripi străvezii strinse, și Sara fără nici o precauție specială întinse mîna, îl captură fără dificultate între degetul mare și arătător.

"Ați văzut?" rise ea.

"Aici dedesubt, aici dedesubt" strigă Candida.

Fu răsturnată o cupă mică de sticlă și fluturele încarcerat se învîrți în juru-i, cu aripile blegi desfăcute, cu antenele explorînd tremurătoare.

"Sărăcuțul de el."

"Ce galben frumos. Ia uite ce punctișoare negre. Parcă sînt o blăniță."

"E adevărat că trăiesc doar cîteva zile?"

Rezemîndu-se în coate fetele priveau, lenevoase înfierbîntate, acum fluturele se oprise, cu aripile înfiorate de un tremur ușor.

"Da' ce faceți, fetelor? Sînteți la grădiniță? Doar așa știți să vă purtați? Frumoasă consolare" se tîngui din fundul încăperii vocea patroanei.

"Lăsați-le, doamnă, să se distreze" îi replică în ecou locotenentul.

"Mie mi-ar plăcea negru" zise Sara.

"Negru? Țla cu capul de mort pe aripi? Ce distracție" protestă Ines.

"Ce înmormîntare clasa a treia ești azi."

"Sara, te-a lovit deochiul?"

"Și ce vă pasă vouă că-mi plac negri" le replică ea prompt.

Mîna lui dreaptă avansa pipăind pe masă pînă ce se apropie de cupă.

"Negru ai spus? Ești sigură?" o întrebă cu glas scăzut, încercînd un suris.

"Da. De ce?"

Stînga înmănușată căzu deodată pe cupa făcută țandări printre țipete de spaimă.

"Uite. Acum e negru" făcu el apoi fără a-și retrage mîna de pe cioburi.

"Dar ce se-ntimplă. Ce-a fost asta" se agita locotenentul "nu hotărîm nimic cu petrecerea?"

"Două comisioane pentru tine, Ciccio. Costumul meu alb la vopsitorie, curățat și călcat, dar pe loc. Și șampania. N-am încredere în ceilalți. Sînt în stare să bage bicarbonat" zise el.

"Bine, domnule."

"Zece sticle. Nu sînt prea multe. Krug."

"Krug. Bine, domnule."

"Nu te grăbi. Azi nu ieșim."

"Sara asta" am tatonat.

"Ce?" i-am auzit glasul la pîndă.

"Nimic. La orice m-aș fi așteptat sosind la Neapole, dar nu la fetele astea. Și Sara. Nu știam."

"Și ce-aveai tu de știut" făcu el sec. Dar imediat, mai obosit: "Vezi-ți de tine, Ciccio. N-are rost să-ți bați capul cu alții. Vezi-ți de tine, fii turist."

De la fereastra camerei lui, în timp ce împachetam costumul, i-am văzut în fotoliile de răchită de pe terasă, el neclintit în pofida căldurii, cu țigara atîrnîndu-i de buză, locotenentul moleșit de parcă ar fi dormit. Umbrela îi apăra cu un cerc cenușiu parcimonios împotriva revărsării soarelui, dincolo de parapet orașul vuia surd pînă la marea nespus de albastră.

"Ar trebui să mai vorbim? Te mai gîndești?"

"Nu, căpitane, de ce? Nu mă crezi?" răspunse stins locotenentul, cu mîinile agitîndu-se brusc. "Nu ziceam eu că ar fi și mai rău să discutăm?"

"Mai rău și încă cum."

"Atunci gata. Totul e clar acum. Te rog" își dădu celălalt duhul "ne-am spus și ne-am răspus totul. Gata."

"Acum zece zile cînd ți-am telefonat. Și chiar înainte, îmi păreai mai ferm."

Am renunțat să manevrez hîrtia de ambalaj ca să nu remarce foșnetul. Glasul lui nu mi se părea eliberat de tristețea care-l cuprinsese în ultimele ceasuri.

"Dar m-am hotărît. Ca și tine. Poate chiar mai mult decît tine, dacă-mi dai voie. Să nu te-ndoiești, Fausto. Și-acum s-o lăsăm baltă. Pe căldura asta" făcu locotenentul.

"Te-am auzit. Astă-noapte."

"Nu trebuia. Nu trebuia" strigă celălalt, dar furia nu-i ținu decât o clipă, vorbele îi tremurară din nou în gât: "E treaba mea. Unii plîng, alții rîd. Ce contează? Care e diferența? Chiar vrei să mă dăscălești în toate acum?"

"Așa e. Și-apoi: puțin îmi pasă."

"Ție ți-o fi păsînd oare de ceva?" se lamenta locotenentul.

"Așa cum am venit pot să și plec înapoi. Chiar miine. Chiar în noaptea asta. Și fiecare cu soarta lui" zise el cu bruschete.

"Ba nu, ba nu. Acum e hotărît totul. Nu te mai îndoii. Dacă te mai îndoiești acum, mă jignești. Sigur" se împotrivi celălalt cu puținul glas care-i mai rămăsese. "Vezi însă: tu ai deschis iarăși vorba. Trebuie să recunoști."

"Ai dreptate. Lovit" rise el acru.

"Și petrecerea? N-am făcut oare o greșeală? Fetele alea, săracele. Dumnezeu să le aibă mereu în paza lui, Sara care nu mai poate să-și găsească liniștea. Și e atît de inteligentă."

"E bine cu petrecerea. Foarte bine. Nu poate fi nimic mai bun. Și să căutăm chiar să ne bucurăm de ea."

"Da. Ce fete minunate, nu-i așa? Își pierd timpul, își pun la bătaie toată răbdarea, cu unii ca noi. Ti-l amintești pe tatăl Sarei și al Candidei? Ce n-ar fi făcut el pentru tine. Ce devotat îți era. Și nu cred că te-a văzut mai mult de trei ori. Dar tu cu Sara n-ai putea..."

"Nici măcar să nu-i rostești numele, la dracu, idiotule" izbucni el umflat de furie ca o viperă.

Venise în ușa restaurantului ca să aflu unde aș putea găsi o vopsitorie prin apropiere. În partea umbrită a salonului, Sara, la o masă, întoarsă cu spatele, stătea aplecată peste cărțile ei.

"Nu învăț chiar cu atîta vreme înainte, nu sînt chiar atît de tocilară" rise ea roșind. "Doar un prim contact. Cărțile noi. Medicină. Ce groază."

"Fii liniștită. Universitatea e lucrul cel mai ușor. O să vezi" și i-am spus despre costum.

"Cum: n-a venit celălalt soldat? Micchiche ăla, arhivarul? Neam de leneși. Are un adevărat talent să adulmece unde-i încurcătura cea mai mică. Dă-mi mie. Îl trimit pe un băiat de la bucătărie. Șezi."

Veni înapoi, jenată, cu brațele încrucișate și mîinile ascunse la subsuori.

"Celelalte fac pregătirile. Eu la bucătărie sînt nulă. O adevărată pacoste. Pur și simplu nu pot învăța, nu sînt nici o pasiune pentru treburile astea femeiești. Sînt o cauză pierdută. Ele în schimb, de-ai vedea ce mai muncesc și ce se mai distrează: și sînt mai mici, toate au un an mai puțin ca mine" șezu, închise cărțoiul evitînd să mă privească. "Poți să mai stai? Un minut doar. Ți-e sete? Vrei să bei ceva?"

Am așteptat să înceapă, dar își ținea ochii lipiți de cotorul cărțoiului. Șervete de masă împăturite albe ca zăpada se aliniau pe cîte două șiruri, un deodorant împospătase atmosfera.

"Nu s-au dus la culcare" am zis în sfîrșit.

"El nu se odihnește niciodată", cu o cută între sprîncene.

"Nici locotenentul."

"Oh, bietul Vincenzo" îl lichidă ea cu o grimasă "el nici nu contează. Ai văzut că e un nimic, un nimeni? Bun, un sfînt, da: dar ce contează?"

"Nu par nici măcar prieteni."

Rise, cu un icnet sec, pentru ca apoi să spună cu severitate: "Nimeni nu-i poate fi prieten."

"I-am auzit vorbind, pe terasă. N-am înțeles. Părea că au ajuns la un soi de acord."

"Fausto nu poate fi de acord cu nimic și cu nimeni." Se luminează nițel: "Tu îl cunoști acum. E o ființă unică. Un geniu. Ești convins? Poți să-l iubești sau nu."

"E și teribil" am încercat.

Rise fericită.

"Păi sigur că e." Ridică puțin glasul: "Teribil, dracul gol, o pedeapsă a lui Dumnezeu, tot ce vrei. Dar ceilalți. Cine sînt. Unde sînt. Unde ajung. Ce vor. Nu vezi în jurul tău? Lumea? Un faliment."

Își eliberase o mîină și acum policele i se desprindea repetat din strînsoarea celorlalte degete adunate pumn, unghia plată și trandafirie.

"Un faliment, nimic altceva" repetă ea lent.

"L-am văzut spunînd și făcînd anumite lucruri" mi-a scăpat. Aroganța lui. Apoi, se-nțelege, cedezi, te justifici, măcar te schimbi și-i dai chiar dreptate. Eu unul îi sînt prieten cu adevărat și el o știe."

Negă din cap, cu surîsul ei melancolic și secret refugiat în opoziție.

"Nici tu, nici alții. Ți-am spus-o doar. Nu poate avea prieteni. Nu poate" răspunse ea.

"Și totuși" m-am mulțumit să mă opun.

"Vreau să zic: o să-i fii prieten, nu mă-ndoiesc" reluă ea prudent accentuînd fiecare cuvînt "dar vezi că și tu discuți, ai ceva de zis, emiți judecăți? Și asupra lui nu se pot emite

judcăți, cu el doi și cu doi nu fac niciodată patru, poate cinci, poate trei, dar patru chiar niciodată. In ce-l privește: trebuie să-l alegi și cu asta basta."

"Tu ești femeie și..."

"Nu sînt femeie. Măcar de-aș fi. Sau poate nu. Știu eu?" replică ea nervoasă. "Ce-nseamnă femeie sau nefemeie? Lumea zice că sînt îndrăgostită de el. Toți zic asta, pînă și mama, biata de ea, și pe ascuns mă iau peste picior. Dar numai pe ascuns. Nu e însă iubirea prostească, leșinată și făcută praf cum cred ei. Este hotărîrea mea. Alegerea mea. Ca un ciine care se ține după un tip pe stradă, și numai după el. Și așteaptă. Așteaptă și n-are nevoie de explicații."

Nu i-am suportat privirea, care își regăsise curajul pe măsură ce mi se spovedea.

M-am simțit dezarmat prostește.

"Nu e iubire" zise ea. "Este fidelitate, e credință, credință și așteptare. Plus altele. Zi-i, zi-i cum vrei."

"Dacă o iei așa, n-are rost să mai vorbim" am răspuns.

"Aa? Și de ce ar trebui să vorbesc chiar cu tine?" se supără ea violent, cu ochii mari holbați. "Adică tu vii aici și eu te și așteptam cuminte pe un scaun ca să vorbesc cu tine? Tu cel mult îmi poți spune cum a fost călătoria, dacă a tușit mult, cu cine și cum și de ce s-a certat. Treburi de-astea."

"Bine. Trebuie să plec. Șampania."

"Te rog" se aplecă ea brusc fără puteri peste masă "Încă un minut. Doar unul. Nu te supăra pe mine. Spune-mi ceva despre drum."

"Obositor. N-am stat o clipă. Ceva furibund. Mi se pare că am fost peste tot și nicăieri, nu știu cum să spun. Și-acum îmi mai vijie capul."

"Da, da, sigur că da" rîdea ea încuviințînd "Îndrăcit, îndrăcit..."

"Grădini zoologice, liturghii rîntate, taxiuri. Și știi ce insulte împrășcă în jurul lui?"

"El nu insultă. Condamnă" mă contrazise sigură pe ea.

"Barul. Băutul. N-am mai văzut pe nimeni să bea atîta."

"Cînd bea e un zeu. Ești convins? Odată a spus: înălțați mîndrele steaguri..."

"Etc. etc. Cunosc. E tipic pentru el cînd e beat mort" am răspuns.

"Cînd e beat e minunat."

"Poate pentru că ți-l amintești cu memoria ta de fetiță, dar..." am tatonat eu.

"Îmi amintesc și știu" făcu ea cu avînt. "Știu tot. Pe cînd lumea asta e făcută din viermi. La școală înveți despre Olimp, dar pe urmă ce-i în jur? Viermi care nu vorbesc nu știu nu pricep."

Acum își aplecase fruntea pe carte, îi vedeam doar cărarea subțire foarte albă din păr, cîte o buclă mai deschisă la culoare în josul cefeii.

"Nici eu nu sînt optimist" am zis. "Viața azi este confuzia, dezastrul pe care le știm.

Pentru noi tinerii..."

"Eu cred în alte lumi" suspină ea înăbușit. "Se zice: dacă ar fi existat, aceste alte lumi ar fi încercat să comunice cu a noastră. A, da? Tu ce crezi? Tu, dacă ai fi din altă lume, ai avea dorința asta de a comunica? Spune."

"Aș fi nebun" am rîs.

"Nu crezi că o să murim toți?" șopti ea din nou. "Toți, unii după alții? Asta mai e viață? Viața nu mai poate continua așa. Și să-i mai zici viață. Nimeni nu-nțelege, dar el știe. Știe că sintem proști, vulgari, incapabili, putrezi. El a înțeles."

"Mă lași să spun ceva?"

"Spune" se resemna ea.

Am zăbovit o clipă ca să-mi adun bine vorbele necesare, să le găsesc tonul potrivit.

"Tu raportezi totul la el. Ți-ai făcut o idee a ta și nu mai renunți la ea. Foarte bine. Dar la ce bun? De acord, el este deosebit, cu totul deosebit, nimeni n-o tăgăduiește, și ce? Doar pentru că e orb? Sînt milioane de orbi."

"Am spus-o la început. Și Vincenzo e orb. Dar e un nimeni, bășică goală. Nu-și înțelege nici măcar propriul destin. Așa că nu și-l merită" își cuibări ea obstinată capul la adăpostul cotului.

"Dar care destin? De orb? Nu s-a născut așa" am zis fără să mă gîndesc și înfierbîntîndu-mă brusc. "Nu e o tragedie grecească, e o nenorocire. El a primit-o într-un anumit fel, cu felul lui de-a fi, de vina e încăpăținarea ta dacă vrei să ne vezi în alt fel."

"Degeaba. Tu vrei să cercetezi, să explici. N-o să reușești niciodată. Voi toți, dacă ați vedea un înger la un colț de stradă, ce-ați face, mă rog? Îți spun eu: i-ați număra penele. Ca să fiți siguri, pentru control. Așa sînteți voi."

Rise iar, dar aproape un sughiț slab.

"Încearcă un joc. Leagă-te la ochi și rămii așa legat o după-amiază întregă la tine-n cameră sau în grădina publică. Și mișcă-te, recunoaște lucrurile, caută..."

"Ai făcut tu așa?"

"Eu? Ce mă privește pe mine" replică ea repezită.

"Bine. Am înțeles. Destul" m-am dat învins.

"Da. Destul" păru ea să se liniștească.

"Nu te supăra" mi-am impus eu. "Eu unul nu te judec. Și nici n-am să te iau niciodată peste picior. Ba dimpotrivă. Dar poate că nici tu nu înțelegi. Poate sîntem prea tineri ca să-nțelegem."

Continua să-și scuture capul culcat pe cot, negînd.

"Știu și eu că el este diferit" am replicat.

"Nu e destul să spui diferit. Prea puțin" își ridică iar fața, cu privirea ca o lamă țintită în altă parte. "Și fluturele de azi dimineață? Îți amintești?"

"Ah, frumos gest."

"Definitiv. Spun asta ca să te-ajut să-nțelegi cît de cît" mă luă ea în deridere ca din spatele unui zid al ei. "Doar el e capabil de gesturi definitive. Îi trec prin minte, și le și face. Cine poate apuca, să apuce."

"Ce mă uluiește e că toți îl lasă să facă ce vrea. Îl lăsăm liber în toate, mereu. Niciodată nici un protest."

"El știe" urmă ea cu ochii mișiți. "Lumea e distrugere. Și el își are distrugerea în ființa lui. Tu îl vezi, așa, imobil, frumos ca nimeni altul și cînd colo, pe dinăuntru, e o ruină. Și totuși respectă totul, căci e și amabil, cînd devine angelic nimeni nu se poate compara cu el."

"Am putea vorbi așa ore-ntregi. Tu de o parte, eu de alta, fără să ajungem la nici o concluzie."

Încuviință cu un semn, cu privirea pierdută, o vîină la gît îi zvîcnea ritmic sub piele.

"Și femeile?" sări ea deodată. "Nu ești obligat să faci acum pe mincinosul cu mine. Zi: a căutat alte femei pe drum? La Roma?"

"Nu."

Răsufală ușurată, dar fără să se bucure.

Apoi, cu o furie disprețuitoare: "Vaci cretine" zise ea. "Ar trebui s-alerge cu miile după el, dac-ar avea un dram de minte în cap. Dacă aș fi eu o femeie adevărată, ce-aș mai inventa. Pentru el, aș găsi lucruri incredibile."

"E cu douăzeci de ani mai mare ca tine."

Rîse: "Cu douăzeci și unu. Da' ce zic eu? Zece mii. Un milion. Și chiar asta e foarte frumos, e foarte bine."

"Atunci: corect?"

"Corect" strigă ea înveselită.

Răsfoi grăbită cartea ca să-mi întindă o mică fotografie protejată de un plic transparent.

Roși mulțumită: "Uite."

Îi ajungea puțin mai sus de talie, ciorapii albi pînă la genunchii ei de fată, umblau cu soarele în față, mina lui dreaptă pe umărul ei plăpînd, bastonul de bambus aproape șters în mișcarea lui. Fetița rîdea, cu dinții dezvelîți. El, alb orbitor, cu petele întunecate ale ochelarilor, cravata, mînușa stîngă, anula toate celelalte cîteva elemente prezente în imagine, o bancă de grădină, un tufiș cenușiu.

"Sînt ani de-atunci" explica ea blind cu glas scăzut "ne-a făcut-o tata. Dar nu cumva să-i spui. Nu știe nimic. Nu va trebui să știe niciodată."

M-am simțit brusc abătut și derutat, în umbra aceea încinsă, în pișcătura acrișoară a deodorantului.

Doar sub impulsul unei minii obscure am lăsat să-mi scape: "L-ai văzut oare vreodată fără ochelari?"

Zîmbetul ce i se întipări pe față se arătă ca o sfidare.

"Sigur că da. Și dacă nu, ce?" răspunse ea foarte iritată. "Vezi că ai pus întrebarea cu răutate: ce voiai? Să mă sperii? N-ai să reușești niciodată."

Am rămas mut, simțindu-mă respins, fără rost. Încăpățînarea ei îmi măturase din creier orice gînd de considerație, lăsîndu-mă și mai golit.

Ne ridicaserăm, m-a petrecut pînă la ușă, dinspre stradă un geamlîc de foc. Strigăte puternice și zgomote ne-au pironit în prag.

"O sută de metri, prima la dreapta. O vinărie de lux" explica ea. Poți uza de numele restaurantului, am telefonat deja. Te miri? De ce? Am imaginație. În legătură cu el, reușesc să-mi imaginez orice. Pun pariu că vrea cel puțin opt sticle."

"Zece."

"Vezi? Mai e și un adevărat domn". În lumina zilei apărea foarte palidă, încrețitura dintre sprîncene gingașă și adîncită ca o gropiță. "Cine știe dacă vom mai putea sta un pic de vorbă, noi doi."

"Miine noapte plec. Sau cel puțin așa cred. El: nu știu. N-a vrut să-mi spună nimic, ca de obicei."

"Mereu a fost așa."

"Știu asta. Măcar atîta am înțeles și eu."

Își strînsese din nou mîinile la subsuori, făcu față străzii și zgomotelor cu o expresie

severă. O clipă mi-a apărut oricum, dar nu tînără.

"Nu te-am întrebat nimic despre Torino. Proastă mai sînt. E chiar așa de frumos cum se spune? Vreau să vin acolo la universitate. O să-mi trebuiască un an întreg ca s-o conving și s-o lămuresc pe mama, știu bine, dar în sfîrșit... Am un cap special, dacă-mi intră-n el ceva și pornesc, ajung la țintă. Totdeauna."

"Ești o fată foarte bună."

"Să nu mă faci bună" se lamenta ea brusc. Un gest cu mîna i se stinse pe loc în aer:

"Urâsc fetele bune complimentate de toți. Eu sînt eu însămi. Totul e-aici. Și vezi să nu scapi o vorbă despre Torino. Jură."

"Jur."

"De ce n-a ieșit la plimbare, azi?"

"N-a vrut."

"Dacă nu se plimbă măcar un pic, devine nervos. Mai e timp pînă la cină. Cînd te-ntorci, de ce nu-i propui să se plimbe? La ora asta s-ar putea să se fi răzgîndit."

"Dacă deschid eu vorba, el zice imediat nu. Putem paria."

"Așa e, așa e" rîse ea bucurîndu-se legănîndu-și bustul, cu gîtul abia înclinat. "Nu-ul lui. Minunat. O împușcătură împotriva a tot."

"Să-i propun totuși, nu?"

Încuviință, dinții care i se închideau îi chinuiau buza superioară.

"Încă ceva" am încercat eu "dar tu, vreme de patru ani... De scris nu i-ai scris, și atunci? Îi telefonai?"

Se retrase brusc îndărătul unui zîmbet sticlos.

"Nimic" răspunse ea cu glas obosit "nimic și nimic. Și-acuma gata: și așa am vorbit prea mult."

"Dar el..."

"El e acasă, trebuie să se plimbe, trebuie să mănînce. Atîta tot. Să lăsăm lucrurile așa cum sînt."

"Foarte bine."

"De ce, poate pentru că ți-a vorbit? Despre mine?" vocea i se articula într-un gîfuit aproape stîns.

"Nu. Crede-mă..."

"Nici o vorbă, sigur" făcu ea o grimasă. "Acum trebuie să te duci. Faceți o plimbare frumoasă, vedeți Neapolul, e încă un oraș nobil. Și fii mulțumit."

"Turistul se supune" am încercat să rîd.

"Doar o vorbă" încercă ea învingîndu-și ezitarea. "Trebuie să am încredere în tine. N-am încotro. Ascultă deci: astă-seară caută să nu-i stai tot timpul pe cap. Te rog."

Am simțit că roșesc.

"El a vrut. Nu m-a lăsat să mă clintesc ieri. Jur că eu..."

Încuviință din cap, și ea cu pomeții îmbujorați.

"Știu știu. Nu-i nevoie să te explici. Rău nu ești, te-am înțeles. Dar astă-seară, dacă poți cît de cît, pleacă. Nu zice nimic și fă-te nevăzut în virful picioarelor. Poate ai și tu vreo nevoie, cînd și cînd. Și-apoi casa e mare. Sau poți să te duci după Ines. E simpatică, pare clevetitoare, dar e bine pregătită, modernă. Și se cam uită la tine. Ți-ai dat seama, nu? Sau nu te interesează nimic nimic? Un minut cel mult. Îmi ajunge doar un minut cît e seara de lungă. De acord? Zici că o să te descurci?"

"Promit. Nu-i însă nevoie de Ines. Adică nu mi-o pune mie-n cîrcă doar pentru asta. Știu să mă descurc."

Zîmbi privind înainte, își strînse apoi brațele ca și cînd i-ar fi fost frig.

"Te consideri prieten cu el" mai zise ea, marcată însă de atîtea vorbe irosite "și atunci să nu crezi că anume în minutul ăla, anume astă-seară o să-l înnebunesc cu cine știe ce declarație. Nici gînd."

"Foarte bine. Și-apoi nu mă privește pe mine. Eu sînt afară" am protestat eu incurcat.

"Toți sîntem afară, în raport cu el. Unii mai puțin, alții mai mult" acceptă ea cu gravitate. "Eu ca și alții, poate mai mult decît alții, cine știe. Dar nu-i voi face declarații care să-l tulbure cumva. Nici să nu-ți treacă prin gînd."

"De acord de acord. Ce mă privește pe mine."

Am mai rămas să ne privim o clipă, stînjeneala sporea între noi.

"Scuză-mă" dădu un mic țipăt învecinat cu risul "ce mojiică. Nici nu te-am întrebat cum te cheamă. Cum te cheamă de fapt?"

I-am spus numele meu, dar acum aproape contrariat, cu glasul poticnindu-mi-se în gîtlej.

Îmi întinse deodată mina, mi-o strînse pe-a mea cu o mișcare inimoasă, eliberîndu-se însă numaidecît.

"Și-acum mă duc să-nghit protestele și năbădăile celor trei domnișorele înfăinate de colo" rîse ea din nou. "Femeile la bucătărie, nu știi ce-nseamnă asta. Toate se cred Ioana d'Arc. Sau

Ioana sau madame Curie."

Împinse geamul dindu-se înapoi, ușa se închise docilă fără nici un zgomot și în timp ce se rotea oglinzi în absurde perspective suprapuse vârtejul străzii.

X

"Vincenzo Vincenzino ce te-a apucat, de ce nu vii? Tocmai acum te faci nevăzut. Cum să ne jucăm dacă tu te faci nevăzut" strigaseră fetele.

Dar locotenentul se tîrîse pînă la un fotoliu din camera alăturată, descompus de prea multă mîncare și băutură.

"Lăsați-l să piardă" decise el.

Apropie arătătorul de mîinile întinse și întoarse cu palma-n sus în eventai, începu să atingă ușor o palmă.

"Fără gîdilat" strigă Michelina scuturîndu-și și desfăcîndu-și iar mîna.

"Fato. Taci din gură. Proasto" protestau celelalte surescitate, cu atenția încordată.

Arătătorul explora prudent ușor.

"Foarte frumos munte al lui Venus, o să-i prefaci în scrum pe bărbați" decretă el cu gravitate profesorală.

"Și mie și mie" îl și solicitau celelalte.

"Încă ceva, fii bun, linia inimii" imploră Michelina, concentrată asupra palmei ei, asupra arătătorului care o parcurgea.

Sara mă privi, și ea cu mîna întinsă, cu un zîmbet docil care o făcea să pară mai obosită. M-am retras pînă la masă spre a mă instala în punctul unde se încrucișa curentul de la cele două ventilatoare. Căldura mă strîngea de spate ca o a doua piele, nici urmă de adiere răcoroasă dinspre terasă, pînă și ventilatoarele spintecau vârtejuri fierbinți.

Minuscule resturi de gheață mai pluteau într-o supieră, farfurii boluri tacîmuri se adunaseră într-o dezordine colosală pînă și pe ultimul centimetru disponibil, două degete de șampanie căliie acum pe fundul sticlelor destupate.

Jocul continua în rîsetele prostești electrice ale fetelor așezate în cerc pe divan, el beat lăfăindu-se în postura de judecător și rezemîndu-se în coate.

"Linia inimii, și eu."

"Și M-ul ăsta dublu, îl simți? Ce înseamnă M-ul dublu?"

Răsuflarea depărtată a locotenentului se strecura apăsătoare printre pauze, ca un horcăit.

Mai întii fusese concursul de cîntece. Încă la masă, după o tentativă muribundă de toast.

"Dar nu un cîntec întreg. Doamne ferește. Doar o strofă scurtă. Spirituală. Și cine nu știe, să tacă definitiv" le impusese el.

Ines se ridicase sveltă în picioare modulînd: "Fuga adu fug pepeni moi fuguța fuga adu huța pepeni moi fuguța."

"Nu-i bună. E doar un joc de cuvinte ca să-ți dezlegi limba, nu un cîntec" o descalificaseră invidioase Candida și Michelina.

"Cine cîștigă medalia de ciocolată?" reluase el, bătînd cu o furculiță în farfurii și pahare. Sigur de efect, cu capul zumzâind, intonasem:

*Curul roș de maimuțică
roșii sticlele de vin
roșu curul rupt de frică
al lui Iosif fost Stalin...*

Printre urlate și rîsete își făcuse loc vocea împislită a locotenentului din capul mesei: "Fiți spirituali, dar să nu cădem în vulgarități..."

"Hai, Vincenzino, nu te supăra, ce-i asta, petrecere sau nu" îi ripostaseră fetele.

"Don Vincenzo, don blegențo" se ridicase ofensiv reproșul lui.

Dar nimeni nu se mai hotărîse, ochii strălucitori încercau să reinjghebe crîmpeie de amintiri ce întirziau să se realcătuiască, buzele schițau încercări iute stinse. Și în atmosferă o vagă stînjeneală, o neliniște.

"Și-atunci" își pierduse el răbdarea.

"Sara e la rînd. Sara."

"Ce cîntă Sara? Ia gîndiți-vă. Nu catadicsește ea."

"Sara nu vrea. Nu vedeți că nu vrea?"

"Voi ați spus-o. Nu vreau. Nu mă bateți la cap" refuzase fata cu o privire înrăită.

Pînă cînd începu el, pe neașteptate, cu un timbru tremurător și tot mai degajat aproape emoționat în lentoarea calculată a strofei, noi ascultînd uimiți:

*Mai bine-ar fi să nu te mai iubesc
din Crez nimica nu-mi mai amintesc.
Și-Ave Maria chiar de n-o mai știu
cum să-mi mai mîntui sufletul pustiu...*

"Oh, Fausto" spusese fără voie Sara.

"Și e ceva de rîs aici? Asta-i hazul tău?" reacționase locotenentul.

"Ai dreptate, zău" capitulase el, ciudat de abătut, cu mina gata pornită în căutarea paharului. Hai. Unul din voi acum. Repede."

Grozavă sărbătoare. Grozavă, ce să zic. Ca la 2 Noiembrie" se vaită iarăși locotenentul sprijinindu-se ca să se ridice de la masă, contrariat.

Sara izbutise să răstoarne la timp o sticlă, să abată atenția surorii și prietenelor care se puseră imediat pe șters și strîns.

"Nu-l iubesc. De ce nu-l iubesc astă-seară? Doamne Dumnezeule, nu suport" murmură ea în colțul terasei.

Își răsucea degetele de la mîna stîngă în celălalt pumn, cu ochii strălucitori încercănați. Căută să respire adînc, dar se întrerupse la jumătate, ca și cum s-ar fi sufocat, sfîrși prin a-și contracta gura într-o grimasă.

"Tu înțelegi? Ai înțeles?"

"Cred că da" am răspuns, renunțînd de fapt în sinea mea.

"Aș vrea să-l văd mort. Dispărut. Să nu mai existe. Nu mai pot să-ndur. Ce crede el? Că sînt de piatră? O ființă de nimic?"

Își innoda, își chinuia bietul lîntișor de la gît.

"Dacă vrei, îi spun ceva. Pot să-ncerc" m-am descurcat eu resemnat.

Refuză scuturîndu-se toată.

"Și proastele alea trei. Auzi-le. Trei găini. Își inchipuie că sînt la circ" se plînsese ea și mai obosită.

"E foarte tîrziu" am spus.

"O să ne-apuce dimineața. Te asigur eu că apucăm aici dimineața" replică ea cu furie rece și îndirjită. "Vreau să-i văd cum se-alege praful de ei. Niște animale. Bețivani, atîta e de capul lor. Bețivani fără suflet. Nici gînd să recunoască sacrificiul altora."

Vorbele erau improșcate ca niște proiectile.

"Să nu exagerăm. Știm ce știm, Sara. Dacă ar ridica un deget..."

Îi tremură bărbia, umerii i se pleoștiră.

"Dac-ar ridica un deget. Sigur" răspunse ea cu greutate "aș da fuga. Sînt sau nu cîine credincios? Sînt datoare să dau fuga. Dar asta nu mai are nici o însemnătate. A reușit să mă-nghete toată astă-seară. Și să-ți mai spun ceva: dacă aș fi răutăcioasă, ar trebui să-i mulțumesc. Pentru ajutorul dat."

M-am rezemat de parapet ca să privesc orașul în desfășurarea lui de lumini și nesfîrșita pată de cerneală a mării. O constelație se întrezărea foarte sus pierdută printre aburi, puțin mai înainte un zumzet vătuit de avion se stînsese într-o curbă foarte lungă.

"E doar vina mea, numai a mea, capul meu tîmpit e de vină. Ar trebui să mi-l smulg, să mi-l arunc la gunoi" continua să se lamenteze cu un accent ceva mai dur de-acum și mai ironic în glas "idioată incurabilă ce sînt."

"Noi sîntem totdeauna de vină" am urmat-o eu ca să n-o las singură "noi îl inventăm, îl lustruim pe aproapele nostru."

"Ai dreptate" pufni ea, schițînd un zîmbet. "Și el, sărăcuțul. Ce putea să facă și el? Sa mă calce-n picioare ca să pricep o dată pentru totdeauna? Aici înăuntru, aici sînt bolnavă."

Roti un deget pe care și-l duse la tîmplă.

Apoi: "Măcar de-ar mai fi trăit tata. El ar fi în stare să înțeleagă. Taică-tu: mai trăiește? Te gîndești la el?"

"Trăiește. Dar nu mă gîndesc niciodată la el. Nu știu de ce" abia am știut ce să-i răspund.

Îmi simțem gura incendiată de sosuri și vin, dar creierul îmi reacționa încă lucid la orice provocare aruncată de vorbe, de obiectele ivite viguros în lumină, de colțul pianului, de genunchii fetelor de pe divan.

"Uită-te la ei acum" exclamă ea. "Niște nerușinați. Nu pentru că fac ce fac, ci pentru că se lasă împinși de nimicul din ei. Țevi goale, tigve uscate."

În lumina violentă a salonului mina lui dreaptă pipăia înconjură măsura cele trei glezne aliniat, fetele rideau, ba dînd din picioare, ba ținîndu-și-le nemișcate. Își pierduseră grația, o jenă neașteptată le făcea mișcările mai confuze și mai suspecte.

"O femeie adevărată e stăpînă și răspunzătoare de gleznelor ei" rostea el într-o oscilație precară.

"Îl auzi? Ai auzit? Dă pe-afară idiotia din el. Să-l omori, nu alta" șopti în întuneric Sara, atentă.

Michelina și Ines își încrucișaseră gabele ca să-l deruteze, cu zvicniri de pudoare își țineau fustele bine strânse în jurul genunchilor. Policele și arătătorul lui, cu inel, măsurau, controlau din nou, nesigure.

"Ghicește ghicește" îl provocau strigătele.

Îngenunchease alunecând parcă din fotoliu, și pipăia precaut, spinarea slabă aplecată marcându-i respirația ostenită.

Renunță în cele din urmă cu un gest plictisit, se trase la loc în fotoliu fără să mai ridă.

"Acum mă duc înăuntru și-i iau la palme. Pe toți. Întii pe ele, apoi pe el. Un dos de palmă ce nu s-a mai văzut" zise Sara.

Se și întorsese însă, cu coatele pe parapet. Un căscat copilăros îi descompuse fața.

"Ți-e somn?"

"Nebunește" suspină ea "dar nu mă mișc. Chiar de-ar fi să cad pe jos. Aici sînt și-aici rămîn."

"Ai să vezi: peste un minut o să te caute el pe tine."

"Nu i-o doresc" încercă ea să ridă.

"Mă duc să văd ce face locotenentul."

"Doarme. Omul ăla mereu doarme. Înecat în propriu-i stomac" răspunse ea epuizată.

"Întoarce-te repede, te rog. Nu mă lăsa și tu aici de izbeliște."

Mai tîrziu am dat de el în baie. Stătea sprijinit de marginea căzii, apa curgea vijîind din robinet.

"Tu ești, Ciccio? Nu-i chiar așa de rău. Șezi. Ascultă ce frumusețe. Apă apă" gîngăvi el dezordonat dindărătul țigării stinse. Stai aici. Să vorbim ca de la bărbat la bărbat."

"Da, domnule."

"Confuzie. Haos. Nu-ți simți și tu capul plin de popice?"

"E tîrziu domnule."

"Mereu tîrziu. Niciodată tîrziu. Tîrziu cu motiv" rîse el tresărind vlăguit.

Îi dispăruse orice încordare, slăbiciunea trupului care-i înota ca o așchie în haină, cămașa șifonată, mînușa rigidă din mîna stingă nu-l mai asculta, legănîndu-i-se ca și cum ar fi fost dezarticulată.

Își scoase cu greu ceasul, întinzîndu-mi-l.

"Ține. Omagiu."

"De ce domnule? Nu pot."

"Nu face pe prostul. Ia-l și bagă-l în buzunar. Totdeauna. E unica regulă."

"Nu, domnule. Mulțumesc, dar nu" am refuzat mai hotărît.

"Fiindcă e de aur sau doar fiindcă e special, pentru orbi?" rîse el din nou rotîndu-l în palmă.

"Îmi promiseserăți un portofel. Ar fi mai nimerit. O să-mi facă plăcere ca amintire de la dumneavoastră. Dar ceasul nu" am zis.

Lăsă buzele în jos, plictisit acum.

O umbră violacee îi adîncea obrajii, deasupra gulerului cutele pielii îi erau asudate și lipsite de viață.

Scoase portofelul.

"Uite-l. E bine așa?"

Am renunțat să mai discut, am golit fiecare despărțitură de bani și acte, i le-am pus la loc în buzunarul interior al hainei. Răbdă fără nici o reacție, cu umerii relaxați.

"Fata aceea" am tatonat eu.

"Cine? Ce?"

"Sara. E dincolo. Ar merita măcar o vorbă" am pronunțat eu răspicat ca să acopăr zgomotul apei.

"Sigur. Cum să nu. De ce nu" încuviință el legănîndu-și capul. "Și pe urmă îi telefonăm lui Baronu. Bietul meu Baronu. Singur în Nord. Telefonezi și tu. Nici o scuză."

"Sigur domnule. Acum însă..."

"Mă duc, mijlocitorule. Mă duc. Eu unul nu pot să refuz nimic. Mijlocitor nu stă jignitor ca pește. Așa că eu nu zic pește. Vezi: nu ți-am spus-o. Corect?" rîse el dezvelîndu-și dinții, îi căzu țigara, i-am luat-o de jos, o acceptă pasiv între degetele pe care i le-am simțit incapabile s-o țină.

"Să nu le lăsăm niciodată pe fete să aștepte. Ființe dumnezeiești. Am știut mereu. Bărbatul știe asta."

"Nu mă refeream la fete. Doar la Sara" am insistat.

"Sara. Chiar așa" repetă el cu neplăcere, cu riduri ivindu-i-se între nas și gură.

"Acum totul e mai liniștit, locotenentul doarme, dacă luați loc pe terasă, Sara..."

"Nu mă-ngropa sub vorbe. Fie-ți milă."

"Scuzați-mă domnule."

"Mă duc. Tu să taci. Toți să tacă. Și aici nu închide. Lasă-mi apa așa."

Se ridică în picioare, învingîndu-și tremurul mușchilor, își îndreptă ceafa și spatele.

"Sînt un om mort, Ciccio."

"Domnule..."

"Un om mort. Ce știi tu? Sst. Un om mort în delir" își mișcă rigid un picior după altul pe coridor, cu dreapta întinsă în față "un mort beat. Beție afurisită. Locotenentul doarme? Suflet împăiat. Într-un sfert de ceas, jumătate de ceas: afară toți în șuturi. Înțeles?"

"Le conduc eu acasă pe fete. Nu vă faceți griji" l-am asigurat eu.

Rise ascuțit: "Să-mi fac griji? De ce?"

Mîna dreaptă dibuia de-a lungul zidului.

Se așezase în fața lui, cu brațele încrucișate, captivată de el, și el vorbea alungit în fotoliul de răchită.

Ines răsfoia o revistă veche, Michelina și Candida bosumflute se duceau și veneau cu stive de farfuri, tăvi pline de pahare.

Căldura nopții părea să se destrame cînd și cînd în frisoane de răcoare umedă.

Cheagul trandafiriu luminos al acelei camere în dezordine mi se dilatase în ochi ca un loc evadat pentru totdeauna din acordurile din vrerile lumii. Se și grăbea să se ascundă într-un cotlon al memoriei.

Toate astea sînt viața?, m-am întrebat, dar cu o senzație de irealitate, fără o veritabilă curiozitate.

Ines își scosese ochelarii ca să surîdă incert, am strîns din umeri cu o timiditate bruscă voită, fără să mă clintesc. Ici și colo mă împungea oboseala, dar capul îmi era încă treaz, avid.

Sara se resemna nemișcată, cu profilul ca o pată abia abia vizibilă în întunecimea terasei. El continua să vorbească, își vîrîse mîna stîngă în haină, dreapta îi manevra lent țigara.

Nebunii, sigur. Căci o vedeam pe Sara acoperindu-și cînd și cînd ochii cu mîna, suferind, ca pentru a se apăra, iar apoi respirînd ca pentru a prinde puteri, fără a mai avea curaj să-l întrerupă, să-i conteste afirmațiile.

Nu mai contenea, capul i se detașa net și întunecat din albul costumului, răsturnat pe spătarul fotoliului, proferînd cine știe ce insulte vulgare.

Am simțit o mare dorință să mă apropiu, să surprind măcar o vorbă.

Sara se străduia să nu plîngă. Frîntă în două, se rătăcise în acel gîlguit inepuizabil de fraze, de risete schițate, care plouau asupra ei, fără puțință de scăpare. Îi opunea fruntea, arcuindu-și fără vlagă umerii, el încă nu se liniștea, la cele mai neînsemnate mișcări ale capului fulgerînd între dinți și ochelari.

Ines se ridicase în picioare, veni spre mine lenevoasă, cu ochii miopi înroșiți.

Ajunsa la pian, se întoarse și ea, critică, se uita la ei, îi măsura cu privirea acolo, atît de diferiți.

"Doi comedianți. În plus învechiți. Demodați" comentă ea apoi cu glas scăzut dar decis. "E clar?"

"Te-nșeli" m-am mulțumit să-i răspund.

Mă privi foarte dezamăgită, cu ochelarii ascunși în mîini.

"Da' ce, îi iei și tu în serios? Te consideram mai isteț" mă ironiza ea stins.

"Eu cel puțin îi respect" am zis.

Făcu o mișcare nervoasă, îi mai cîntări o dată prin cadrul ușii cu geamuri.

"Ce respect. Mie nu-mi spun absolut nimic" decise ea. "Și ce exemplu ar putea fi ei?"

"Exemplu, nu știu. Par însă o excepție."

"E timpul să-i punem capăt" trase ea sec concluzia. "Sună adunarea, soldat."

Pe scară și în curte am reușit cu ușurință să-mi încetinesc pașii lîngă Sara. Celelalte mergeau mai grăbite, două trei picioare care schițau un dans.

"Nu ca să te bat la cap, dar poate vrei să-mi spui" am început. "A fost ca de obicei? Infernal?"

Negă cu capul înclinat, mușcîndu-și buza, interesată cu încăpăținare de pietrișul din curte împărțit în fișii late albe și negre.

"Dacă vrei, tac. Nimic mai ușor" am mai încercat. "Dar e o greșeală."

"Inutil. N-ai înțelege. Nimeni n-ar înțelege" răspunse ea, dar fără asprime.

Apoi, pe neașteptate, ridicînd nerăbdătoare glasul : "Dar unde alergați? Hai să ne bucurăm de firicelul ăsta de aer."

Fetele, ajunse în portal, se opriră nehotărîte, ea traversă curtea și se așeză pe treapta unei scări ce se cățara întunecoasă și îngustă prin încâlceala zidurilor. Un miros de ierburi putrezite răzbătea din vecinătăți.

Se întoarseră agale înapoi, ținîndu-se de mîna, înăbușindu-și jalnic un căscat.

"Sedeți" porunci Sara pusă pe ceartă.

O ascultară, aranjîndu-și fustele, fără nici un chef, cu capetele bălăbănindu-se.

"Ar fi bună o baie, im plonjon în apă" oftă pierit glăsciorul Candidatei. "O goană zdravănă cu mașina și-apoi o partidă de înot. Așa așa mai zice."

"De ce nu iei mașina, Sara?" făcu Ines.

"Sfintă Fecioară. Dacă aude mama noastră, la ora asta. Bagă cuțitul în noi toate" rise Candida.

Își rezemase tîmpla de umărul prietenei, cele două chipuri alăturate se reliefauseră ca o pată luminoasă unică.

"Și Vincenzino ăla. Ce lehamite. Acum chiar că m-a plictisit" izbucni Michelina.

"Mereu la fel. Mănîncă și pe urmă doarme. Ce să zic, veselă societate. Da' ce sîntem noi? Infirmiere? Octogenare la azil?" adăugă Ines.

"Bine bine, să nu-i mai zicem așa. Dar cui îi pasă de binele ăsta. O fi trebuind să ne facem și călugărițe te pomenești? Și pe urmă ce-ar trebui să fie? Rău și-atît?" se lamenta Michelina

"Petrecerea a fost însă frumoasă."

"Datorită lui Fausto. E meritul lui."

"Găsiți că are și merite."

"Fausto e un nebun. Nimic altceva."

Sara privea în sus, unde aureola trandafirilor a luminilor încă mai sporea dincolo de terasă.

"Mai bine să renunți" încercă Ines să zică.

"Știu" sună calm răspunsul.

"Ce? Cum? E sfîrșitul lumii" rise uluită Ines. "Sara și marea ei dragoste, pasiunea ei..."

"Nu-ți bate joc. Voi vă bateți joc de ea și pe urmă ea se leagă de mine toată ziua. Lăsați-o în pace" protestă Candida cu ochii închiși.

"Și tu nu știi vreun banc?" mi se adresă Michelina fără să mă privească. "Vorbești puțin. De ce? Sau poate că noi vorbim prea mult? Or fi vorbind însă și fetele tale de la Torino. Ascultă: știi anecdota cu transplantul? Doi prieteni se reintîlnesc după mulți ani..."

"Nu" i-o tăie sec Sara "taci din gură."

"Oh, Sara. Termină."

"Ți-am spus să taci din gură. Toate astea sînt doar grosolăanii. Nu se cade" se pomeni ea muștrată.

"Nu se cade" o ridiculară celelalte.

"Ai zis într-adevăr că renunți?" reluă Ines cu altă voce, curioasă.

"Am zis. Ai auzit? Atunci chiar am zis" replică Sara cu răceală.

"S-a purtat rău cu tine? Te-a jignit?"

"Cum ți-a spus?"

"A fost veninos? Dar băuse și tu..."

"Destul. Ce vă privește pe voi? Vedeți-vă de-ale voastre, dacă aveți de ce" refuză Sara cu asprime.

Un suflu slab de aer începea să se lase încet de sus, pătratul cerului dintre acoperișuri apărea încă întunecos.

Își îndepărtau de ceafă gulerele bluzelor ca să prindă o adiere de răcoare, o mîină două se agitară ca să intensifice acel vînticel minim.

"Sara G., n-ar fi sunat bine. Nu-mi pare rău" oftă Michelina.

"Mereu tot încercarea asta cu numele de familie. Grădiniță de copii. Asta sînteți, nimic altceva" replică Ines.

"Tu. Care ți-e numele de familie" întrebă Candida.

Le-am spus, dar nu știu de ce cu voce mai scăzută, pe cînd ele vorbeau fiecare accent marcat ca un plesnet.

Începură să combine numele meu de familie cu numele lor de botez, unul după altul, interogativ sau afirmativ, rizînd, modulînd fiecare silabă, cînd repede, cînd scandat, ca pentru a-i aprecia mai bine combinația, răsunsetul.

"Singura căreia i se potrivește este Ines" rise în fine Candida.

"Numele de familie din Nord: curioase, deși frumoase, dar aspre, nu sînt muzicale" își dădu cu părerea Michelina.

"Proastelor. Trei prostovane amărite, asta sînteți" se declanșa Sara pe neașteptate și le ocări. "Creiere de lapte. De ce trebuie să-mi stați mereu pe cap?"

"Că oi fi tu sănătoasă la cap, cînd ți-l pierzi așa pentru un nenorocit" replică Ines cu îndrăzneală.

Desenul grațios care le unea pe trepte se destramă într-o agitație conflictuală.

"Sau îți inchizi gura aia veninoasă sau..." amenință Sara ridicîndu-se în picioare.

"Sau ce? Ia să te văd. Zi. Vorbește. Tare vreau să văd ce" țipă cealaltă.

Candida și Michelina mă priviră, așteptînd o intervenție din partea mea. Dar tocmai Sarei îi alunecară gîndurile în altă parte.

"De ce s-a stins lumina aia de sus?" rămase ea fascinată cu ochii la terasă.

Ne-am întors cu toții, cenușiul geamurilor îndepărtate era abia vizibil în partea superioară a zidului.

"Ce-i trebuia să stingă lumina? Tocmai el" continua Sara să întrebe privind cu atenție.

N-am mai avut timp să vorbesc.
Primul foc de pistol, deși din interior și de la înălțime între zidurile acelea, se prăvăli până la noi, spărgându-se jos în mai multe cioburi sonore.

XI

Urcam în fugă pe scări cind detună a doua împușcătură, mai înăbușită.
Și-n timp ce scincetele și țipetele fetelor fugind dincolo de portal se pierdeau rătăcite, în timp ce o simțeam pe Sara gîfîind în spatele meu, am avut o clipă conștiința precisă că totul, împușcăturile, fuga mea și întunericul și el sus, nimic nu s-ar fi putut petrece altminteri.

Dar o dată ajunși pe palier mîinile îmi înțepeniseră și Sara fu nevoită să-mi smulgă furioasă cheile.

Gemea cu gura închisă pipăind ușa.

"Cum să știu, știam, am știut mereu, nenorocita de mine" mi s-a părut apoi că o aud.

Bezna coridorului ne bloca.

"Repede" era strigătul Sarei.

În curte se auziră zgomote de canaturi trîntite și chiar o voce, mi s-a părut, amuțită însă numaidecît.

În camera de lingă salon locotenentul zăcea în fotoliu, cu capul într-o parte, un pîriiaș subțire de sînge i se scurgea dindărătul urechii pe sub guler. Și el, la doi pași, în picioare, cu brațele atîrnînd, cu buzele întredeschise contorsionate ca o zbîrcitură.

Negru pistolul pe covor, la cîțiva centimetri, între fotoliu și pantofii lui.

N-am izbutit să intru, umerii și genunchii mi s-au făcut dintr-o dată de plumb. O vedeam pe Sara cum se lipea de el tremurînd, îl apuca de un braț apoi de celălalt cu forță crescîndă și disperare, ca să-l tragă să-l smulgă de-acolo.

"Fă ceva. Hai, fă ceva" țipă ea.

Nu puteam să-i răspund, răsufierea îmi înghețase între dinți. Frică nu, deloc, dar o inerție invincibilă infinită care-mi apăsa ca un lest vinele și imaginația, mă înstrăina de locul acela, de orice durere posibilă.

Corpul masiv al lui Vincenzo V. Între cele două brațe ale fotoliului părea umflat, un cumulus gelatinos alb și cenușiu.

Și ea îl tot scutura. Îl împinse pînă la tocul ușii unde rămase rezemat, țeapăn pieziș ca o marionetă aproape fără suflu.

"Pentru Dumnezeu, de ce nu te clintești de-acolo" striga Sara holbîndu-se la mine.

"Nu. Nu-i adevărat. Nu..." articula haotic gura ei lemnoasă.

Dar Sara izbutise să-i și pună în mina dreaptă un pahar și el cu obediență mecanică și-l duse la buze, îl goli, șocul violent al tusei păru în măsură să-l zguduie să-l trezească, însă dintre degetele brusc desfăcute îi scăpă paharul gol.

"Lucrurile lui. Repede" urla Sara ducîndu-l cu ambele mîini la perete.

Am dat fuga ici și colo fără să gîndesc întorcîndu-mă cu un braț de haine uniforma mea flacoane de medicamente în boneta militară întoarsă cu gura în sus, bastonul de bambus, disperat urmărind în creier toate lucrurile pe care le lăsam risipite inabordabile prin cele două camere, în baie.

"Idiotule. Valiza" ordonă Sara cu vocea de gheață smulgînd un flacon din bonetă.

Am văzut-o de pe coridor în timp ce încărcăm buimac valiza, cum îi deschidea gura, îi vîra cu degete sigure somniferul, îl silea să mai bea.

Strîngîndu-l în brațe încerca să-l tîrască spre ușă.

"Repede" zori ea sufocată lingă el.

"Și pe celălalt? Cum se poate. Unde crezi că ne ducem. E cel mai prostesc lucru" mi-a ieșit pînă la urmă din gîtlej.

"Celălalt trebuie să fi murit deja" strigă ea stoarsă de puteri. "Și ce ne pasă nouă? Nu vrei? Fă cum crezi."

Am jurat în gînd cu disperare, încă aplecat peste valiză: nu mă mișc de-aici, n-au decît să plece, cum pleacă chem pe cineva sau telefonez, diseară iau trenul.

Am auzit-o gemînd pe palier.

Am dus afară valiza. Mă privi compătimitoare, el prăbușit între perete și îmbrățișarea ei.

"Jos la poartă. Doar pînă la poartă. Fie-ți milă. Ajută-mă. Pe urmă iau mașina. Și nu-ți mai face gînduri, nu mai ai nici o obligație" hohotea ea de plîns.

L-am tîrît pe scări, era ușor și dezarticulat ca un mînunchi de crengi uscate, o dată dus în curte ea se grăbi să privească în sus și în jos la balcoane și canaturi, dar totul arăta zăvorît pustiu.

Am deschis poarta, l-am rezemat de ea.

"Un minut. Mai puțin chiar" o luă ea la fugă ștergîndu-și turbată sudoarea din orbite.

"Domnule" am încercat "mă auziți?"

Îi sprijineam de subsuoară cu mâna proptită de lemnul aspru al porții.
Capul îi atârna bălăbănindu-se fără nici o susținere, din nări un suflu greu și înfrint.
Cele trei fete îmi trecură fulgerător prin minte: cine știe unde au fugit, cu siguranță vor fi apucat pînă acum să trezească pe toată lumea și să povestească totul mamelor taților rudelor. Și lumea din curtea interioară, canaturile trîntite, glasul acela.

Am auzit scrișnetul mașinii.

"În spate. Aici în spate. Atenție. Încet" șopti Sara lăsînd în jos spătarele ca să facă loc.

Pe banchetă am văzut o sticlă de whisky, o cuvertură.

A rămas încovrigat acolo în fund ca un biet ciine prea voluminos, absurd de alb cum era.

Ochelarii îi alunecară, dar mâna Sarei îi opri, grijulie și blîndă îi puse la loc.

"Tu du-te acum. Doamne sfînte, du-te, nu te mai gîndi la nimic" zise ea așezîndu-se la volan.

"Dar unde? Și tu? Unde te duci acum?"

"Știu eu" răspunse ea fără să mă privească, cu motorul pornit, cu degetele noduroase extrem de albe încordate pe volan.

Strada se precipita pustie și lucitoare în curbe strînse, încă întunecată, dar felinarele păleau deja sub apăsarea unui cer mai limpede.

"Greșești total. Inutil să fugi. Așa e mai rău. Nu-nțelegi?" am încercat să o fac să judece.

Imaginea locotenentului în fotoliu, firișorului acela roșu de după ureche mi s-au învîrtit în fața ochilor.

"Nu vrei să pleci odată" izbucnea ea, controlîndu-și însă imediat vocea.

"Nu ți-a cerut nimeni nimic. Pleacă. Pleacă. Sînt treburile mele, treburile noastre."

Am deschis iar portiera.

"Eu l-am însoțit. Eu sînt răspunzător" am protestat cu violență. "Beat țicnit cum e, i-ai mai dat să-nghită și un somnifer. S-ar putea să crape aici, acum, îți dai seama?"

Dădu din cap fără energie, dar ca și cum ar fi auzit ceva lipsit de orice însemnătate.

Bărbia îi tremura, reușise în schimb să-și reprime lacrimile.

"Orice-ar fi fost" zise apoi "să-l ducem undeva, departe de-aici. Acolo să se poată trezi, să se lămurească. Să pună lucrurile cap la cap în liniște. De îndată ce se va trezi, va hotărî. Lui îi revine să ia o hotărîre. Putem s-o facem, măcar atîta. Pentru el."

Vocea i se stinsese în gitlej.

"Dar unde-l duci?"

"Nu-ți face tu griji" se împotrivi ea.

Dar numai decît, chiar dacă recalitrantă: "Într-o casă a mamei. Nu departe. E goală, nu locuiește nimeni acolo. Vino. Pînă nu se trezește."

"De ce? Nu te-nteleg. De ce vrei să faci asta? Sîntem amîndoi cei mai mari proști care..."

Nu mi-au venit alte cuvinte.

"Îngerul meu, bietul meu înger. Trebuia să-mi dau seama, trebuia..." murmura ea cu ochii țintă la stradă.

Picioarele umerii brațele i se și mișcaseră independent de acel gol inert arid dinăuntru lui.

M-am hotărît să mă așez, să-nchid portiera. Automobilul demară.

Boțit în spatele nostru, tușea, cu gura deschisă. După tuse răsufierea i se prefăcu în horcăit.

"Sfîntă Fecioară, nu vrei să-i desfaci o dată cravata aia nenorocită? Măcar să poată respira" porunci ea cu răutate.

"Și somniferul cu care l-ai îndopat. Și băutura. Îi e foarte rău. Ar trebui..."

"Nimic. N-ar trebui absolut nimic" mă refuză ea.

Conducea cu mișcări furibunde, cu fața crispată și strînsă ca un pumn. Petele negre din jurul orbitelor îi invadaseră și jumătate din obraji. Privea în oglinda retrovizoare bizuindu-se doar pe mîini pentru alegerea străzilor. La o intersecție derapasem periculos pe un nod de șine, evitînd nu știu cum un refugiu de tramvai.

"În două minute am ajuns" mă avertiză.

"Și pe urmă? La ce bun ajungem."

"Ajungem ajungem" strigă ea năpădită brusc de lacrimi. "Important e să fim acolo. Să-i dăm un răgaz."

"Ești nebună. Și eu..."

"Nu vreau să știu nimic. Taci din gură și nu-mi mai spune nimic" striga ea aplecîndu-se și smulgîndu-se de la volan. "Cine are nevoie de tine? Cine ți-a cerut ceva? Cine ești tu? De ce nu ți-ai luat tălpășița, cum voiai?"

O Sara" am urlat și eu.

Înghiți, încordîndu-și mușchii brațelor, ai bustului, ca să prindă putere și stăpînire de sine.

"Da" făcu ea încet "da. Spune."

"Nimic. Nimic."

Totul mi se părea departe, inaccesibil, în ochi doar defilarea aceea rapidă de ziduri, străzi, cerul acum lînced și dușmănos acolo sus.

"Zi-i. Scuză-mă."

"Doar atît: ești datoare să fii atentă. Sintem datori" am rostit fără convingere, glasul parcă străin de mine "dar ce vrem să facem? Să nu agravăm situația. Tu crezi că-l ajuți. Și eu de-asta sînt aici. Dar dacă..."

"De ce două focuri?" mă întrerupse ea fără să fi ascultat. "Ai înțeles oare de ce au fost două focuri?"

O neliniște neașteptată mi-a împrăștiat ceața din creier.

"Poate l-au ratat pe primul. Sau l-au tras ca să încerce pistolul" am zis eu.

"De ce zici ei? Care ei? El. Doar el. El a tras a încercat sau poate a ratat celălalt foc. Trăgînd în el. Luaseră hotărîrea împreună, dar numai el a tras" se năpusti ea pierzîndu-și răsufllarea.

"Ce-au hotărît? Să se omoare împreună?"

I-a scăpat un plîns.

"Crezi că se puseseră de acord? Puseseră totul la cale?" am mai întreat eu.

Dădu din cap, cu buzele strînse.

"N-a fost oare la mijloc băutura? Și toate celelalte, da, dar mai ales băutura de astă-noapte..."

"Ba nu" mi se împotrivi ea vlăguită. Se pregătiseră. Acum înțeleg. Și petrecerea. A fost o înțelegere între ei doi. Iată de ce a venit. Țsta e motivul. Și eu, idioata naibii ce sînt, n-am priceput imediat, nenorocita de mine..."

"Bine atunci, dar el? De ce el nimic?"

"O fi ratat. Sau i-o fi căzut pistolul. Și noi am ajuns acolo prea devreme" căută ea confuz un răspuns.

"Sau pentru că a fost beat. Degetele nu-i mai stăpîneau nici țigara. Sau poate frica."

"Frica nu" respinse ea.

"De ce nu? în ultimul moment..."

"Frica nu. Nu el" strigă iarăși ea.

Nu mai aveam putere s-o contrazic. Și nici nu mi se părea ceva important. Focurile acelea de pistol încă-mi stăruiau în creier, și-n ochi trupul locotenentului în fotoliu, viu sau mort cum o fi fost. Erau însă imagini și sunete fără nici o pondere, doar excesive doar inutile: nu se despărteau de adevărul meu, al nostru, cu privire la suprimarea lui în somn.

"Am ajuns. Chiar acolo în spate" anunță ea cu răceală, accelerînd.

Abia atunci am observat străduța aceea cu serpentine rapide, printre ziduri șubrezite și crăpate de un verde întunecat, livezi separate cu garduri de sîrmă.

Am virat pe un drumeag de pămînt bătătorit și, ieșind din mașină, am văzut cîteva coame de case scunde, așezate la distanță printre roșcovi. Panglica nemișcată a mării zăcea foarte departe, încă cenușie. Se făcuse ziuă, o lumină pudrată alerga spornic înaintea soarelui ca să descifreze să distingă plinurile și golorile printre arborii din jur, punctele aprinse ale roșiilor din grădini, acoperișurile confuze ale orașului stins culcat acolo jos.

Casa era părăsită, fără un scaun fără o mobilă, lipseau pînă și ușile interioare, doar un sul de covoare vechi bihiind de praf de-a lungul peretelui din camera cea mai mare. O slabă lumină alburie pătrundea prin obloanele închise. Am adulmecat izuri de var, de lemn invadat de mușchi.

"Colo, pe culoar. Ce mai aștepți" mă luă ea arătîndu-mi covoarele.

Vru să-l instaleze lîngă ușa băii, așezîndu-l pe sulurile acelea, cu spatele la perete, acoperit cu covetura de la glezne pînă la mijloc. Cu un gest sfios și repede retras îi îndreptă părul la tîmple îl mîngie ușor pe frunte. Deschise robinetul de la cada din baie și pe cel de la chiuveță lăsînd apa să curgă la debitul maxim. Sticla cu dop i-o puse la cîțiva centimetri de mîna dreaptă.

Rămase în sfîrșit privindu-l, cu pumnii strînși împreunați fiecare sub brațul opus.

"Bietul meu înger, măcar apa, nu-i așa?" am auzit-o abia șoptind. "Și tu, Doamne Dumnezeule, dacă ai vrea..."

Am ieșit și m-am așezat pe treapta de-afară, de ușa atîrna un cablu electric fără bec, cei cîțiva metri de pămînt din fața casei erau invadați de buruieni și ciulini galbeni uscați de arșiță.

Vedeam cum crește de jur împrejur amenințarea luminii matinale, zumzete îndepărtate se și strecurau prin văzduh, un ciripit din copaci depărtați, eram însă prea intoxicat de oboseală ca să-mi mai pun și alte întrebări.

Nu era un zid, ci parcă un gard metalic foarte înalt și șubred, poate sute și sute de spalieri de paturi, pe care trebuia să le escaladez cu riscul de a mă face praf, picioarele de beton nu voiau să se pună în mișcare să mă asculte. De jos, legănîndu-se, un soldat îmi striga ceva, o bandă desenată fără litere îi ieșea din contractiile zadarnice ale gurii...

M-am trezit.

După ceas mi-am dat seama că nu dormisem nici măcar o jumătate de oră. Am tremurat de frig deși aerul se și încălzise. Conștiința mi-a revenit tulbure.

Și ea ședea pe treaptă, cu coatele și fruntea ghemuite pe genunchi.

Țigările, da. Dar nici un chibrit. Cu mare grijă m-am dus pînă pe coridor, i-am dat la o parte cuvertura, scotocindu-l ca să gădesc bricheta.

Respira mai regulat, cu fruntea aburită de o umbră de transpirație.

Dînd ocol casei am văzut doar o grămadă de gunoi, bucăți de lemn, o găleată desfundată. Terenul urca brusc mai povîrnit printre copacii rari cu trunchiul de culoarea ruginii, pînă la o construcție pe jumătate ascunsă de verdeață, crengile, cearșafuri mari peticite puse la uscat. Un ciine galben de pripas mă privi de departe agitîndu-și coada bănuitor. Dispăru în fugă schiopătînd dincolo de curba delușorului.

"De ce crezi tu că am greșit?" m-a întîmpinat ea abia înălțîndu-și chipul.

Era epuizată, lividă. Și mie însă gîndurile îmi săreau disperate ca niște țandări lipsite de viață.

M-am așezat pe iarbă atent să nu stau însă cu fața la cercănele ei.

"Ca să fugim cu adevărat, ar fi trebuit să luăm totul cu noi. Lucrurile, pe locotenent" am răspuns opintindu-mă. "Știi cîte am uitat? Pantofii, pistolul, încă o valiză. Ce rost a avut atunci să fugim așa?"

Dar fiecare cuvînt abia rostit mă apăsa: o piatră care se prăvălea în întunericul unei fîntini, iată ce eram.

N-a răspuns, ascunzîndu-se iar între brațe pînă la pînă, umerii i se ridicau firavi cînd respira.

"Sora ta, celelalte două, acum le vor fi spus totul la cine știe cîți" am mai spus eu. "Și să sperăm că au făcut-o, dat fiind că am fost atît de proști. Să sperăm că locotenentul n-a murit, că l-o fi salvat cineva. Ce să-ți spun mai mult."

"Pe scurt, regreti cele întîmplate. Dacă da, ce mai cauți aici? Te-am rugat eu să vii? Du-te la locotenentul tău, du-te unde vrei" răspunse ea fără urmă de minie, închisă în adăpostul ei.

"Ce-i cu asta. Ai putea s-o lași baltă. Unde sînt? Sînt aici? Și atunci isprăvește" am replicat cu animozitate.

Căsa, se destindea prin grădină, cu bluza albă mototolită.

"Doamne de-aș avea măcar un pieptene" se căzni ea să ridă. "Mania mea de mocofancă să plec de-acasă fără poșetă. Zici că o să vină după noi? Pînă aici?"

"Nu e greu de ghicit."

"Cît durează, somniferul ăla."

"Puțin. Mai nimic. Totdeauna a durat puțin, pare-mi-se. Depinde cîte ia" am răspuns.

"Da. E intoxicat. Atunci o să se trezească curînd. Și o să poată hotărî. O să vezi."

Mergea prin fața mea, doi pași către mașină, doi pași către casă, buruienile îi trosneau sub pași, o vedeam mișcîndu-se de colo-colo masîndu-și brațele amortite, pipăindu-și fața, părul de la ceafă.

"Dacă ar fi vrut să moară cum spui tu, o să mai fie în stare să ia vreo hotărîre?" am vrut să întreb.

S-a oprit, preocupată iarăși să sape fără nici un scop în praf cu bombeul pantofului.

"Mie nu mi-e frică. Dar deloc" zise ea încet. M-aș întoarce și înapoi, dacă i-ar fi lui de folos. Să-l fi lăsat oare acolo? Să treacă prin fel și fel de chinuri? Ce puteam face dacă nu asta. Pentru tine, lucrurile stau altfel, știu bine."

"Eu unul ar trebui să fiu în tren. Permisia mi-a expirat. Dacă nu se mai întîmplă ceva, sfirșesc doar în închisoare. E bine?"

Rise, preumblîndu-se iar.

"Și ce mare lucru, pentru un soldat? Înăuntru sau afară, nu e totuna? Ia spune-mi: ai ceva bani?"

"De ce?"

"Pînă nu iese toată lumea pe stradă" gîndi ea rapid "ar fi bine să cumpărăm cîte ceva. O sticlă de cafea, țigări, niște briose dacă se găsesc. Vrei? E o prăvălie, imediat la dreapta după drumeag. Au de toate. În cinci minute te duci și vii."

"De ce eu și nu tu?"

Bombeul pantofului prăfuit își pierdu brusc răbdarea reluîndu-și săpăturile.

"Nu-l părăsesc" se împotrivi ea calmă "unde este el sînt și eu. Și-apoi pe-aici lumea o ține minte pe mama. Mai bine să nu mă vadă chiar pe mine. Corect? Dacă totuși nu vrei, nu te duce. Nu vreau să te oblig."

"Acum imediat?" am cedat eu.

"Încearcă. Ce te costă. Aici lumea se trezește devreme, e aproape ca la țară. Gîndește-te: o cafea bună. Ne-ar prinde bine la toți."

M-am ridicat în picioare, mușchii s-au dezmoțit cu împunsături sub piele.

"Și o luminare" se grăbi să adauge "e mai bine oricum să avem una."

Bătrîna nu mai isprăvea de manevrat pistonul mașinii de cafea expres. Brațul cenușiu și zbîrcit ocupat cu operația n-a împiedicat-o să-mi arunce un zîmbet pe jumătate schițat.

"Puțină răbdare, vă rog. Apa nu e încă fierbinte. Pînă atunci aruncați o privire prin jur. Poate vă mai vine vreo idee. Aici avem de toate. Ca în oraș."

O perdea închidea prăvălia în fund, cei cîțiva metri erau plini de cutii, pe rafturi erau expuse piramide de borcane și alte recipiente. Un cîntar de mîină de mari dimensiuni zăcea părăsit pe niște coșuri de zarzavat.

În spatele unei stive de ambalaje colorate am văzut telefonul, cu cartea atîrnînd de un lanț.

Candida, mi-a venit brusc în minte. Ines, nu-mi amintesc numele de familie. Sau casa locotenentului. Ar fi de-ajuns să aud o voce oarecare ca să înțeleg. Firește, aș fi pus receptorul în furcă fără nici o vorbă. Sau aș face iar o greșeală?

Cu imaginația sleită am urmărit o clipă umbre necunoscute perindîndu-se prin încăperile acelea.

"Nu e încă așa cum ar trebui. Dar dacă vreți s-o gustați" mă chema bătrîna împingînd pe tejghea o ceșcuță de cafea.

În timp ce beam, îmi simțeam fiecare fibră aspirată lînced de cele cîteva picături de căldură.

Ziarele, m-am mai gîndit.

"Ziare? Asta nu. Mai tîrziu. Pe la amiază și uneori nici atunci" își exprimă femeia regretul cu o grimasă ce-i dezvelea gura fără dinți. "Ce, s-a întîmplat ceva grav? Alte războaie? Unde-o s-ajungă și lumea asta. Spune-mi dumneata, că poate știi."

Am ieșit cu pachetul, sticla frigea și eram nevoit să schimb mereu mîna.

Timpul părea foarte lung, un spațiu fără limite, mai uscat și mai alb decît cerul acela deja cotropit de soare. Dar în altă parte, în camerele de dincolo, cu farfurii și pahare în dezordine, și la cazarmă și în trenul meu către Nord, același timp alerga prea repede pîrjolindu-se, mă jefuia mă acuza.

Drumeagul de pămînt bătătorit era abrupt, m-am întrebat cum de izbutise Sara să-l depășească atît de lesne. Mașina și casa reapărură după o curbă foarte strînsă.

Ea era încă pe treaptă, cînd mă văzu cu pachetul și sticla înălță o mîină ca pentru a mă felicita.

"Tot doarme" făcu ea ridicîndu-se. "Să fi-ncercat oare să-l trezesc? Ar fi fost mai bine?"

"Să mai așteptăm. Încă o oră. Nu mai e mult."

"O oră" acceptă ea convinsă.

Luă sticla, destupînd-o cu lăcomie.

"Nu-i nici un pahar. Ce mai casă și ce mai oameni de nimic" făcu ea muștrătoare.

Bău apăsîndu-se pe piept ca să reziste fierbințelii.

"Bună. O să mai fie caldă și cînd se trezește. Ce-i cu prăjiturile alea? N-ai găsit briouși?"

Părea din nou dornică să facă ceva, să-și găsească o ocupație. Am privit-o încercînd să-i fac evidentă extenuarea mea.

Strînse brusc din umeri, privirea i se pierdu.

"Cine zici că o să vină?" făcu ea cu glas scăzut. Jandarmii sau poliția? Mai bine jandarmii, nu crezi?"

N-o să vină nimeni, am simțit parcă o bufnitură în sinea mea. N-o să ne caute nimeni, nu s-a întîmplat nimic, Vincenzo n-a murit, totul merge mai departe ca înainte și noi o să continuăm să ne învîrtim fără rost prin aerul ăsta uscat, în sus și-n jos ca niște muște, ca niște fire de praf.

Ca să rup totuși tăcerea am zis: "Jandarmii. Și cine i-ar putea aduce aici?"

"Mama. Soră-mea. Doar ele. Cine altcineva și-ar putea închipui" oftă ea.

Își vîrîse mîinile în cordon, ca un băiat aflat în încurcătură.

"Oboseala e rău sfătuitoare" urmă ea. "Să nu ne batem capul. Stăm și așteptăm aici."

"Sigur. Corect" am zis eu.

"Corect" încuviință ea cu un zîmbet.

"Cine știe. Poate mai avem timp. Cine poate spune?" am murmurat fără convingere.

"Ba da. Da" se avîntă ea deodată, bucuroasă de ocazia ivită. "O să aranjeze el totul. Stai să se trezească, o să se gîndească el. Parcă vād. Aș fi în stare să jur."

"O să aranjeze doar dacă mai trăiește locotenentul. Altfel, ce-ar mai fi oare de aranjat?" am răspuns.

"Cu siguranță trăiește. Imbecilii nu mor niciodată. Nici chiar împușcați" replică ea cu ostilitate.

"Sara..."

Mă fixă cu privirea.

"Bine, bine. Ai dreptate" răspunse ea cu glasul acum indiferent. "Știu și eu că gîndesc strîmb și fac rău și tot mai rău mereu. Știu și eu. Dacă m-ar vedea mama, biata femeie. M-ar zidi de vie. Nici nu-ți poți imagina."

XII

Era un șir de furnici, mari lucioase, înaintau pe o cărăruie prăfuită foarte îngustă, mergând în zigzag printre ierburi, cu abdomenele ondulinde din împingerea piciorușelor. Ordinea se descompunea în rotiri febrile la poalele unui trunchi, în crăpătura făinoasă a unei rădăcini.

"Pleacă. Doar un minut. Fii drăguț" îmi spusese trepidând. "Mă duc să-l trezesc. Lasă-mă pe mine. Pe urmă te chem. Te strig eu."

Am înălțat privirea după zgomotul unui avion. Profilul cenușiu triunghiular își făcu apariția strălucind imaculat pe cer, în direcția orașului, făcu un viraj acum liniștit, biziitul fusese absorbit cel dintâi.

Era opt. Poate că dacă m-aș fi lungit pe spate aș fi reușit să dorm nițel. Dorința de somn era însă puternică și totodată distantă. Gânduri inutile îmi copleșeau creierul, împrăștiindu-se cu greu: să-mi pun iarăși uniforma, de pildă, sau regretul de a fi trimis acasă o singură ilustrată.

Trăsăturile tatei, ale mamei, ale soldatului sard care dormea în dreapta mea la cazarmă nu ascundeau chipuri omenești reale, erau doar puncte și cercuri fixate ca să indice un loc, dar unul neutru, tot mai puțin al meu sau somnolent.

Nici un semn de viață dinspre casă. Pesemne nu izbutise să-l trezească, poate se mărginea să șadă în fața lui fără să-l miște, fără să-l strige. Vrajită ca de obicei, se înțelege, nici n-apucă să-l privească și e pierdută, ca o curcă plouată, ce-o să se-aleagă de hotărârea ei curajoasă?

Nu s-a înfimplat nimic, n-a murit absolut nimeni, o știu, doar că sîntem în afara lumii, poate pentru că sîntem alungați din ea, dar agățându-ne încă cu unghiile de această ultimă crustă de pământ, și tot fără să știm cum o să revenim în scurt timp printre ceilalți și totul va reîncepe din nou și vom uita vom uita. Permisia a expirat, a expirat ieri noapte sau azi de dimineață?, aș face mai bine să-mi pun iar uniforma...

Mi-am aprins o nouă țigară, aveam gura amară care nu mai recunoștea gusturile, limba inertă granuloasă. O pată căzută cine știe cum pe minecă, am ridicat cu două degete o furnică alegînd-o dintre cele mai mari, în vreme ce ea dădea nebunește din picioare și din antene șirul își vedea de treburi, în praf pînă la rădăcină și înapoi.

"Du-te la naiba" am zis dîndu-i drumul să cadă, dar printre ciulinii cei mai incurcați.

Acum mă mișc, mă ridic în picioare și mă duc acolo, mai bine să văd ce-i cu ei, să nu-i las singuri.

Am privit încă o dată de jur împrejur, muchiile caselor printre roșcovi, marea îndepărtată aplatizată sub aburii încenușați, verdele orbitor al copacilor.

Istovirea care mă apăsa pe spinare era uneori chiar plăcută, îmi semnala moale fiecare mușchi făcîndu-mi-l mai familiar cu fel și fel de sîrșeli, înțepături, tremurături.

Apăru în fața casei, acoperindu-și fața cu mîinile.

Am alergat în întîmpinarea ei.

"Nu mă vrea" hohotea ea fără să se descopere. "Nu mă vrea. M-a alungat."

"Dar îi e bine?"

Dădu din cap la adăpostul mîinilor, cu un hohot mecanic.

"Ați stat de vorbă? İși amintește ceva? Știe unde sîntem?"

Strînse din umeri, se întoarse orbește pînă ce simți treapta. Se lăsă să cadă pe ea.

Mi-au trebuit cîteva secunde ca să mă smulg de-acolo să trec pragul. İmi simțeam capul golit și-mi vuia, și simțeam că vidul acela îmi era dușmănos, dar am scociorit inutil ca să am pe buze, în creier, măcar două vorbe pregătite.

Era încă pe covoare, cuvertura dată la o parte, sticla cu cafea între mîna dreaptă și stomac. Cu o batistă umezită Sara trebuie să-l fi spălat pe față, am văzut cirpa aruncată în chiuvetă.

"Eu sînt" am zis încet..

Nu mi s-a părut că mă-ncearcă emoția sau teama sau mila, îl priveam ca pe-o epavă, o făptură ciudată în spațiul dintre două șiruri de paturi dintr-un spital.

"Ciccio" se mulțumi el să zică.

Și-și destinse mușchii.

M-am aplecat, am aprins o țigară, i-am pus-o cît mai aproape de buze. Se întinse cu aviditate.

"Prietene" mai zise el.

Avea vocea răgușită împislită de somnifer, își desprinse țigara ca să tușească, să bea o sorbitură de cafea, să tușească încă o dată într-o lungă eliberare.

Pe fundul sticlei să tot fi rămas două degete dintr-un lichid noroios.

"Ciccio" repetă el.

"Da, domnule. Aici sint. Vă simțiți bine?"

Țigara i se rostogoli lent între buze dintr-un colț al lor în celălalt, ca să-i atirne în cele din urmă de parcă nu și-ar mai fi dorit-o.

"Cine e? Mai e cineva?"

"Nimeni domnule. Doar noi doi."

Încercă să zîmbească, recunoscător, cuprins de-o mare slăbiciune.

"Gheață. Adu-mi gheață. Ca să mestec. Da' repede" făcu el sfîrșit.

"Nu e gheață. Aici nu e" am răspuns.

"Nu?" se agită el abia, abia. "Și de ce nu. Ce se-ntîmplă. Aici? Ce-nseamnă aici."

Am încercat să vorbesc străduindu-mă să fiu foarte concis, scăzînd treptat glasul ca și cum ar fi fost vorba de o poveste foarte depărtată și oarecare, ca și cînd aș fi redat mai sintetic anunțul economic dintr-un ziar, da, așa.

Se sprijinise cu ceafa de perete, o clipă doar fumul țigării ieși mai repede prin nări, cînd am terminat de povestit nu zise nimic, țigara arse pînă la ultimul centimetru, am întins două degete, a acceptat fără nici o rezistență să-i îndepărtez mucul.

"Trebuie să ne hotărîm" am zis pușin după aceea.

"Eh? Cine e. Tot tu?"

"Da, domnule" am reluat nervos. "Sara și cu mine. Am așteptat. Am așteptat anume să vă treziți. Ca să vă hotărîți. E tîrziu. Aproape nouă."

"Nouă" repetă el.

Brazdele celor două riduri dintre nas și obraji i se adînciseră ca niște dîre de creion chimic. Îmi întinse sticla de cafea, i-am pus-o în mînă pe cea de whisky. O lipi de obraz rotindu-și-o pe el ca să-i fure din răceală, dar renunță s-o ducă la gură, o împinse refuzînd, dreapta îi tremura.

"Trebuie s-o chem pe Sara. Să-i spun ceva?" am reluat eu.

Scutura din cap, cu fruntea încrețită toată.

"E afară. Plînge. E distrusă. N-ar fi mai bine ca noi acum..." am continuat.

Întinse mîna, i-am simțit strînsoarea în jurul brațului meu, dar agitată, nu puternică.

"Pune-o să facă ceva sau trimite-o de-aici. Dacă nu pleacă, să aibă tot timpul ceva de făcut. Să nu gîndească. Să nu-mi stea pe cap" șopti el în izbucniri de neliniște.

"Dar, domnule, noi..."

"Nu trebuie să rămînă aici. Nu vreau" urmă el, înlăturîndu-și cu disperare pasta vîscoasă din gît. "Eu trebuie să plec. Să plec să dispar să mor. Pricepi? N-am reușit astă-noapte, să mă bată Dumnezeu. Acum însă da. Tu îmi ești prieten, îmi ești prieten de nădejde, nu-i așa? Ajută-mă."

Degetele lui continuau să-mi frămînte brațul între pumn și cot, convulsive.

"Domnule, dar eu..."

"Taci din gură. Fie-ți milă. Taci. Nici un cuvînt. Nu pot suporta rușinea. Să-mi mai și fie rușine: nu" sfîrși el, tușea ascuțită gîjiind la pîndă în spatele fiecărui cuvînt "nu sînt un leu. Credeam, dar nu. Nu sînt. Vincenzino, bietul de tine, în ce bucluc te-am băgat..."

Ceva mai tîrziu am reușit să-l conving, i-am pus în mînă bastonul de bambus, l-am ajutat să facă măcar doi pași sub cerul liber.

Îl simțeam ca pe un tremur abia perceptibil alături de mine, o păpușă din foiță de hîrtie, umbletul pentru prima oară ezitant impleticit, bastonul care renunțase să exploreze.

Cînd cobori treapta, tresări.

Nu soarele nu lumina pîrură a-l atinge, ci suflarea pestilențială contactul insidios cu cine știe ce jivină.

"Nu" izbuti cu greu să rostească.

Dar se lăsa pe spate nemaigăsindu-și echilibrul.

L-am tras cu precauții pînă la umbra unui copac, din spatele casei apăru deodată Sara. Își mușca nodurile de la mînă, cu ochii înfricoșați, atentă la cea mai neînsemnată mișcare a noastră, la el, cum lent și fragil se lăsa pe vine se așeza în iarbă, dar și acolo fără nici o curiozitate cînd atinse scoarța copacului cu spinarea, terenul aspru din jur.

Prin gesturi, întinzînd brațele mișcînd degetele, încercam să mă fac înțeles. Sara însă nici măcar nu se uita la mine, încremenită, atrasă numai de el.

Cînd se hotărî să comunice cu mine, făcu o mișcare lipsită de speranță, se ghemui apoi pe călcîie, nemaîindrăznind să se apropie.

Se scurseră minute nesfîrșit de lungi, privirea îmi era fascinată de rotirea vertiginosă a secundarului de la ceas, un greier singuratic sparse tăcerea, înalt în spatele nostru.

Respira cu trudă, răgușeala ca un scrișnet sticlos în fiecare gură de aer trasă în piept.

"Nici o scuză" se înfiora el.

A trebuit să-l susțin înainte de a-și pierde sprijinul de trunchi, își restabili poziția, dar fără a participa conștient la mișcarea mușchilor.

"Vă simțiți mai bine, domnule?" am întrebat cu glas scăzut.

"Ah tu ești. Spune-mi că nu mai exist. Dispari de-aici: fă-mă să simt că nu mai exist"

roști el printre dinți.

Am văzut-o pe Sara ridicându-se, înaintînd grijuliu ușor în virful picioarelor pînă la copacul nostru, cu un deget la buze, trecînd peste orice ezitare.

Se așeză lîngă el.

M-a lovit drept în inimă ca o împunsătură aproape durerosă blîndețea cu care izbuti să-i lase în jos un umăr, să-i domolească tensiunea persistentă în oase pînă cînd îi putu culca în poală capul. Mina lui dreaptă se ridicase o clipă ca să se împotrivescă, dar căzu numaidecît fără vlagă.

"Nu" gemea el "nu."

"Bine" îl și îndemna să tacă Sara cu un fir de glas tărăgănat. "Bine. Nu te mai gîndi. Nu te mai gîndi la nimic."

Îi îndrepta părul cu mici atingeri speriate, îl mîngîie ușor pe frunte ca pe un copil bolnav, cuprinzîndu-i apoi capul în brațe, foarte palidă.

M-am îndepărtat prin iarbă ca să nu mai fiu atît de aproape de ei.

"Nu așa" continua geamătul. "Nu."

"Taci" șoptea ea, cu privirea pierdută în depărtări "e bine. De ce să suferi. Gata. Gata acum."

Și îl legăna ușor.

"Viața se duce. Auzi? Se duce" cuvintele smulse din el se amestecau într-o împletire firavă cu îndemnurile la tăcere ale Sarei. "Doare. Dar e drept. Corect... Sint un laș un..."

"Bine bine" nu contenea ea duios, supunîndu-l "nu trebuie să te gîndești. Nu trebuie."

"Mi-a fost frică..."

"Tuturora ne e frică tuturor. E bine. Odihnește-te, ingerașul meu" continua Sara, o clipă ochii ei întunecați se abătura pînă la mine, ocolindu-mă ca pe un obstacol supărător.

Acum nu mai eram agitat, doar înfricoșat, fără ieșire. M-am întors la treapta din fața casei. Soarele se și înrăia cu toată forța.

Ei erau o unică pată albă pe care umbra copacului o împetrișta o pensula cu delicatețe. Iar eu dat afară, eliminat, naufragiat sărăcit.

Puțin mai tîrziu am intrat ca să-mi pun uniforma.

XIII

Ședeam în baie pe marginea căzii, apa aproape se oprise, nu mai curgea decît un firușor și nici acela rece, lunecînd firav printre degete.

Pantalonii cămașa militară îmi atirnav pe umeri ca zdrențele unui vagabond. Nu-mi găsisem cravata și nici centironul. Și mi se părea că exală un miros stătut, acid, de rîncezeală scîrboasă.

E bine, fie și așa, nu mai vreau să sper nimic să-ncerc nimic, nu mai fac nici un pas nu mă mai gîndesc.

M-am clătît gura cu un deget de whisky, am început să mă privesc anevoie în oglinda minusculă de deasupra chiuvetei. Umbra bărbii mă dezavantaja și mai mult, obrajii erau o membrană soioasă și cenușie. Umilit, m-am apucat să mă spăl făcîndu-mi mîinile căuș sub firul de apă, o clătire săracă de fiecare dată, ochii mă dureau chiar și la cea mai mică apăsare pe pleoape, răcoarea celor citorva picături se risipea imediat.

Poate îmi era și foame sau dimpotrivă un soi de greață. Punga cu marțipane rămăsese pe undeva, nu folosea nimănui. Am revăzut ca pe o luminiță foarte îndepărtată foarte duioasă masa pregătită în prima seară, Candida, Michelina, Ines aducînd care mai de care mîncăruri peste mîncăruri, la fiecare fel de mîncare urletul lui nesfîrșit, rîsetul lui, cererile întrebările lacome ale locotenentului.

Ines, cine știe ce pâlăvrăgeli la ora asta.

Stăteau tot acolo, în tăcere, mîna stîngă a Sarei făcînd vînt larg potolit ca să alunge zborul chinuitor al unei insecte, el absent ca și cum ar fi dormit.

Și greierul cînta, buruienile și ciulinii părea și mai uscați sub lumina violentă, cerul de un albastru dureros. O dublă diră albă începu să îl brăzdeze cu rapiditate, fără scame și zgomote. Un avion cu reacție, aproape invizibil, la foarte mare altitudine.

Hai: descarcă-te. Deschide-ți gura jechoasă și varsă cele o sută sau o sută de mii de megatone pe care le ai în burtă. Fă să explodeze totul și să se termine o dată, nu mai e nimic de salvat, amin. De ce mîine, cînd o să-ți fie bine și nu acum, imediat?

Dar nici chiar această rătăcire în mine și de mine, pe care o simțeam în corp și mă doboră, dar îmi dădea și consistență, nu era o convingere autentică, nu era o dorință absolută de anihilare și de a fi anihilat, ci doar un reflex al rațiunii deficitare, al vieții inexpugnabile.

Rațiune și viață pe care nu mai izbuteam să le descifrez, strîmbate și înveninate de tot ce se întimplase, călătoria și el și vijelia lui de vorbe, cele două împușcături încă prezente în ecou, locotenentul sîngerînd în fotoliu, iar acum, mai teribilă ca orice, mai ostilă ca orice,

imaginea celor doi în fața mea: albi pastelați în umbra prietenoasă a copacului, cufundați inaccesibili într-o împăcare ce reprezenta o ofensă, o bătaie de joc, chiar dacă putea fi doar o biată pace de comedie.

Încă o dată mi-am dat seama că nu era vorba de frică și nici măcar de invidie, ci de un perete glacial grăbit să mă separe pe mine de orice lucru cunoscut sau posibil.

Mă jucam cu cutia de chibrituri și-i priveam pe cei doi în panorama verdei, a copacilor, mi s-a părut că sînt un punct alb în retragere, tot mai nesigur și mai străveziu.

Acum dispar și o dată cu ei copacul, locul, ora asta, mă gîndeam.

Se făcuse unsprezece.

Am închis ferestra, mi-am împăturit costumul după ce am încercat inutil să descifrez misterul petei de pe mîneacă, am scotocit iarăși prin valiză deși eram convins că n-aveam să gădesc în ea nici pasta de dinți nici briciul de ras. Ele m-ar fi consolată, ivindu-se neprevăzute din acel vălmășag de lucruri.

"Ciccio. Vino. Și sticla" m-am auzit striga.

Fumau, așezați spate în spate, după felul cum a întins rîmna dreaptă după whisky am intuit că e mai odihnit și stăpîn pe sine. Ochii Sarei iluminați de o nouă înflăcărare.

"Șezi. De ce dispari. Sau dormeai?" mă interogă el.

Își regăsise vocea normală, doar puțin voalată de oboseală și mai lentă.

"Aici sînt domnule."

M-am așezat pe iarbă, soarele în ascensiune diminuase cercul de umbră din jurul copacului.

Întinse o mîna ca să mă atingă, pipăind tresa cămășii militare.

"Ți-ai și pus steluțele" comentă el. "Lichidăm, așadar. Foarte bine."

Sara îi abătu atenția. Zîmbetul mai degrabă pueril decît convins incuviința ca să mă facă să pricep: criza a fost depășită, totul e bine acum.

"Importanți sînteți voi, nu eu. Eu, doar fum fără foc" zisesse el cu tristețe dar fără ezitare.

"Te înșeli aici. Ce e mai bun din foc e tocmai fumul, parfumul" se străduise să i-o întoarcă Sara.

Frămînta iarba cu mîna, rupînd un fir după altul, cu fruntea aplecată, cu părul în șuvițe cîltoase. Buzele decolorate.

"Trebuie să te faci filozofă, nu doctoriță" replică el calm.

Cîteva musculițe vibrau prin văzduh în traiectorii neregulate fără a părăsi nici o clipă spațiul prestabilit.

"Nu vreau să vă bag la apă. Ce Dumnezeu, măcar atîta" reluă el cu glas scăzut.

"Dar dacă Vincenzo..." tatonă fata.

"Nici un Vincenzo" îi *tăie* vorba el, în aparenta impasibilitate angajîndu-și ultimele resurse nervoase. "O împușcătură după ureche nu dă greș. Ca în gură. Doar că în gură totul se face zob și pentru ceilalți..."

Ascultam, îl priveam pe el apoi pe ea, pesemne pentru că mi se păreau atît de îndepărtați, iar cuvintele acelea false și inutile. Nu s-a întîmplat nimic, niciodată: e doar unul din visele în care joacă el, tîrînd totul cu sine.

"Gata" îl ruga Sara.

"Bine gata" consimți el, capul îi sărea dintr-o parte în alta. "Ce-ar trebui să vă cer? Să mă spînzurați? Să mă aruncați în mare? De ce să fiți voi condamnați? Laș nenorocit, dar nu chiar pînă aici. Nu mai există nici o alegere. Du-mă iar acolo. Cazul e închis. Și nici să nu mai discutăm. Toată vorbăria asta, toată epuizarea asta inutilă."

"Nu" replică Sara.

"Nu și ce" rise el sec agîrîndu-și maxilarele. "Grozavă soluție. Ce bine dac-ar fi de-ajuns nu-urile noastre."

"Mi-e sete" suspina acum Sara.

Se ridică în picioare ca să facă doi pași chinuiți în jurul copacului, își dezmoțî brațele tulburînd zborul musculițelor, care însă își reluară numaidecît zbaterea isterică în aceeași geometrie a lor.

"O țigară. Pe urmă plecarea" zise el.

Și-mi făcu semn să tac înainte de a fi încercat să vorbesc.

"N-ar fi mai bine dacă m-aș duce întîi eu să văd? Ce-o fi? Poate la ora asta... Ba nu, nici vorbă. Trebuie să rămînem aici" reînțepi Sara de după copac.

Cu un elan neașteptat se întoarse către el, își rezemă tîmpla de umărul lui, cu ochii strîns închiși.

"Ciccio, ar trebui să-mi explici ce-i cu fetele astea" zîmbi el fără vlagă.

"Nu se poate sfîrși așa. Nu se poate. O fi totuși un Dumnezeu" șoptea Sara.

"Auzi cum gîndesc, Ciccio?" făcu el, diminuat de cămașa în dezordine, cu cravata și gulerul desfăcute, totuși cu ceva în umeri frunte bărbie care-l mai ajută să reziste.

"Să nu vorbești despre mine ca și cum aș fi mai multe. Ca și cum aș fi celelalte. Vă rog" se plîngea Sara fără a se mai mișca, tîmpla îi stăruia pe umărul lui ca botul unui ciine amărit

dornic de mîngîieri.

Chipul lui devorat se descompunea sub asalturile acelea suportîndu-le cu greu.

"Ai făcut chiar prea mult. Mi-ai dat răgaz. N-am să pot niciodată să-ți mulțumesc destul. Dar acum gata" încercă el s-o liniștească.

"N-am făcut nimic. Chiar nimic" suspină Sara. "Măcar dacă m-ai lăsa să fac. Atunci da."

"Tu vezi ceva deosebit în subsemnatul. Ciccio? Ceva folositor vreau să zic" reluă el.

"Sînteți cu totul deosebit" m-am strădui eu.

Rîse nervos.

"Cretin. Ba chiar cretin de bunăvoie. Și năuca asta, care nici nu se gîndește la bărbați, se gîndește la mine."

"Mi-ar fi plăcut o sută dacă n-ai fi apărut tu" se împotrivi Sara cu duritate, dezlipindu-se de el.

Am căutat să spun ceva ca să pun capăt discuției.

"Nu vreți să telefonez la Torino? Sau vărului dumneavoastră de la Roma" am îngăimat.

Afișă un fior de repulsie.

Răspunse ostentiv: "Termină."

"Te rog" reîncepu Sara să murmure. Sara pe tonul acela monoton implacabil. "Pînă acum o clipă... Era altfel. Și tu erai altfel. Dormeai. Mi se părea că sînt atît de fericită. Pentru prima dată în viață. Nu sînt fantezii de-ale mele. Pe urmă te trezești și totul se schimbă iar. Cine poate să țină pasul cu tine? Nu-i posibil să se termine așa, nu se poate. Înainte..."

"N-a existat nici un înainte. Niciodată. Și scoate-ți gîrgăunii aștia din cap" refuză el.

Ridurile de pe frunte i se îndeseră ca o rețea profundă.

"Ce om ești. Nici măcar nu ceri ajutor, nici măcar nu ceri iertare..." țipă Sara.

Mă și ridicasem în picioare ca să plec, un ordin brusc îmi fu expediat pe neașteptate de jos în sus.

"Ia-o de-aici. Du-o în casă. Cel puțin lăsați-mă două minute în pace."

Sara alerga, apoi se întoarse ca să-l privească, își căută nesigură un refugiu lingă zid.

Nu mai aveam nici o idee în cap dar simțeam foarte clar boldul satisfacției stîrnite de cearta lor. Eram acum iarăși în trei, ca mai înainte separați și diferiți, gata să răscolim neliniști și gînduri.

L-am văzut bînd o înghițitură lungă din sticlă, iar apoi pipăind trunchiul copacului, iarba din jur. Capul lui ca o pendulă electrică.

Am urcat printre copaci, pămîntul uscat plin de trosnete, ajuns în vîrfurile coastei am văzut alte case risipite, acoperișuri și terase umile, iarăși grădini, iar în fund un gheb de asfalt peticit, strălucind în bătaia soarelui. Îl traversă un camion, apoi se iviră maiourile colorate a trei cicliști în șir. Se angajară din greu în pantă, cu spinările îndoite și punctate ca niște gîndaci.

Aproape de amiază pe ceas. M-am întors pînă la umbra săracă de-a lungul zidului, m-am așezat lingă Sara, la fel de atenți amîndoi la copacul din față, la gesturile care manevrau sticla.

"De-ar veni o dată. Să vină toți. Cîini și porci. Să se termine o dată" am auzit-o.

Acceptă o țigară, am rămas fumînd multă vreme în tăcere, cu bombeurile prăfuite ale pantofilor aliniat în față, căldura părea să strecoare în aer oscilații vagi, contraste fulgerătoare de lumină.

"Crezi în dragoste?" mă întrebă ea deodată, întorcîndu-se de cealaltă parte, cu ceva aspru în gîtlej.

Am înțepenit. "Nu știu. Dar tu?"

"În a mea. Doar în a mea. În a mea da. Restul, toată lumea și viața asta, e nimic. Zi-mi tu ce există cu adevărat. Numește-mi un singur lucru, doar unul demn de respect."

"Sara" m-am plîns eu.

"Alege-s-ar praful de tot" răbufni ea.

"Noi ne pierdem vremea aici vorbind despre viață și iubire, el bea acolo și între timp locotenentul..."

Mi-am simțit vocea mincinoasă, chiar dacă pentru o clipă mi-a pîlpiit în fața ochilor imaginea lui Vincenzo, ușoară umflată aeriană ca o păpușă de cauciuc colorată.

"Mai isprăvește cu locotenentul ăsta. Ce e? Fratele tău? Alaltăieri nici măcar nu-l cunoșteai" ripostă ea răgușită. "Și totul pentru că s-au tras un foc, două. Asta te interesează pe tine."

"Nu-i adevărat. Tu nu știi ce e mila. Pentru tine nu contează decît el, indiferent ce-ar face..."

"Exact. Așa e."

"Numai să nu se îmbete încă o dată. Bună idee cu sticla" am arătat eu cu degetul spre copac.

"O să se-mbete. Ce altceva să facă" răspunse ea lent. "Sau poate nu, n-are cum să-i ajungă picul ăla de whisky."

"Crezi că ar vrea cu adevărat să moară?"

"La început. Acum nu. Nu mai vrea" făcu ea fără voia ei. "Acum e altul. Mereu același și mereu altul. Ce de muște aici. Și ce sete mi-e. N-o fi venit apa?"

Latră un câine în depărtare dincolo de copaci.

"Poate ziarele. Ce zici?"

"Numai la ziare-mi stă gîndul, da" mă ridiculiză ea, dar abătută.

"Și totuși nu se-ntîmplă în fiecare zi ca un orb..."

"Să nu spui orb. Să nu spui invalid. Să nu te mai aud zicînd așa ceva" își regăsi ea puterea ca să mi-o rezeze.

"Tu închizi ochii și speri să se schimbe lucrurile. Asta faci tu. Ce mai șiretenie."

Tăgădui scuturînd din cap.

"N-o să pricepi niciodată. Chiar o sută de ani dac-ai trăi. Nici dacă ți-ar găuri creierul" răspune ea calmă. "Nu e vina ta. Nu e vina nimănui."

Bombeurile pantofilor i se depărtau și i se apropiu într-un joc întăritat.

Își strivi mucul de țigară în praful, rotînd degetele.

"Și chiar dacă ați pricepe, voi toți, nici nu mi-ar păsa" adăugă ea. "Ce mai consolare înțelegerea asta a voastră, ca bogăția pe care ți-o dorești, pe care-o visezi noaptea."

"Foarte bine. N-o să pricep. O să pricepi tu totul. O să știți doar voi doi totul. Tu și alălalt. Dar acuma gata. Mai bine să ne întorcem. Ce facem aici. Ce mai speri?" am zis eu pierzîndu-mi răbdarea.

"Sper disper, ce te interesează pe tine?" ripostă ea cu asprime. "Crezi că mă poți învăța ceva? De la tine n-am nimic de învățat, dar chiar nimic."

"Ei bravo" m-am întors eu rîzîndu-i în față. "Acum mă hotărîsc și vă salut. Mai bine aș fi făcut-o de la început. Că voi doi nu mai încăpeți de isteți ce sînteți: descurcați-vă."

Nu mai aveam putere să reacționez, furia nici nu-mi invadea bine fața, că dispărea în rictusuri neputincioase. Bombeurile pantofilor își accelerară ritmul bătăii.

"Mai bine. Corect. Că rămii sau nu, e vreo diferență?" răspunse ea cu un firișor de glas.

"Dacă reușești să pleci măcar tu, atunci du-te. N-am să te condamn. Jur."

"Sara, dar de ce..." mi-a scăpat ca într-un geamăt. A plecat ochii, își mușca buzele ca să nu plîngă.

I-am apucat o mîină, i-am simțit într-ale mele degetele reci și tari.

A răbdat în tăcere.

Mi-am eliberat mîna ca să o mîngîi, ușor detot atingîndu-i cu buricele degetelor obrazul, rădăcina gîtului. Era netedă și vag călduță.

Se depărta încet, dezarmîndu-mă.

"Pot să cobor după ceva rece. O oranjadă, vrei? Aș face-o bucuros."

A ridicat din umeri.

"Sigur, nu voi fi marea frumusețe pe care-o vrea. Cu siguranță nu" murmură. "Dar sînt tînără. Aș putea plăcea oricui. I-am cerut ceva vreodată? Să mă ia de nevastă. Nu. Nici gînd. Să stau lîngă el, asta e tot. Căsătorie și copii și respectabilitate și atîtea alte dulcегării, mie uneia la asta nu mi-a stat niciodată capul."

îmi simțeam mîinile de prisos, mi le-am vîrît în buzunare și m-am rezemat de perete.

"Cum se poate ca un om să spună nu, mereu nu" adăugă ea.

"Nu e un om. Nu e asemeni celorlalți" m-am resemnat să-i răspund.

"Cu un singur cuvînt, m-ar avea. Doar cu unul."

O spusese fără nici o jenă, cu bărbia lăsată în jos.

"Tu ce crezi? E vina mea că nu știu ce să fac? L-ai auzit: năucă, așa mă socotește. Are dreptate? Nu mai înțeleg. Mi se zbate ceva în creier..."

"Îi e frică" nu mi-a rămas altceva să-i spun. S-o fi gîndit poate și el, dar îi e rușine și frică să profite de tine. Iar acum, de-acum încolo, e zero. Zero tăiat în patru, după tot ce s-a întîmplat, și o știe bine."

"Tu, la fiecare două vorbe: acum. Mereu acum ăsta care-ți iese din gură" făcu ea încet, cu brațele strînse în jurul genunchilor, cu paliditatea chipului străveziu ca o coajă de ou.

"Nimic însă nu se poate schimba pentru mine, pentru el. Chiar de-ar veni diavolul pe pămînt. Nimic și nicicum nu se va schimba. Eu zic nicicum. Tu o ții cu acum al tău."

Am căutat să termin cu ea: "Ar trebui să-i luăm sticla. Ia uită-te la el."

"Mă uit, mă uit la ce vrei să mă uit" urmă ea pe același ton din vîrfurile buzelor. "Și mai lasă-l în pace. Să bea, să strige. Orice, numai să se simtă în viață."

"Nu mai judeci. Nu vrei să judeci."

"E bună la ceva judecata?" zise ea rîzînd. "Și ce: trăiești judecînd? Aruncă o privire în jurul tău."

"Ar trebui să arunci tu o privire în jur. Nu ești dreaptă."

Încuviință, cu tristețe: "Nu sînt dreaptă. Și ce dacă: ar trebui să fiu? Și ce mă interesează pe mine dreptatea ta?"

"Sara..."

"Nu te amesteca în ce nu te privește."

Nici unul din noi nu ridicase glasul, cuvintele șuierau pitindu-se imediat, preocupate de ele însele.

"Sara, nu te mai încăpățâna așa. Fii inteligentă și..."

"Nu vreau să știu. Nici despre dreptate, nici despre inteligență, nici de o groază de alte lucruri" murmură ea.

Am izbucnit: "Destul atunci. Mă duc jos. Telefoniez. La tine acasă. Nu mă crezi? Stai să vezi. Numai niște nebuni rămân aici ore-ntregi cu vorbăria asta. Ți-ai pierdut mințile."

Își destinsese umerii, își lăsă capul pe spate ca pentru a da drumul vreunui rîset.

"Ai descoperit America pe hartă. Bravo ție" răspunse din adîncul stării ei de vrajă, dar tot cu ironie, tot cu o încuviințare ce nu depindea de oboseală, nici de conștiința pericolului, o încuviințare mai tainică, mai străveche. "Se-nțelege că mi-am pierdut capul. Aveam unul singur, și asta numai pentru el. Tu însă ești bun, ești și bărbat: ce crezi? N-o să poată să mă refuze pînă la Judecata de apoi. Nu-i așa? Va trebui să înțeleagă, va trebui să-i fie milă. Îl obligă firea lui, de bărbat. Răspunde-mi. Căci dacă-i așa, mai am de luptat încă o sută de ani cu chinul ăsta."

XIV

În văzduhul lichid care se contracta se dilata în benzi și filamente întrețesute în fața ochilor, prinse să plutească un punct întunecat pînă ce dobîndi o fizionomie concretă: mutra, părul soldatului Micchiche.

Se deplasă cu cîțiva centimetri precauți în spatele conturului orbitor al automobilului, în bătaia soarelui printre ierburi. Privi atent în jur, măsurînd nesățios casa și spațiile goale, pata lui albă de la poalele copacului, pe mine în grădină.

Îmi făcu cu ochiul pentru a mă aduce în fire.

I-am ieșit în întâmpinare, cu nenumărate semne din degete ca să implor prudență, tăcere.

L-am regăsit drept după curba drumeagului, cu privirea încetoșată de suspiciune.

"Și domnișoara?" făcu el într-un murmur.

"Sara? E înăuntru. În casă. Aproape că nu mai e apă. Încearcă să strîngă nițică.

Îi priveam cu mințile duse uniforma decolorată, mînele cămășii suflecate pînă deasupra coatelor, buzunarele și buzunărașele deformat.

"Aici ați fost tot timpul? Ce chestie. Și nimic de mîncare, sigur" zîmbi el. "Dar, în sfîrșit, sînteți bine. Toți."

Dinții îi erau îngălbeniți de fum.

Stăteam față-n față în plin soare, cu chipurile stoarse de lumină, el pieziș și uscat ca o șopîrlă. Toate întrebările mele adormiră deodată în calmul imprevizibil exprimat de acea prezență.

"O țigară. Sau n-ai nici una?" ceru el distrat, în liniște.

Am răsuflet ușurat.

Acum va povesti tot va explica tot, fiecare lucru își va redobîndi ordinea, oricare, numai să fie una, numai să ieșim din infernul ăsta.

Între timp tot pregeta să rostească primul cuvînt.

Șezu pe marginea drumeagului, cu țigara încă stinsă în gură, cu zîmbetul lui dezghețat instabil.

"Mama ei" se hotărî el în cele din urmă cu un zîmbet plin de importanță "țipetele. Disperarea. O mamă, știi cum este. Ia încearcă să-ți imaginezi."

Lent, amănunțit și cu cîte o pauză căutată, avansa în relatare.

Chiar marna Sarei se gîndise la casa aceea în timp ce Ines, Micheliita, Candida, apucate, făceau tot felul de ipoteze cu trenuri, autostrăzi, ba chiar o ambarcațiune. Candida de prea multă vorbă și agitație se alesese chiar cu o palmă. Împins apoi de femeie, Micchiche plecase cu motoreta, pierzînd timp pe drumeagurile acelea toate la fel. Locotenentul nu murise, nici vorbă, glonte fusese deviat pesemne de un os, acum se afla în spital, i s-au și făcut două transfuzii, e în afara oricărui pericol.

"Pe cuvîntul meu, în cîteva zile e din nou acasă. Cu sănătatea lui de bivoli. Ar putea să ne mai doneze tot el nouă niscaiva sînge. S-a împușcat? L-a împușcat altcineva? Sau n-a fost nimic altceva decît o eroare? Doar Dumnezeu cel veșnic poate ști. Pentru că el, mai întii acasă apoi la spital, n-a scos nici un cuvîntel. Și eu cred că nici n-o să scoată vreodată."

Mă străbătea o mîncărime tropăindu-mi prin pereții stomacului, ca un rîset incapabil să explodeze.

În tot imobilul nimeni nu auzise împușcătura sau poate împușcăturile. Mama Sarei făcuse prima descoperirea, sigur, întimplător, împinsă de solitudinea ei feminină față de acei bărbați, prieteni și clienți, rămași singuri în casă fără nici o servitoare. Din fericire găsise

poarta descuiată. Un farmacist de noapte îi dădu primele îngrijiri, oprindu-i hemoragia. Un bun prieten. Astfel debutase dimineața, un du-te vino neliniștit...

"Eu am sosit mai târziu, cu treburi de la cazarmă. Noroc că eram în uniformă. O uniformă protejează. Ai făcut bine că ți-ai pus-o iar..."

Și cu siguranță la comisariat erau îngrijorați și de dispariția căpitanului torinez. Poate că acest căpitan, deși orb și el, ar fi putut lămuri unele lucruri, criza de nebunie a prietenului său sau alte motive, avându-și originea în petrecerea de familie. În fapt însă nimeni nu se îndoaia de acea nebunie, printre marii invalizi tocmai cei înlesniți și fără probleme de supraviețuire imediată suferă cel mai mult, își pierd controlul sfârșind prin a-și face rău lor înșile, altora...

"Chiar dacă sint și excepții, de exemplu unul care locuiește în cartierul meu, orb și el, dar vioi ca un greier, dacă l-ai vedea cum mănâncă și bea și joacă dame..."

Oricum, și comisarul, după ce-i expediase cu vorbe grele pe doi ziaristi avizi, interpretase foarte omenește ca firească dispariția oaspetelui, cu siguranță motivată de emoție, de deznădejde, de neputința de a da ajutor...

"E foarte binevoitor domnul ăsta. Dar când o să stai de vorbă cu el, fii atent. Pentru că el spune da tot timpul, dar tu trebuie să repeți de mii de ori ce zici. Cu toată amabilitatea lui, te pisează mai abitir ca un tanc..."

Victimă a aceleiași disperări fusesem și eu, biet soldat dezorientat și fără minte, iar acum plecat cine știe unde cu căpitanul meu de braț. Fusesem dați dispăruți, dar încă în oraș, cu ajutorul Cerului ne venim în fire, ne întoarcem. Ori poate ne-o fi recunoscut vreun agent, chestiune de ore...

"Au lăsat acasă și un polițist, dar unul în uniformă. Altceva: cine a luat cu mătura revolverul? Vrei să știi? Portăreasa. O biată bătrână la care nici chiar comisarul n-a avut curaj să se rățoiască. Și chiar și într-asta s-a văzut mâna lui Dumnezeu, dacă vrei să pricepi pricepe."

Pe scurt, nu se vorbise nici un moment de vinovăție, nu exista nici un suspect, nici o acuzație, doar umbra destinului, toana nedreaptă și răutăcioasă a existenței care-i trage după sine pe toți, care nu vrea să-i dea pace nici unei făpturi de pe pământul ăsta...

"E limpede? Cu domnii, și nenorocirea își pune mânuși albe. Asta e" mă privi el printre pleoapele abia întredeschise.

"Și despre Sara?" l-am întrebat.

Își întinse brațele resemnat înainte de-a răspunde.

"Nu s-a spus nimic sau mai nimic. Mama ei a explicat imediat că domnișoara e în pat, i-a fost rău, prea multe băuturi reci. O să apară cu siguranță miine. Comisarul, domnul ăla, persoana pe care ți-am descris-o, ți se adresează cu dumneavoastră, dar pune întrebări, telefonează. Și cine știe ce i-o mai fi trecând prin cap? Trebuie să se prezinte la el și domnișoara. Miine. Poate și mai bine astă-seară."

O descărcare electrică în aer, după cum am văzut. Și furnicătura aceea în stomac mă îmboldea fără răgaz.

"Asta e" repetă soldatul examinându-mă de jos. "Rizi? Ferice de tine, atunci."

Dar nu izbuteam, cu gîtlejul uscat gîtuit.

"Lucruri nebunești" mai făcu el printre două oftaturi, cu ochii iarăși în pământ. "Dar toată lumea e așa. Totul e să stăm cu ochii-n patru."

"Da" am zis. "Da."

Îmi stăruia în ochi o vedenie, total ridicolă, dar concretă: un fel de pistă de jucărie, cu multe automobile minuscule de curse, devorînd în cea mai mare viteză spațiul din fața lor, delirant de perfecte. Și noi ca ele: ceva ne blocase într-un gol de aer, altceva ne repunea acum în mișcare.

"Dar ție nu ți-a expirat permisia?" Nu risca să pleci așa. Caută pe cineva să-ți elibereze un petic de hîrtie. Comandamentul, căpitanul tău dacă-i mai merge mîntea. Sau chiar comisarul. Ascultă-mă pe mine. Vrei să plătești tu oalele sparte de alții?"

"Nu nu."

Își ridică mușca ascuțită.

"Și cu domnișoara? Vreau să zic: nu s-a întîmplat nimic?"

"Cum?" mi-a scăpat, înțelegînd cu întîrziere.

Ridica mîinile, semn că se și predase.

"Ce te tot uiți la mine?" ripostă el cu satisfacție. "Ziceam așa și eu. Ce-i rău în asta? Pe coclaurii ăștia, cu spaima pe cap, noaptea, zăpăceala. Omul e tot om. Se-ntîmplă. Dar ea n-are ochi decît pentru nebunul ăla, nu-i așa? Uitasem."

"E fată cuminte" i-am reproșat prosteste.

"Cum nu. Cine ar tăgădui" aprobă el uluit. "Dar și fetele cumînți pot să placă la fel ca și celelalte. Și poate chiar mai mult."

Am privit către curba drumeagului, sigur că aveam s-o văd pe Sara. Putea să fi adormit însă între timp sau să se fi dus iar lingă el sub copac.

"Tu erai acolo?" întrebă Micchiche arborîndu-și tonul cel mai distrat.

"Am auzit. Din curtea interioară."

"De văzut, nimic?"

"Doar am auzit. Apoi..."

Gesticula imediat ca să mă oprească.

"Nu vreau să știu" zise el cu sinceritate. "Cu cît știu mai puțin cu-atît mai bine.

Comisarului însă tot va trebui să-i povestești ceva. Și tot mereu același lucru, ca o placă stricată. Gîndește-te din timp. Poți să zici că dormeai. Sau că băuseși prea mult. Stai: beat nu, că pentru aștia dacă ești beat înseamnă totdeauna circumstanță agravantă."

Am încuviințat din umeri.

"Va trebui să stau de vorbă cu el."

Se scutură cu lehamite.

"Ei bravo. Ți-ai și găsit omul. Țasta întii te sugrumă apoi te-ntreabă dacă ți-e bine, întii dă cu tine de pămînt, apoi te-ntreabă dacă ți-a plăcut, dacă stai comod."

"Nu-l cunoști."

"Nici n-aș vrea să-l cunosc. Cu domnii ajungi tu primul în iad."

Rîdea, arătîndu-și dinții lungi.

Am rîs și eu: "Ești comunist?"

M-a fixat cu arătătorul: "Sînt situații cînd pot să gîndesc și ca un comunist. Da' nu mă bag în politică. Îmi ajung necazurile mele. Dar tu ce ești?"

"Nimic" am zis "nu cred în lucrurile astea. N-am crezut niciodată."

A încuviințat cu gravitate.

"Ai dreptate" răspuse el "fiecare cap trebuie să-și rezolve singur problemele. Peștele mic înoată iute, prea mulți pești mici la un loc atrag năvoadele."

"Dar îi invidiez pe ceilalți. Uniți își țin tovărășie, cel puțin așa pare."

"Pare. Tocmai. Totul e aparență" își frecă el vîguros nasul de sus în jos. "Măgarii stau bine împreună, calul pur singe nu. Și lumea asta e din ce în ce mai mult bună pentru măgari. Toți cei care urlă aceleași lucruri. M-ai înțeles? De ce-mi place mie să fiu prieten cu tine. Un prieten din alte locuri e totdeauna un avantaj în viață."

"Arhivar, îmi spuseseși mai alaltăieri. Ce studii ai făcut? Sau încă mai studiezi?"

Se întunecă la față, întristat.

"Le-am terminat. Dar erau studii pentru sărăntoci. Arhivar, e drept, dar peste cîtva timp. Am un unchi din partea mamei la arhive, în comună. Îmi pregătește un loc pentru ziua cînd o să termin milităria. Mare bucurie, nu? Dar mai întii locul ăsta faimos și pe urmă o să vedem. Da' ce mai tot discutăm acum? E cald, soarele ne coace, n-am mîncat nimic și tu trebuie să te gîndești la comisarul tău. Ar trebui să fii o zvirlugă. Și căpitanul? Închis în casă?"

"Nu. Acolo în spate. O fi bind."

"Ai cam căzut pe bec" mă avertiză el cu tristețe. "L-ai luat în serios. Eu unul, nici nu l-am văzut bine, și mi-am spus: un caraghios. Un caraghios uscățiv uscățiv care și-a-nghițit bastonul ca să stea în picioare și..."

Se întrerupse, cu un deget îndreptat în direcția drumeagului. Am văzut-o pe Sara în contralumină.

Venea spre noi reușind să nu iuțească pasul. Părea mai proaspătă, cu ochii senini, poate dormise în ultima jumătate de oră. Fără o vorbă îi întinse mîna lui Micchiche care se ridicase în picioare.

În adîncul inimii scurta fulgerare de bucurie mi se prefăcuse pe loc în cenușă.

"Să-ți explice el. Știe tot" i-am spus îndepărtîndu-mă. "Mă duc la el. E tot acolo?"

"Locotenentul nu vorbește. Nu va vorbi niciodată. Nici jupuit de viu. Țasta-i adevărul.

Țasta-i lucrul important pe care trebuie să-l știți" mai mormăi Micchiche cu ochii la nimic și la nimeni. Și fiindcă veni vorba: puneți-vă totuși la punct scenariul."

"Așadar el n-a murit și eu par în viață" judecă el de îndată ce mi-am isprăvit relatarea.

Se căznea să zîmbească, fața veștejită îi anulase orice urmă a vîrstei.

Se refugia lingă copac în ultimul semicerc de umbră care mai rămăsese, sticla era aproape goală.

"Bietul Vincenzino. Falimentul. Ridicolul..." mai zise el, unghiile de la mîna dreaptă îi frămîntau umbrele de barbă de pe maxilar, bărbia.

Depart, bătaia ritmică a unui ciocan.

Încercă apoi să-și miște brațul stîng. Mănușa rigidă i se bălăbănea.

"Îmi scot butoanele."

Și rîse, un singur icnet ca un hohot de plîns.

"Mă simt jegos" își reluă el lamentațiile. "Ce tîmpenie. Corect? Dacă aș fi îmbăiat și călcat totul mi s-ar părea altfel. Ei, barul ăla al nostru de la Roma. Îți amintești? Un chibrit, Ciccio. Nici bricheta nu mai funcționează. Trăiască frumoasa noastră autonomie."

Am aprins cu grijă plimbîndu-l de jur împrejurul capătului țigării.

"Ceața" urmă el cu glas scăzut "ai în minte ceața noastră? La Torino? Și mirosul ei, cel

mai fin din lume. Cea din noiembrie e cea mai plăcută. Nu sint beat, Ciccio, fii pe pace. Dar ție nu-ți face rău aerul ăsta uscat?"

Îmi imaginam orașul meu, o rețea pătată ca pelicula unui film vechi, albul și negrul descojit în filamente, ploi subtile. Și o dorință copleșitoare și lentă de a fi absorbit în ele, de a rătăci și eu pe ecranul acela fără nici o înfățișare a mea autentică.

O insectă cu aripi străvezii purpurii i se cățara pe haină, am alungat-o cu un bobîrnac.
"Știi ce sint? Unsprezecele de pică. Avea dreptate tata. La orice examen picat sau cînd îi dispăreau bani din sertarul de la farmacie, își vărsa năduful pe mama: ai scos unsprezecele de pică, acum trebuie să ne bucurăm de el."

Zimbi dînd fumul pe nări.

"Dar nu există unsprezece de pică" am obiectat.

"Tocmai de-aia. O carte care nu se găsește în pachet. Care nu e bună pentru nici un joc" încuviință el, țigara supunîndu-i-se mișcării buzelor, cu gîtul țepăn în efortul de voință.

Și-i mai scăpă: "Sărmane Vincenzino, dacă ai fi venit la mine acasă poate la ora asta..."

Nu mai vreau să te ascult, m-am împotrivit eu în gînd.

Simțeam o durere între ceafă și un umăr: oboseala aceea toxică în tot corpul. Mi s-a părut imposibil un remediu.

"Ce intenționați să faceți, domnule."

"Domnule, Tatăl nostru. Doamne din ceruri de-aș fi o rîndunică" mă luă el peste picior foarte slăbit însă.

Și pe urmă: "Nu-ți fie frică, prietene. Azi, astă-seară, pleci. Și n-o să ai neplăceri. Pe cuvîntul meu. Dacă mai ai încredere în mine."

"Nu mă refeream la mine."

"Ți-e foame?"

"Da" am răspuns.

"Ei bine: și mie. Incredibil. Sint murdar împutit, o căpățînă nenorocită, dacă trag un foc îl ratez și pe ăla, o-ncasez și pe față și pe dos, și totuși mi-e foame. Simplu, nu?"

Rise din nou, împrăștiindu-și scrumul pe el.

"Ce intenționez să fac, mă întrebi tu. Uite ce: să mă predau. Și să mă las în seama generozității dușmanului."

"Adică?"

"Adică: vei vedea. Ba nu. Vei vedea un mare nimic" renunță el, aplecîndu-și iar capul.

Sara se întorcea, Micchiche se oprise bănuitor lîngă mașină, la un semn al meu răspunse negativ din cap și cu mîna. Se așeză lîngă o roată fără a ne privi.

"Fausto, sint aici. Ai auzit? Și dacă e o cursă?" zise fata.

"Sara Sara de ce nu ești și tu ca altele" se strădui el iarăși să zîmbească.

Ea răscolea posomorită prin iarbă, cu ochii în pămînt.

"Am să ajung și eu. Dintr-una, dintr-alta, am s-ajung și eu ca toate. Mare folos pentru mine, pentru aproapele meu" răspunse ea.

"Ai și-nceput să vorbești ca o văduvă" încercă el să ridă, dar cu un efort atît de dureros, încît Sara se mulțumi doar să-l privească, fără a mai avea curaj să-i riposteze.

"Aș putea duce valiza în mașină" am zis eu.

"Stai! Întîi dușca asta. Să nu subminăm brusc obiceiurile" făcu el recuperînd sticla. "Și nu spăla mereu putina."

Mă fixa privirea ostilă a Sarei.

"Fausto, e o cursă. Simt eu" reîncepea.

"Foarte bine. Am înțeles. Mai bine" își pierdu el răbdarea.

Micchiche ne măsura acum cu privirea, agitîndu-și degetele ca să mă tot întrebe, să mă grăbească.

"Trebuie să mergem" hotări el.

"Unde te duc" întrebă încet fata.

El răspunse sec: "Primul jandarm e al meu."

"Fausto..."

"Așa să fie. Gata cu vorba."

Sara dădea din cap, cu miinile răsturnate în poală, chipul îi era pămîntiu și inexpressiv.

"Voiam doar să spun: ți-ar face plăcere o baie, să te aranjezi puțin? încercă ea cu glas șoptit. "Te duc la mine acasă? Un minut doar, că doar un minut..."

"Și mama ta?" se miră el.

"Puțin îmi pasă. De oricine. Să mai încerce să mă bată la cap" ripostă ea cu duritate. "Și ține minte: eu merg cu tine, eu te duc. Și dacă trebuie să tac, atunci tac. Dar rămîn cu tine pînă la capăt."

"Ce vrei să zici?"

"Că rămîn cu tine cît nu mă vor goni ceilalți, fie și cu forța. Nu tu."

"Nu te voi mai alunga. Eu nu" răspunse el fără putere. Și întoarse capul.

Am văzut-o pe Sara stringîndu-și umerii cutremurați.

"Jură" șopti ea, mâna întinsă deja i se și retrase speriată, încleștindu-se de cealaltă.
"Da da. Jur. Ai înțeles. Dar acum gata" rosti el frînt.

XV

Nu pot să nu-mi amintesc.

Totul se petrecuse ca în perspectiva unui binoclu inversat, eu în perpetua insonora succesiune de chipuri, racursiuri umbre țândări de imagini brusce pierdute și care numai prin facultățile misterioase ale visului ar fi putut să-mi aparțină.

Totul s-a încheiat într-un mod identic.

Nu a fost însă un vis.

Azi îmi amintesc gesturile Sarei, sobre chibzuite. Îl ștergea cu o batistă udă, de la tîmple la colțurile gurii la mâna dreaptă unghie după unghie, îi aranja gulerul cravata.

El docil, fără realitate.

Și Micchiche care zicea: "De s-ar grăbi. Unde își inchipuie că merg? La Operă?"

Se urcaseră apoi în mașină, eu pe șaua din spate a motoretei, agățat de Micchiche.

N-aș mai ști să descriu oboseala de atunci, trupul e fericit pentru că uită. Îmi amintesc foarte bine creierul surd, dorința lui de a se năpusti spre orice s-ar roti ca un vârtej și de-a alerga de-a alerga.

Depășindu-i, flancîndu-i, lăsîndu-i să ne depășească și ei pe noi, nu i-am văzut schimbînd nici un cuvînt, ea atentă la volan, el înclinat.

O stradă numai curbe, aerul care-mi înfîgea mușcăături fierbinți între piele și cămașă.

Neapolul ne-a înghițit aproape imediat.

Salutările la sfîrșit au fost extrem de scurte.

"Cu bine Ciccio" m-a mitraliat el cu falsă energie. "Ia. Uită."

Am reintrat în posesia documentelor mele, am restituit și eu banii pe care Sara și-i strecură în cordon.

"Ia-ți trenul. Du-te. Repede" adăuga el "Îți protejez eu spatele. Cînd e timpul, e timpul: consemnul meu; o spun și manualele de tranșee. Și ține minte: voi spune adevărul. Dacă o să fii silit, spune-l și tu pe-al tău."

Nu mai era un chip, ci o frunză uscată.

"Salută-l pe-al nostru" i-am sugerat Sarei.

Ne aflam într-un unghi, acel arc de mare din fundal mi se părea nu prea departe de casa locotenentului.

Sara nu vorbi. Îmi strînse mâna. O clipă mai tîrziu dispărură braț la braț. Mi-l mai amintesc pe Micchiche, și el taciturn.

Mă învîrtesc pe străzi și străduțe pînă la pizzeria care-i plăcea lui, ținu morțiș să plătească cu bruma lui de mărunțiș. Un tren la cincisprezece și trei minute, am reușit să ne informăm.

"Pot să-ți scriu? Îmi dai adresa ta?" îi reaud vocea: "Ce-ai lăsat acasă la locotenent? Briciul, un costum? Am eu grijă. Tu pleacă, trebuie să pleci. Mă ocup eu, ți le trimit eu. Să ai toată-ncrederea."

M-a condus la gară, însoțindu-mă apoi pînă la casa de bilete, pînă la hotelul de zi. I-am oferit o cafea la bar, fără să mai scoatem nici o vorbă printre zgomotele din jur, ochii lui erau cuprinși de melancolie ca la sfîrșitul unei petreceri.

"Păcat. Zău că-mi pare rău. Dar nu poți să mai stai aici. De data asta așa a fost să fie" era tot ce spunea el.

Chelnerii se ciocneau unii de alții după tezghea în frenezia servitului, a debarasării.

În pofida cafelei, îmi simțeam gura plină de nisip.

Și dacă atunci mi s-a părut că sînt un trădător un păduche, nici azi nu izbutesc să-mi iert fuga aceea, atît de violent atît de absurd precipitată.

Îi aveam încă în fața ochilor pe Sara și pe el, ultimii pași înainte de a da colțul și făcuți cu elan, deloc resemnați.

"Îți scriu. Trimit. Nu-ți mai face griji" continua Micchiche rezemat de tezghea.

Adevărul este că nu mai știam ce să ne spunem.

Dintr-o dată piața gării fusese traversată de un șir lung de tineri cu pancarte, steaguri. Dincolo de vitrine i-am văzut înaintînd ca un pește mare pătat, cu capul umflat palpitînd și coada subțiată zăbovind ici și colo.

Micchiche a fost cel care a spus: "Frumoși. Nebuni. Tu n-o vezi pe domnișoara Sara făcînd pe șefa în fruntea tuturor ăstora? Eu unul da. Ea singură a greșit."

Steagurile și pancartele fură primele lichefiate de lumină, dispărură în ritmuri unduitoare.

Trenul era gol, un cuptor, Micchiche parcurse de la un capăt la altul culoarul lăsînd în jos un geam după altul.

"Oare o să reușești să tragi un somn aici înăuntru?" mai adăugă el înainte de a coborî, cîntărind bănuitor pielea artificială a băncilor. "Un somn e singurul medicament care-ți poate fi de folos."

L-am văzut miscîndu-se la capătul liniilor.

Briciul și costumul ajunseră la cazarmă după o săptămînă, cînd apucasem să-mi predau depoziția unui subofițer de jandarmi venit să mă interogheze.

A fost plicticos și ușor.

N-a apărut niciodată nimic în ziare și cred că nici nu va fi un proces. Trecură aproape două luni, în asemenea seri Torino surîde respiră o dulceață de petală, și eu încă n-am izbutit să-mi dau un răspuns nedumeririlor mele.

Fusesse oare sincer căpitanul cînd capitulase în fața Sarei?

Sau o amăgea ca să netezească ultima bucată de drum?

Și locotenentul: o fi vorbit?

Aș putea telefona acasă la Fausto G., cineva ar răspunde, aș putea spicui vești.

Dar un joc ca acesta nu se rezolvă mișcînd o dată și încă o dată un da moale și un nu moale pe tabla de șah.

Abia acum înțeleg că dacă o ființă tînără ca Sara a ieșit învingătoare, nici eu nu trebuie să-mi mai fac reproșuri, ba chiar am dobîndit lucruri în care să nădăjduiesc, pentru ziua de mîine, pentru mine însumi.

E nevoie de dragoste ca să obții și să crești dragoste. Asta m-a învățat Sara, fie și în chip inconștient cu inteligența ei sălbatică. Și faptul că azi aș fi o furnică sau un greier, un iepure sau un ciine, că lumea ar fi pedeapsă biblică sau cursă cotidiană de proastă calitate nu are importanță: cu condiția ca exemplul venit din partea Sarei să-mi poată da curaj, un curaj al meu pentru mine, pentru firida pe care sînt dator să mi-o sap și să mi-o încălzesc în viață.

De cealaltă parte este el, umbra întunecată...

Poate nu doar nenorocirea, poate nu doar deznădejdea îl împingeau să moară. Poate că el numea moarte o întîlnire decisivă cu sine însuși, ultimul bilanț.

Căci există și acel om care numai murind izbutește să se lămurească.

Dar dacă dimpotrivă el e aici aproape sau altundeva și dacă, în pofida temniței negre care-l strînge de atîția ani, continuă să aprindă bricheta, biciuie văzduhul cu bastonul de bambus, ironizează și jignește și bea — avînd-o pe Sara alături — atunci pînă și cea mai dificilă condiție a trăirii e tot trăirea. A lui și a mea. A tuturor acelora dintre noi care vor ști s-o recunoască, s-o accepte, s-o cultive.

Și încă nu înseamnă moarte spațiul alb care urmează.
